

T.C.
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
İlköğretim Anabilim Dalı
Sınıf Öğretmenliği Tezli Yüksek Lisans Programı

**İLKOKUL 3. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN GÖRSEL MEDYADA
YAYINLANAN HAVA DURUMUNU SİMGELEYEN
SEMBOLLERİ ALGILAMA DÜZEYİ**

Yaşar ÖZMEN
Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Salih CEYLAN

Burdur, 2019

T.C.
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
İlköğretim Anabilim Dalı
Sınıf Öğretmenliği Tezli Yüksek Lisans Programı

**İLKOKUL 3. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN GÖRSEL MEDYADA
YAYINLANAN HAVA DURUMUNU SİMGELEYEN
SEMBOLLERİ ALGILAMA DÜZEYİ**

Yaşar ÖZMEN
Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Salih CEYLAN

Burdur, 2019

**MAKÜ EĞİTİM BİLİMLERİ
ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS JÜRİ ONAY FORMU

M.A.K.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 15.11.2019 tarih ve E.62143 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından 21.11.2019 tarihinde tez savunma sınavı yapılan Yaşar ÖZMEN'in İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Görsel Medyada Yayınlanan Hava Durumunu Simgeleyen Sembolleri Algılama Düzeyi konulu tez çalışması İlköğretim Anabilim Dalı Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ

ÜYE : Prof. Dr. Salih CEYLAN
(Tez Danışmanı)

ÜYE : Prof. Dr. Osman YILMAZ

ÜYE : Dr. Öğretim Üyesi Hüseyin MERTOL

ONAY

M.A.K.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun/...../..... tarih ve/..... sayılı kararı.

İMZA/MÜHÜR

BİLDİRİM

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu taahhüt edip, tezimin kaynak göstermek koşuluyla aşağıda belirttiğim şekilde fotokopi ile çoğaltılmasına izin veriyorum.

Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Tezim/Raporum sadece Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

Tezimin/Raporumunyıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Yaşar ÖZMEN

10/11/2019

İmza

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitime başladığım ilk günden bugüne kadar her konuda destek ve yardımlarını gördüğüm danışman hocam Prof. Dr. Salih CEYLAN'a ve çalışmalarımı inceleyerek katkıda bulunan Dr. Öğretim Üyesi Hüseyin MERTOL'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Adını sayamadığım bilginin paylaştıkça çoğaldığına inanmış, bilgisini ve fikrini benimle paylaşan değerli meslektaşlarıma en içten teşekkürlerimle ...

Ayrıca tez yazım süreci boyunca manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen, her zaman yanımda olan değerli eşim İlknur ÖZMEN ve oğlum Mehmet Uras ÖZMEN'e, sonsuz sevgi ve teşekkürlerimi sunuyorum.

**İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Görsel Medyada Yayınlanan Hava Durumunu
Simgeleyen Sembolleri Algılama Düzeyi
(Yüksek Lisans Tezi)**

Yaşar ÖZMEN

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, ilkokul 3. sınıf öğrencilerinin hava durumunu simgeleyen sembolleri algılama düzeylerini tespit etmektir. Bu çalışmada nitel veri toplama araçlarından yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu, 2016-2017 eğitim-öğretim yılı Isparta/ Merkez Hafız İbrahim DEMİRALAY İlkokulunda öğrenim gören 29 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmacı tarafından geliştirilen “Öğrenci Gözlem Formu” alan uzmanı tarafından incelenmiş, uzman onayı alındıktan sonra öğrenci grubuna uygulanmıştır. İlk olarak öğrenci grubuna yaz dönemi ve kış dönemi sembollerinden oluşan ön test uygulaması farklı günlerde yapılmıştır. Velilerden yazılı onay alınarak 15 gün süreyle TRT Çocuk kanalında yer alan haber kuşağındaki hava durumu bültenini çocukların izlemesi istenmiştir. İzledikleri her günün sonunda veli ile öğrenci işbirliği yapılabileceği bilgisi verilmiştir ve 15 günün sonunda son test uygulanmıştır. Ön test ve son testte alınan yazılı cevaplar araştırmacı tarafından bilgisayar ortamına aktarılarak, 3 alan uzmanı tarafından 0(Hiç bilmiyor), 1(Az biliyor), 2(Tam biliyor) şeklinde puanlamasının yapılması sağlanmıştır. Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin ise Cronbach Alfa katsayısı değeri 0.829 olarak hesaplanmıştır. Verilerin analizi, SPSS Version 22 programı ile yapılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde, içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin yaz mevsimi hava durumu grafiklerine ilişkin bilgi düzeylerinde anlamlı artış meydana gelirken, kış mevsimi hava durumu grafiklerine ilişkin bilgi düzeylerinde herhangi bir değişim görülmediği, hatta bazı grafiklere ilişkin bilgi düzeylerinde anlamlı azalma meydana geldiği görülmüştür. İlkbahar ve Sonbahar mevsimi sembolleri ise Yaz ve Kış mevsimi sembolleri içinde belirtilmiştir. Bu noktada ilkokul öğrencilerinin hava durumu grafiklerine ilişkin bilgi düzeylerinin geliştirilmesine yönelik farklı eğitim programları uygulanabilir. Farklı eğitim programlarının ilkokul öğrencilerinin hava durumu sembolleri hakkındaki bilgi düzeyleri üzerine etkilerinin ele alındığı benzer çalışmalar yapılabilir. Böylece öğrencilerin hava durumu sembolleri konusundaki bilgi düzeylerini geliştirmeye yönelik yeni modeller ortaya konulabilir.

Anahtar Kelimeler: Algılama, Görsel Okuma, Hava Durumu Sembolü, Medya, Öğrenci.

Sayfa Adedi: 138

Danışman: Prof. Dr. Salih CEYLAN

**Perception Levels of Primary School Grade 3 Students, The Symbols Representing
Weather Forecast That Broadcasted in Visual Media
(Master Thesis)**

Yaşar ÖZMEN

ABSTRACT

The objective of this study is to set the perception levels of primary school grade 3 students regarding the symbols representing weather forecast. Semi-structured interview method, one of the qualitative data collection tools, has been used in this study. Students have been interviewed along with interview forms within the scope of the study.

The working group of the study involves 29 students studying at Hafız İbrahim DEMİRALAY Primary School in Isparta District at 2016-2017 academic year. The data has been gathered through “Student Interview Form” designed by the researcher and it has been evaluated by 3 field experts. Firstly pre-testing, including summer and winter symbols practiced to students on different days. It is wanted from parents that children should watch TRT Çocuk weather forecast for 15 days, the test is practiced written answers of pre-test and final test transferred to computer by the researcher, as 0,1,2, The reliability of the scale, Cronbach’s Alpha coefficient has been calculated as SPSS Version 22 software has been used to analyze the data along with frequency, arithmetical average, standard deviation and test.

The outcomes of the study demonstrate that there is a significant increase in knowledge levels of students regarding summer weather forecast graphics while there is no change in knowledge levels of students regarding winter weather forecast graphics and in some graphics there have been decreases in knowledge levels. Various educational programs or methods could be employed to boost the knowledge of students regarding weather forecast graphics. Similar studies discussing the effects of these educational programs or methods on knowledge levels of students could be implemented. Thus, new models that have the objective of improving the knowledge levels of students regarding weather forecast graphics could be developed.

Key Words: Media, Perception, Student, Visual Reading, Weather Forecast Symbols.

Page: 138

Advisor: Prof. Dr. Salih CEYLAN

İÇİNDEKİLER

BİLDİRİM.....	i
TEŞEKKÜR.....	ii
ÖZ.....	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
KISALTMALAR VE SİMGELER.....	vii
TABLolar DİZİNİ.....	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xvii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	2
1.2. Problem Cümlesi.....	2
1.2.1. Alt Problemler.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
1.4. Sayıtlar.....	4
1.5. Sınırlılıklar.....	4
1.6. Tanımlar.....	4
BÖLÜM II.....	5
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	5
2.1. Kuramsal Çerçeve.....	5
2.1.1. Medya.....	5
2.1.2. Televizyon Yayıncılığı ve Gelişim Süreci.....	6
2.1.3. Televizyon ve Çocuk.....	8
2.1.4. Elektronik Bakıcı – Televizyon.....	12
2.1.5. Televizyon ve Sosyal Öğrenme.....	14
2.1.6. İnternet ve Medya.....	16
2.1.7. Dünyada Televizyon İzleme Durumu.....	17
2.1.8. Ülkemizde Televizyon İzleme Durumu.....	17
2.1.9. Televizyonun Bireylere Etkileri.....	20
2.1.10. Medya Okuryazarlığı.....	25
2.1.11. Görsel Okuma ve Görsel Okuryazarlık.....	27
2.1.12. Meteoroloji ve Hava Durumu.....	29

2.1.13. Kavram.	30
2.1.13.1. Görsel Okuma Etkinliklerinde Kavramların Özellikleri.	31
BÖLÜM III.....	33
YÖNTEM	33
3.1. Araştırmanın Modeli	33
3.2. Çalışma Grubu.....	33
3.3. Veri Toplama Araçları.....	33
3.4. Verilerin Analizi	34
BÖLÜM IV	36
BULGULAR VE YORUM	36
4.1. Araştırma Grubuna İlişkin Tanımlayıcı Bulgular.....	36
4.2. Araştırmanın Alt Problemlerine İlişkin Bulgular	36
BÖLÜM V	102
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	102
5.1. Sonuç ve Tartışma	102
5.2. Öneriler.....	103
KAYNAKLAR.....	105
EKLER	113
ÖZGEÇMİŞ.....	137

KISALTMALAR

AAP: American Academy Of Pediatrics (Amerikan Pediatri Derneği)

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

SETA: Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı

TDK: Türk Dil Kurumu

TRT: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu

TV: Televizyon

TABLolar DİZİNİ

<u>Tablolar</u>		<u>Sayfa</u>
Tablo 1	Öğrencilerin Cinsiyetlerine İlişkin Frekans ve Yüzdelerik Dağılımlar	36
Tablo 2	Yaz mevsimi sembollerinden “Sel olayı nedir ?” sorusuna verilen cevaplar	37
Tablo 3	Yaz mevsimi sembollerinden “Sel olayı nasıl oluşur ?” sorusuna verilen cevaplar	37
Tablo 4	Yaz mevsimi sembollerinden “Sel olayı ne zaman oluşur ?” sorusuna verilen cevaplar	38
Tablo 5	Yaz mevsimi sembollerinden “Sel olayı nerede oluşur ?” sorusuna verilen cevaplar	38
Tablo 6	Yaz mevsimi sembollerinden Parçalı Bulutlu sembolün resmi gösterilip “Resimdeki sembol nedir?” sorusuna verilen cevaplar.....	39
Tablo 7	Yaz mevsimi sembollerinden “Parçalı Bulutlu olayı nasıl oluşur?” sorusuna verilen cevaplar	40
Tablo 8	Yaz mevsimi sembollerinden “Parçalı Bulutlu olayı ne zaman oluşur?” sorusuna verilen cevaplar	40
Tablo 9	Yaz mevsimi sembollerinden “Parçalı Bulutlu olayı nerede oluşur?” sorusuna verilen cevaplar	41
Tablo 10	Yaz mevsimi sembollerinden “Nemli Hava sence nedir ?” sorusuna verilen cevaplar	42
Tablo 11	Yaz mevsimi sembollerinden “Nemli Hava ne zaman oluşur ?” sorusuna verilen cevaplar	42

Tablo 12	Yaz mevsimi sembollerinden “Nemli Hava nasıl oluşur?” sorusuna verilen cevaplar	43
Tablo 13	Yaz mevsimi sembollerinden “Nemli hava nerede görülür ?” sorusuna verilen cevaplar	44
Tablo 14	Yaz mevsimi sembollerinden Yağmur sembolü gösterilip “Resimdeki sembol nedir?” sorusuna verilen cevaplar	45
Tablo 15	Yaz mevsimi sembollerinden “Yağmur olayı nasıl oluşur ?” sorusuna verilen cevaplar	45
Tablo 16	Yaz mevsimi sembollerinden “Yağmur olayı ne zaman oluşur ?” sorusuna verilen cevaplar	46
Tablo 17	Yaz mevsimi sembollerinden “Yağmur olayı nerede görülür ?” sorusuna verilen cevaplar	47
Tablo 18	Yaz mevsimi sembollerinden “Sağanak yağış sence nedir ?” sorusuna verilen cevaplar	47
Tablo 19	Yaz mevsimi sembollerinden “Sağanak yağış olayı nasıl oluşur ?” sorusuna verilen cevaplar	48
Tablo 20	Yaz mevsimi sembollerinden “Sağanak yağış ne zaman oluşur ?” sorusuna verilen cevaplar	49
Tablo 21	Yaz mevsimi sembollerinden “Sağanak yağış nerede görülür ?” sorusuna verilen cevaplar	49
Tablo 22	Yaz mevsimi sembollerinden Bulutlu sembolü gösterilip “Resimdeki sembol nedir?” sorusuna verilen cevaplar	50
Tablo 23	Yaz mevsimi sembollerinden “Bulutlu olayı nasıl oluşur ?” sorusuna verilen cevaplar	51
Tablo 24	Yaz mevsimi sembollerinden “Bulutlu olayı ne zaman oluşur ?” sorusuna verilen cevaplar	52

Tablo 25	Yaz mevsimi sembollerinden “Bulutlu olayı nerede görülür ?” sorusuna verilen cevaplar	52
Tablo 26	Yaz mevsimi sembollerinden “Çisenti (Çilenti) nedir ?” sorusuna verilen cevaplar	53
Tablo 27	Yaz mevsimi sembollerinden “Çisenti (Çilenti) nasıl oluşur?” sorusuna verilen cevaplar	53
Tablo 28	Yaz mevsimi sembollerinden “Çisenti (Çilenti) ne zaman oluşur?” sorusuna verilen cevaplar	54
Tablo 29	Yaz mevsimi sembollerinden “Çisenti (Çilenti) nerede görülür?” sorusuna verilen cevaplar.....	55
Tablo 30	Yaz mevsimi sembollerinden “Kuru Hava nedir?” sorusuna verilen cevaplar.....	55
Tablo 31	Yaz mevsimi sembollerinden “Kuru Hava nasıl oluşur? sorusuna verilen cevaplar.....	56
Tablo 32	Yaz mevsimi sembollerinden “Kuru Hava ne zaman oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	57
Tablo 33	Yaz mevsimi sembollerinden “Kuru Hava nerede görülür?” sorusuna verilen cevaplar.....	57
Tablo 34	Yaz mevsimi sembollerinden Güneşli sembolü gösterilip “Resimdeki sembol nedir?” sorusuna verilen cevaplar.....	58
Tablo 35	Yaz mevsimi sembollerinden “Güneşli olayı nasıl oluşur ?” sorusuna verilen cevaplar.....	58
Tablo 36	Yaz mevsimi sembollerinden “Güneşli olayı ne zaman oluşur ?” sorusuna verilen cevaplar.....	59

Tablo 37	Yaz mevsimi sembollerinden “Güneşli olayı nerede görülür?” sorusuna verilen cevaplar.....	60
Tablo 38	Kış mevsimi sembollerinden Kar Yağışı sembolü gösterilip “Resimdeki sembol nedir?” sorusuna verilen cevaplar.....	60
Tablo 39	Kış mevsimi sembollerinden “Kar Yağışı nasıl oluşur ?” sorusuna verilen cevaplar.....	61
Tablo 40	Kış mevsimi sembollerinden “Kar yağışı ne zaman oluşur ?” sorusuna verilen cevaplar.....	62
Tablo 41	Kış mevsimi sembollerinden “Kar yağışı nerede görülür?” sorusuna verilen cevaplar.....	62
Tablo 42	Kış mevsimi sembollerinden “Gök gürültüsü nedir?” sorusuna verilen cevaplar.....	63
Tablo 43	Kış mevsimi sembollerinden “Gök gürültüsü olayı nasıl oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	63
Tablo 44	Kış mevsimi sembollerinden “Gök gürültüsü olayı ne zaman oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	64
Tablo 45	Kış mevsimi sembollerinden “Gök gürültüsü nerede görülür?” sorusuna verilen cevaplar.....	65
Tablo 46	Kış mevsimi sembollerinden Yağmur sembolü gösterilip “Resimdeki sembol nedir?” sorusuna verilen cevaplar.....	65
Tablo 47	Kış mevsimi sembollerinden “Yağmurlu olayı nasıl oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	66
Tablo 48	Kış mevsimi sembollerinden “Yağmurlu olayı ne zaman	67

	oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	
Tablo 49	Kış mevsimi sembollerinden “Yağmurlu olayı nerede görülür?” sorusuna verilen cevaplar.....	68
Tablo 50	Kış mevsimi sembollerinden “Rüzgar nedir?” sorusuna verilen cevaplar.....	68
Tablo 51	Kış mevsimi sembollerinden “Rüzgar olayı nasıl oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	69
Tablo 52	Kış mevsimi sembollerinden “Rüzgar olayı ne zaman oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	69
Tablo 53	Kış mevsimi sembollerinden “Rüzgar olayı nerede görülür?” sorusuna verilen cevaplar.....	70
Tablo 54	Kış mevsimi sembollerinden “Tipi nedir?” sorusuna verilen cevaplar.....	70
Tablo 55	Kış mevsimi sembollerinden “Tipi olayı nasıl oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	71
Tablo 56	Kış mevsimi sembollerinden “Tipi olayı ne zaman oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	72
Tablo 57	Kış mevsimi sembollerinden “Tipi olayı nerede görülür?” sorusuna verilen cevaplar.....	72
Tablo 58	Kış mevsimi sembollerinden “Yıldırım nedir?” sorusuna verilen cevaplar.....	73
Tablo 59	Kış mevsimi sembollerinden “Yıldırım olayı nasıl oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	74
Tablo 60	Kış mevsimi sembollerinden “Yıldırım olayı ne zaman oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	74

Tablo 61	Kış mevsimi sembollerinden “Yıldırım olayı nerede görülür?” sorusuna verilen cevaplar.....	75
Tablo 62	Kış mevsimi sembollerinden “Sis nedir?” sorusuna verilen cevaplar.....	76
Tablo 63	Kış mevsimi sembollerinden “Sis olayı nasıl oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	76
Tablo 64	Kış mevsimi sembollerinden “Sis olayı ne zaman oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	77
Tablo 65	Kış mevsimi sembollerinden “Sis olayı nerede görülür?” sorusuna verilen cevaplar.....	77
Tablo 66	Kış mevsimi sembollerinden “Şimşek nedir?” sorusuna verilen cevaplar.....	78
Tablo 67	Kış mevsimi sembollerinden “Şimşek olayı nasıl oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	78
Tablo 68	Kış mevsimi sembollerinden “Şimşek olayı ne zaman oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	79
Tablo 69	Kış mevsimi sembollerinden “Şimşek olayı nerede görülür?” sorusuna verilen cevaplar.....	80
Tablo 70	Kış mevsimi sembollerinden “Don olayı nedir?” sorusuna verilen cevaplar.....	80
Tablo 71	Kış mevsimi sembollerinden “Don olayı nasıl oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	81
Tablo 72	Kış mevsimi sembollerinden “Don olayı ne zaman?” sorusuna verilen cevaplar.....	81
Tablo 73	Kış mevsimi sembollerinden “Don olayı nerede görülür?”	82

	sorusuna verilen cevaplar.....	
Tablo 74	Kış mevsimi sembollerinden “Hortum olayı nedir?” sorusuna verilen cevaplar.....	83
Tablo 75	Kış mevsimi sembollerinden “Hortum olayı nasıl oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	83
Tablo 76	Kış mevsimi sembollerinden “Hortum olayı ne zaman oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	84
Tablo 77	Kış mevsimi sembollerinden “Hortum olayı nerede görülür?” sorusuna verilen cevaplar.....	84
Tablo 78	Kış mevsimi sembollerinden Parçalı Bulutlu sembolü gösterilip “Resimdeki sembol nedir?” sorusuna verilen cevaplar.....	85
Tablo 79	Kış mevsimi sembollerinden “Parçalı bulutlu olayı nasıl oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	86
Tablo 80	Kış mevsimi sembollerinden “Parçalı Bulutlu olayı ne zaman oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	87
Tablo 81	Kış mevsimi sembollerinden “Parçalı bulutlu olayı nerede görülür?” sorusuna verilen cevaplar.....	87
Tablo 82	Kış mevsimi sembollerinden “Çiğ sence nedir?” sorusuna verilen cevaplar.....	88
Tablo 83	Kış mevsimi sembollerinden “Çiğ olayı nasıl oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	88
Tablo 84	Kış mevsimi sembollerinden “Çiğ olayı ne zaman oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	89
Tablo 85	Kış mevsimi sembollerinden “Çiğ olayı nerede görülür?”	89

	sorusuna verilen cevaplar.....	
Tablo 86	Kış mevsimi sembollerinden Bulutlu sembolü gösterilip “Resimdeki sembol nedir?” sorusuna verilen cevaplar.....	90
Tablo 87	Kış mevsimi sembollerinden “Bulutlu olayı nasıl oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	91
Tablo 88	Kış mevsimi sembollerinden “Bulutlu olayı ne zaman oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	91
Tablo 89	Kış mevsimi sembollerinden “Bulutlu olayı nerede görülür?” sorusuna verilen cevaplar.....	92
Tablo 90	Kış mevsimi sembollerinden “Fırtına sence nedir?” sorusuna verilen cevaplar.....	92
Tablo 91	Kış mevsimi sembollerinden “Fırtına olayı nasıl oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	93
Tablo 92	Kış mevsimi sembollerinden “Fırtına olayı ne zaman oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	93
Tablo 93	Kış mevsimi sembollerinden “Fırtına olayı nerede görülür?” sorusuna verilen cevaplar.....	94
Tablo 94	Kış mevsimi sembollerinden “Karla karışık yağmurlu sence nedir?” sorusuna verilen cevaplar.....	95
Tablo 95	Kış mevsimi sembollerinden “Karla karışık yağmurlu olayı nasıl oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	95
Tablo 96	Kış mevsimi sembollerinden “Karla karışık yağmurlu olayı ne zaman oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	96
Tablo 97	Kış mevsimi sembollerinden “Karla karışık yağmurlu olayı nerede oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	96

Tablo 98	Kış mevsimi sembollerinden “Dolu nedir?” sorusuna verilen cevaplar.....	97
Tablo 99	Kış mevsimi sembollerinden “Dolu olayı nasıl oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	97
Tablo 100	Kış mevsimi sembollerinden “Dolu olayı ne zaman oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	98
Tablo 101	Kış mevsimi sembollerinden “Dolu olayı nerede görülür?” sorusuna verilen cevaplar.....	99
Tablo 102	Kış mevsimi sembollerinden “Kırağı sence nedir?” sorusuna verilen cevaplar.....	99
Tablo 103	Kış mevsimi sembollerinden “Kırağı olayı nasıl oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	100
Tablo 104	Kış mevsimi sembollerinden “Kırağı olayı ne zaman oluşur?” sorusuna verilen cevaplar.....	100
Tablo 105	Kış mevsimi sembollerinden “Kırağı olayı nerede görülür?” sorusuna verilen cevaplar.....	101

ŞEKİLLER DİZİNİ

<u>Şekiller</u>	<u>Sayfa</u>
Şekil 1 Yaz mevsimi sembollerinden “Parçalı Bulutlu” sembolü	40
Şekil 2 Yaz mevsimi sembollerinden “Yağmur” sembolü	46
Şekil 3 Yaz mevsimi sembollerinden “Bulutlu” sembolü	51
Şekil 4 Yaz mevsimi sembollerinden “Güneşli” sembolü	59
Şekil 5 Kış mevsimi sembollerinden “Kar Yağışı” sembolü	61
Şekil 6 Kış mevsimi sembollerinden “Yağmurlu” sembolü	66
Şekil 7 Kış mevsimi sembollerinden “Parçalı Bulutlu” sembolü	86
Şekil 8 Kış mevsimi sembollerinden “Bulutlu” sembolü	91

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın konusu ile ilgili mevcut literatür bilgisi taranarak araştırmanın kuramsal çerçevesi oluşturulmuştur.

1.1.Problem Durumu

Her şeyin hızla ve çokça değiştiği bir çağda yaşıyoruz. Bu değişiklik, geleneklerimizde, davranışlarımızda, inanç ve tutumlarımızda, dini algıda, bakış açımızda kendisini son derece yoğun hissettiriyor. Bireysel ve toplumsal hayatımızda oldukça rahat görülen bu farklılıklar içerisinde en dikkat çekici etkenlerden biri kuşkusuz medyadır (Geçer, 2013). İlk 1920’lerde kullanılmaya başlayan medya terimi Latince ortam, araç anlamı taşıyan “*medium*” sözcüğünün çoğulundan türetilmiştir. Medya, iletişim ortamı TDK sözlüğüne göre ise iletişim kaynakları olarak ifade edilmektedir. Genel bir ifadeyle medya kavramı kitle iletişim araçları (internet, TV, radyo, dergi ve gazete) şeklinde nitelendirmek mümkündür (RTÜK, 2007).

Öğrenme döneminde çocuk öncelik olarak ailesiyle iletişim durumundadır (Akçalı, 2009). Aile içerisinde yetişen, olgunlaşan ve öğrenen çocuk, toplum içerisinde de değişir ve şekillenir. Çocuğun gelişimini etkileyen diğer önemli faktör medyanın etkisi kaçınılmaz bir durumdur (Ertürk, 2011). Medya denildiğinde ilk olarak zihinde canlanan televizyondur. Televizyonun genel olarak işlevleri haber verme, eğlendirme ve eğitime, farklı tür ve amaçlarla hazırlanan programlarla ses, hareket ve renk unsurlarını bir araya getirip sürekli iletiler göndererek gerçekleştirmektir. Modernleşme sürecinin temel tanımlayıcı araçlarından sayılan medya, televizyon içinde yer alan çok sayıdaki kanalıyla oturma odalarının başmisafiri haline gelmiştir. (Akçalı, 2014).

Bilgi biliminin yeni yönetim merkezi televizyondur. Küçük yaştaki çocuklar bile TV seyretmekten uzaklaştırılmazlar. Yoksulluğun en kötü şartları dahi televizyondan vazgeçmek için bir neden değildir. En iyi eğitim sistemi dahi televizyonun belirleyiciliğinden kurtulamaz. Asıl önemli olan ise, kamuoyunu ilgilendiren hiçbir

konu (spor, bilim, din, eğitim, haber, politika) televizyonun ilgi alanı dışında kalmaz. Farklı bir deyişle, toplumun bu konuları algılama şekli tümüyle televizyonun yönlendirmeleri ile şekillenmektedir (Postman, 1985). Kitle iletişim kaynaklarının ilerleme evreleri ve insanlara erişebilirlikleri göz önünde bulundurulduğunda, hiç biri televizyonun gücüne, özelliklede kısa bir süre içerisinde ulaşamamıştır (Kocadaş, 2005).

Günümüzde akıllı telefon, televizyon, bilgisayar vb. teknolojik araçlar ile bulunduğumuz yer ile ilgili hava durumu hakkında kısa sürede bilgi sahibi olunmaktadır. 2015 yılı itibariyle Türkiye’de televizyon programcılığı ve yayın faaliyetleri olarak 481 kurum, radyo yayıncılığı olarak 787 kurum toplamda ise programcılık ve yayıncılık faaliyetleri yapan 1268 kuruluş vardır (TUİK, 2015). Medya kanallarının birçoğu yayın kuşaklarında hava durumu bültenlerine yer vermektedir. Hava durumu bültenlerinde hava olaylarını betimlemek için çeşitli görseller kullanılmaktadır.

Görsel, gerçek veya hayali olsun fark etmeksizin orijinal bir modelden ortaya çıkan görüntüdür. Farklı bir deyişle görsel, bir gerçeğin taklit edilmesi, gerçek olmayan bir şeyi tanımamızı sağlayan görüntü, bir obje veya işaretin genel sunumudur. Görseller aracılığı ile zihinsel görüntüler yaratmak ve bir takım olayları zihin boyutunda canlandırmak son derece kolaydır. Görsel okuma evresi, zihni düzenleyen ve yapılandıran bir evredir. Bu evrede öğrenciler bir kavram veya konuya ilişkin zihinsel görüntülerini daha iyi düzenler ve yapılandırırlar (Güneş, 2013).

İşte bu çalışmada ilkokul üçüncü sınıf öğrencilerinin görsel medyada yer alan hava durumu sembollerini algılamaları belirlenmeye çalışılmıştır.

1.2. Problem Cümlesi

İlkokul 3. Sınıf öğrencilerinin görsel medyada yayınlanan hava durumunu simgeleyen sembollerini algılama seviyesi nedir?

1.2.1. Alt Problemler

1. İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin yaz dönemi hava durumu sembollerini algılamaları nasıldır?
2. İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin kış dönemi hava durumu sembollerini algılamaları nasıldır?
3. TRT Çocuk kanalındaki hava durumu bültenini izlemenin yaz dönemi hava durumu sembollerini kavramaya etkisi var mıdır?
4. TRT Çocuk kanalındaki hava durumu bültenini izlemenin kış dönemi hava durumu sembollerini kavramaya etkisi var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

İçinde yaşamın sürdürüldüğü alan, ortam ve ortamda meydana gelen olayları insanlar birbirlerinden farklı şekilde algılamaktadırlar. Bu farklılığa bağlı olarak insanların zihinlerinde ortaya çıkan tanımlamalarda çeşitlenmektedir. Algılamaların farklılığı konusunda insanların yaşı, eğitim seviyesi, çevrenin sosyo-ekonomik durumu, zihinsel potansiyeli, ilgi alanları, çevresel etkenler ve coğrafi mekân dikkat çeken birer unsur olarak değerlendirilmektedir (Tunçel, 2002).

Özellikle öğrencilerde rastlanan algılama farklarında çevrelerinde yer alan unsurlardan daha çok etkilendikleri görülmektedir. Bu noktada öğrencilerin hava durumu sözcüğünü anlamaları da çeşitlilik sergileyebilmektedir. Hava durumuna ilişkin bu çeşitli algılamalar sonucunda oldukça fazla sayıda tanımlama grupları ve metaforlar gelişmektedir (Marton, 1981).

Hava koşulları doğada barınan bütün canlıları etkiler. Nisan ayında meydana gelen don çiftçileri etkilerken, kış aylarında buz ve kar yağışının olması sürücülerini olumsuz etkileyebilir (Kılınç, 2013). Güncel ve birçok alanda hayati önemi sahip hava durumu kavramının anlaşılmasına ilişkin olarak ilkökul öğrencilerinin hava durumu sembollerini kavramasına yönelik alan yazında mevcut bir araştırma yoktur. Bu bakımdan ele alındığında söz konusu araştırma, alanında bir ilk olma niteliği taşımaktadır.

1.4. Sayılılar

Araştırma aşağıdaki sayılılara dayanmaktadır:

- 1- Araştırmada kullanılacak ölçme aracının güvenilir olduğu varsayılmıştır.
- 2- Araştırmaya katılan tüm öğrencilerin veri toplama aracındaki sorulara doğru ve içten yanıt verdikleri varsayılmıştır.
- 3- Ölçme aracının geçerliliği hususunda uzman görüşleri yeterli sayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma,

- 1- 2016-2017 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.
- 2- Isparta/Merkez’de bulunan bir ilkokul ile sınırlıdır.
- 3- İlkokul 3. sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Yaşadığımız Yer“ ünitesi ile sınırlıdır.
- 4- Görsel medya kanallarından TRT Çocuk ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Araştırma boyunca yararlanılan sözcük ve kavramların tanımlarını, çalışmanın kapsamının algılanmasını kolaylaştırmak için burada yer vermek yararlı olacaktır

Hava Durumu: Atmosferin yeryüzünü saran tabakasında meydana gelen ve canlıların yaşamını etkileyen sıcaklık, rüzgar, yağmur, kar gibi olaylar hava durumu olarak adlandırılır (Mızrak, 2017).

Meteoroloji: Bir yerde belirli bir süre zarfında havaküre olaylarının gösterdiği durum.

Kavram: TDK (Türk Dil Kurumu) sözlüğünde kavram, Bir nesnenin veya fikrin zihinde oluşan soyut ve genel tasarımı mefhum, fehva, konsept, nosyon olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2014).

Görsel okuma: Yazılı metinler haricindeki renk, şekil, sembol, resim vb. ile doğa ve toplumsal olayları anlamlandırma ve yorumlamadır.

Görsel sunu: Bilgi, duygu ve düşüncelerin sembol, şekil, resim vb. görsellerle aktarılmasıdır” (MEB, 2005).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Çerçeve

Bu bölümde araştırmanın kuramsal temelleri ve konu ile ilgili alanyazın taranarak araştırmanın kuramsal çerçevesi oluşturulmuştur.

2.1.1. Medya. Kavram olarak “Medya”, genellikle belirli bir teknoloji türünü kullanarak uzakta yer alan büyük izleyici kitlesi için geliştirilmiş olan görsel ve ses kavramından en az birini ileten mass media (kitle iletişim) iletileridir. Bunlar kitap, dergi, gazete gibi geleneksel basılı medyayı, bilgisayar oyunları, internet blogları gibi görsel-işitsel medyayı kapsar. Medya çocuk oyunları, reklam panoları ve diğer göstergeler, kaydedilmiş müzik, paket etiketlerini ve tüm şekliyle reklamları da kapsamaktadır. Sınıf içerisinde yer alan medya ise, ders kitapları, harita ve posterlerden oluşmaktadır (Scheibe & Rogow, 2008).

Medyanın kabul gören beş temel işlevi vardır. Bunlar; bilgilendirme, kültürel devamlılık, toplumsallaştırma, kamuoyu yaratma ve eğlendirmedir. Bilgilendirme boyutu ile içinde yer aldığımız toplumda ve üzerinde yaşadığımız dünyada meydana gelen olaylara ilişkin bir vizyon yaratmamızı sağlamaktadır. Kültürel devamlılık yönüyle inanç, görenek, gelenek, kültürel tarih vb. toplumsal değerlerin sürekliliğini sağlamaktadır. Toplumsallaştırma boyutuyla toplumu meydana getiren insanların birbiriyle iletişim içerisinde olmasını sağlamaktadır. Kamuoyu yaratma boyutu ile toplumu alakadar eden konularda bilgilendirme yaparak, ilgi çekmekte ve farklı ilgi alanlarında kamuoyu yaratmaktadır. Eğlendirme yönü ile dizi filmler, yarışma, müzik vb. farklı programlar vasıtası ile toplumun iyi zaman geçirmesine yardımcı olmaya ilişkin yayınlar yapmaktadır (Özdemir, 1998). Esas fonksiyonu ve amacı insanları çevre ve dünyayla ilgili gelişmelerden haberdar etmek, onları bilgilendirmek olan medya, sanayi devriminin yarattığı rekabet koşullarında fayda ve zararı tartışma konusu olan bir araç durumuna gelmiştir. Bugün toplumun önemli bir bölümü medya ürünleriyle yakından ilişkilidir. Başta TV olmak üzere bilgisayar, dergi, gazete gibi

kitle iletişim araçlarından günümüzde oldukça yoğun şekilde yararlanılmaktadır (Geçer, 2013).

İnternet ağlarının hızla gelişmesi ve tüm dünyayı kuşatması dahi televizyonun takip edilme oranlarını henüz geçememiştir. Bugün televizyon aracılığıyla insanlar kilometrelerce ötedeki olaylardan haberdar olabilmektedir. Televizyon milyonlarca insanı etkisi altına alabilmekte, onlara geniş eğlence imkânları sunabilmektedir. Televizyonun bu özelliği nedeniyle ulaşabildiği izleyici oranı, yazılı basın ve radyoyla karşılaştırılmayacak kadar yüksektir (Koçak, 2011).

Televizyon; haber, reklam, drama ve diğer programları ile mesaj ve imajları evlere getiren, merkezi öykü anlatma aracıdır. Günlük hayatta TV birincil bilgi kaynağı ve sosyalleşme aracıdır (Bilici, 2014). TV, kültürle alakalı gündelik hayatta gündem olanı, gündem yapılanı ve gündem yapılmak isteneni aktaran, yücelten, değerlendiren, sunan, gösteren, özlüce tanınırlık kimliği veren en çok kullanılan yönetsel iletişim kaynağıdır (Erdoğan ve Alemdar, 2005). Singer ve Singer (1998), *Çocuklarda Yaratıcılığın Gelişimi* kitabında televizyonun bir uydu anteni ile ulaştırdıklarını şöyle belirtiyor.

Bir uydu anteni “Yağmur ormanı Amazonlar’daki köylü çocuklara He-man’i, Taş Devri’ni götürüyor. Gorotire’deki bu köylüler, televizyonu “büyük hayalet” olarak adlandırıyor. Toplum yapısı değişiyor. Artık geceleri konuşmak, bilgi alıp vermek, öyküler anlatmak için bir araya gelmiyorlar. Köyün yaşlısı Beptopup “Geceleri yaşlılar gençlere bir şeyler öğretirdi. Şimdi ise televizyon gecelerimizi çaldı.” diyor.

2.1.2. Televizyon yayıncılığı ve gelişim süreci. İngiliz Yayıncılık Şirketi (BBC) 1936’da ilk düzenli televizyon yayınına başladığında, yayını ancak dört yüz eve ulaşabilmişti. Ertesi gün gazetelerde bu yeni kitle iletişim aracının tutunamayacağı ve radyo karşısında kısa sürede sönüp gideceği iddia ediliyordu. Ancak televizyon kısa sürede ABD (Amerika Birleşik Devletleri)’ye ulaştı fiyatı ucuzladı ve birbiri ardına kurulan televizyon istasyonlarıyla milyonlarca kişi televizyon izlemeye başladı (Ertürk ve Gül, 2006).

Bugün televizyonculuğun gerek yayıncılık yöntemleri gerekse televizyon alıcı sayısı açısından en çok geliştiği bölge Kuzey Amerika ve Avrupa’dır. Afrika’nın ve Asya’nın kimi bölgelerinde ise hala telefon, televizyon ve radyo gibi teknoloji araçlarını bilmeyen milyonlarca insan bulunmaktadır (MEGEP, 2008). Ülkemizde ise

televizyon yayıncılığı yüksek maliyeti nedeniyle batı ülkelerine göre geriden başlamıştır.

Ülkemizde televizyonun yayına başlama tarihi, İstanbul Teknik Üniversitesi'nin (İTÜ) bir laboratuvar çalışması olarak 1952 yılında başlattığı deneme yayınları olarak kabul edilir. İlk yayında Kore Savaşı'na dair bir film gösterilmiş, daha sonra dönemin ünlü sunucusu Burhan Felek'in bir konuşması canlı olarak yayınlanmıştır. TRT'nin 30 Ocak 1968'de gösterilen ilk yayını, Televizyon Daire Müdürü Mahmut Tali Öngören'in "Başlarken" isimli bir konuşması ile açılmış ve spiker Zafer Cilasun'un sunduğu haberlerle yayın sürmüştür. TRT 1974 yılının Temmuz ve Ağustos aylarında yapılan Kıbrıs Barış Harekâtı esnasında çatışma alanından görüntüler sunmuştur. Harekâtın televizyonda anlık olarak verilmesi toplumun televizyona olan ilgisini artırmıştır. 1980'li yıllarda TV yayıncılığında en dikkat çekici yenilik, renkli televizyonun evlerimize girmesidir. Hatta bu dönemlerde eğitime de önem verilerek Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliğine gidilmiş ve okuma yazması olmayanlarla üniversiteye hazırlananlar için özel programlar hazırlanmıştır. 1990'lı yıllara gelindiğinde ise özel televizyonlar yayın yapmaya başlamışlardır (MEGEP, 2008).

Gürson'un (2010) belirttiğine göre günümüzde Türkiye'de gelişen iletişim teknolojileriyle 24'ü ulusal, geri kalanı yerel ve bölgesel olmak üzere toplamda 254 TV kanalı, 36'sı ulusal diğerleri yerel ve bölgesel olmak üzere 1092 radyo, ayrıca kablo ve uydu üzerinden ve internet ortamında yayın yapan radyo ve televizyonlarla beraber sayısız yayın evlerimize ulaşmış durumdadır. Böylelikle her türlü yayın evlerimize, her yaştan izleyiciye rahatlıkla ulaşabilmektedir. 7'den 77'ye birçok birey medyanın yoğun iletilerine ve mesaj bombardımanına maruz kalmaktadır. Kitle iletişim kaynaklarının gelişim basamakları ve insanlara erişilebilirlikleri göz önüne alındığında, TV'nin ekonomik ve toplumsal güç olarak etkinliği görsel medya da açık ara öne çıkmaktadır.

İnsanların bazen boş can sıkıntısından, bazen boş vakit geçirmek için, bazen de bilgilenmek ve eğlenmek için izlediği TV günümüzün en dikkat çeken iletişim araçlarından biri olmayı sürdürmektedir. Eğlendirme ve eğitme fonksiyonunu, insanları hiçbir güçlüğü sokmaksızın yapan televizyon; kitap okurken, iş yaparken ve hatta eğlenirken dahi izlenebilme niteliğine sahiptir. Dolayısıyla televizyon, tarihte ilk

defa, milyarlarca insan tarafından, kolaylıkla ve yaygın şekilde izlenebilen yegâne iletişim aracıdır (Giddens, 2000).

2.1.3. Televizyon ve çocuk. Yeni yetişen nesil “televizyon” ya da “internet nesli “ olarak adlandırılmaktadır. Çocukları, anne-babalarından nasihat dinlemek yerine televizyonu dikkate almaktadırlar. Bu aslında gönüllü bir değişimdir. Çünkü ebeveynler de artık “aman televizyon seyretsin de beni meşgul etmesin” diyebilmektedir. Bu bağlamda, televizyon “çağımızın öykü anlatıcısı “ olarak da tanımlanmaktadır (Geçer, 2013).

Geçmişte akşam saatlerinde ev ziyaretleri ile bir araya gelen akrabalar, televizyonun evlerde başköşeyi alması ile birlikte, ilgilerini ekrana yönlendirmiş, birbirlerini ziyaret etmeyi unutmışlardır. Aile içerisinde, TV karşısında toplanan insanlar, fiziksel anlamda aynı ortamda olmakla beraber, zihinsel olarak medyanın hayal dünyasında yalnızlardır. Birbirleriyle etkileşimde bulunmaz, medyayla kendi iç dünyaları arasındaki etkileşime konukluk ederler (Kubey ve Donovan, 2001). Salonda bulunan televizyonla beraber çocuk odalarında da TV olması neticesinde aile içerisinde yalıtılmışlığı duvarlarla da bölmüştür. Anneler kadın programı izlerken, çocuklar da çocuk programı izlemektedir. Aile yemek saatinde toplansa da, sohbet etmek yerine dikkatlerini televizyona vermektedirler (Potter, 2005).

Televizyon izleme ile çocuk arasındaki ilişkiyi ortaya koyan çalışmalar, çocuğun diğer medya araçlarına oranla televizyon başında daha çok zaman geçirdiğini ve televizyondan daha fazla etkilendiğini varsaymaktadır. Örneğin, yapılan bir çalışmada Amerikan gençlerinin 16 yaşına gelinceye kadar televizyon başında yaklaşık 15 000 saat harcadığı bu zamanın öğretmen ve arkadaşlarıyla birlikte okulda ve dersler için geçirdiği zamandan yaklaşık 4000 saat daha fazla olduğu tespit edilmiştir (Yetim ve Yetim, 2008).

Çocukların televizyon başında geçirdikleri bu süre denetimli ve denetimsiz geçirilen süre olarak düşünüldüğünde çocukların televizyon başında denetimsiz kaldığı zaman dilimi daha fazladır. Şüphesiz birçok anne baba bu elektronik çocuk bakıcısının önünde çocuklarını saatlerce oturtmaktadır. Özellikle ailelerin televizyon saatlerini planlama tutumundan yoksun oluşu, okul dışı zamanlarda ya da boş vakit olarak adlandırılan zaman dilimlerini çocukların televizyon başında geçirmesine sebep

olmaktadır. Çocukların televizyon izleme süreleri üzerinde çocuğun cinsiyeti, anne ve babanın eğitim düzeyi ve yaşı, anne baba tutumları belirleyici olmaktadır (Pembecioğlu, 2006).

Medyanın insan hayatı üzerindeki etki alanını genişletmesi medyayı toplum üzerinde etkin hale getirmektedir. Bu etki özellikle toplumun en önemli yapıtaşı aile içi ilişkiler üzerinde de açık olarak görülmektedir. Artan ekonomik gereksinimler, anne ve babanın aynı anda çalışıyor olması, çocukların kontrolsüz kalmasına yol açmakta ve genel olarak aile bireylerinin birlikte olabildiği zamanlarda da TV seyredildiğinden aile içi etkileşim her geçen gün zayıflamaktadır (Mora, 2008).

Çocukların diğer TV programları haricinde, çocuk programı seyrettiklerini fark eden aileler, genel olarak kendilerini huzurlu hissetmektedir. Hepsinden önce çocukların TV seyretmelerini kontrol altına alamayacaklarına düşünerek en azından çocuk programlarını izlediklerini bildiklerinden kendilerini suçluluk duygusundan arındırmaktadırlar. Öte yandan çocuklarının eğlenirken öğrendikleri düşüncesine inanırken, çocukların tecrübe ederek öğrenmek için evde yarattıkları gürültü ve hareketlilik minimum birkaç saatliğine elektronik bakıcı olan TV vasıtası ile kontrol altına alınmaktadır (Atay ve Öncü, 2009).

Bu çağın, popüler kültür paketi olan TV, dünyadaki boş vakit etkinliklerinden en çok ilgi görenidir; ayrıca en yaygın ve en çok tüketilen medya türüdür. O artık bir aile ögesi olmuş ve programlarındaki betimlemeler de “aileden oluşu” na vurgu yapmaktadır (Geçer, 2013). Çocuğun toplumsallaşma sürecinde ailenin en büyük görevi, toplumun değerlerini çocuğa adapte ederek onu hayata karşı hazırlamaktır. Çocuk dünyasıyla yetişkin dünyasının birbirine karıştığı günümüz toplumu ile aile yapılanmasında medya, çok önemli bir enstrüman olarak ön plana çıkmaktadır. Bir başka ifadeyle, ataerkil aile yapısı “medyaerkil” bir aile yapısına dönüşmüştür (Akçalı,2014).

Çağımızın elektronik medyasının elde ettiği fonksiyon ve özellikleri, günlük sağduyu ve düşünce alanında yeni bir olguya dikkat çekmektedir. Ortalama olarak 40-50 yıl önce, kültürün iletimi ve toplumsal devamlılığı sağlayan ana kaynak, kurumlar, gruplar ve bireyler arasındaki etkileşimken, günümüzde, elektronik medya, özellikle de TV kültürün yaratılmasında insan ilişkilerinin asıl fonksiyonu durumuna gelmiştir (Cesur ve Paker, 2007).

Televizyonun kültür oluşturmadaki etkisi onun programlarında, haberlerinde, reklamlarında ve dizilerinde gizlidir. Örneğin diziler içindeki karakterlerin davranışlarıyla, onların hayata bakış açıları, eğlenceleri ve hüznleriyle yeni bir yaşam biçimini olarak TV izleyicisine sunabilmekte; var olan kültürün yeniden şekillenmesine yol açabilmekte ve kullanılan dil itibariyle yeni bir konuşma iletişim şekli oluşturabilmektedir (Geçer, 2013).

Medya, içerisinde bulunduğumuz toplumun değer yargılarını çevirerek ve genel olarak da tekrar üreterek günlük hayatımızın en dikkat çeken unsurlarından biri durumuna gelmiştir. Çocuklar, hiç şüphesiz medya karşısında toplumdaki en savunmasız kitledir (Akçalı, 2014). Çocuklar gerçek ile kurgu arasındaki ayrımı yetişkin bir birey kadar kolay olarak yapamamaktadır. Pek çok bakımdan çocuklar TV karşısında erişkinlere kıyasla daha korunmasızdır. Olaya bu boyutu ile bakıldığında zararlı çıkan taraf çocuklardır (Çaplı, 1996).

Çocukların geçmiş dönemlerden farklı olarak, yetişkin dünyasına ait çok yoğun bilgi bolluğunda kendilerine ait naif dünyadan uzaklaştıkları tespitinde bulunur. Postman'ın bu sorgulama sonucunda vardığı nokta çok daha düşündürücüdür. Ona göre, vaktinden önce yetişkin dünyasına giren çocuklar aslında çocukluk bahçesinden kovulmuş olurlar (Postman,1985, akt. Akçalı, 2014).

Merkez medya televizyonun özel yaşam ve toplum yaşamının anlamlandırılması ve yön verilmesinde araç olmanın dışında amaç durumuna gelmesi, bu aracın en çok tehlike teşkil eden düzeylere erişmesine yol açmaktadır. Bu süreç sona erdiğinde TV, kimi zaman dijital dadı, kimi zaman bir sopa, kimi zaman da silaha dönüştürülebilen sofistike bir medium'dan farklı değildir (İnceoğlu ve Akıner, 2011).

Televizyona hâkim olan kurgulu dil, çocuğun televizyonu görsel bir oyuncak olarak kullanmasına yol açar. Bu anlatım tarzı, televizyon haberlerini masala çevirir. Çocuk, görsele sahip olan masal dinletisi veya oyunlaştırılmış eğlenceye dönüşen televizyon haberlerini seyrettikçe, içinde bulunduğu ortamın hakikatlerinden her geçen gün uzaklaşma eğilimine girmektedir. Şiddet içeren haberler, televizyonu dijital sopaya dönüştürürken, çocukları da örseleyen, onları saldırgan tutumlara yol açan ve tam olarak istismar eden yayınlardır. İçinde şiddet barındıran dizi, korku ve polisiye filmlerle süper kahramanlı filmleri seyrederek yetişen çocukların yanı sıra, şiddet

içerikli haberleri seyreden çocuklarda da genel bir kabalaşma ve saldırganlık davranışları kaçınılmaz bir gelişmedir (Şirin, 2011).

Çocuklar somut ile soyutu, gerçek ile hayali, sanal ile doğal olanı kolaylıkla birbirinden ayıramamaktadırlar. Görebildiklerini “mutlak gerçekler” şeklinde algılamaktadırlar. Gerçek olanın perdelenmesiyle, çocuk sanal bir dünya kurgusuyla çevrilmiş olur. Özellikle küçük yaştaki çocukların gördükleri her şeyi ayırma, seçme ve inceleme kabiliyetleri olmadığından, bunu gerçekleştirebilecek tecrübelerden de mahrumdurlar. Çocuklar, gerçek olanla gerçek olmayanın ayırmasına varmakta zorluk yaşarlar. Gözleriyle gördükleri şeylerin herhangi bir oyun veya görüntü değil, TV içerisine giren gerçek insanlar olduğu algısına kapılırlar (Yörükoğlu, 1985, s.176, akt. Şirin, 2011).

Çocukların bakış açısından değerlendirildiğinde, üç boyutlu gerçek dünyayı algılamak iki boyutlu dünyaya bakmaktan çok daha kolaydır. Televizyonda akan görseller, beyin fonksiyonlarının erken uyarılmasına, bu durum da çocuğun yarattığı üç boyutlu algı düzeninin alt üst olarak dikkat dağınıklığının ilerlemesine ortam hazırlamaktadır (Ertürk ve Gül 2006).

TV hayal dünyasını çocuklara kurgu şeklinde sunmaktadır. Oysaki sözcükler zihnimizdeki düşünceleri hayale çevirir. Çocuk okuyarak sözcükleri tanımaya başlar ve dilediği kadar okuyup istediği yerde durabilir daha sonra hayal kurarak okumayı sürdürebilir. Ne var ki, televizyonda kaçırdığımız bir konuşmanın tekrarlanma şansı, anında geri dönüşü yoktur. Bu hızlı bilgi akışını çocuk alabilecek kapasitede değilse onun için gördükleri sadece karmaşadır ve bu durum bulanmış bir zihnin öğrendiklerini hatırlayamamasına yol açar (Singer ve Singer, 1998).

Çocuklar bir öyküyü ilk defa dinlediğinde bilgi depolamazlar. Öyküyü her dinlediklerinde daha fazla bilgi edinirler. Bu yüzden çocuklar eski kayıtları ve video filmlerini, televizyon programlarını defalarca izler ve aynı oyuncaklarla aynı oyunu üst üste oynarlar (Singer ve Singer, 1998). Çocuklar açısından televizyonu eğlenceli gösteren içi boş olan eğlence algısı değil, hızıdır. “Televizyondaki programların kapsamının ne olduğu fark etmeksizin küçük yaştaki çocuklar için olaylar çizgi film hızında yaşanır ve çocuklar bu hızı eğlenceli bulur. Televizyon, izleyici kitleye gördükleri veya duydukları bilgileri değerlendirebilecekleri süreyi tanımaz. Zira, 3,5

saniyelik zaman dilimi bir şeyi düşünüp algılayabilmek için oldukça kısadır.” (Sanders, 1999).

Çocukların bir yere ilgilerini yoğunlaştırabilme süreleri kısadır. Söz gelimi; televizyonda gösterilen reklamlar, fragmanlar birbiri ardına hızlı geçişler, birçoğunun daha hızlı geçişler gerçekleştirilmesine ve yapılanmamış hatalı materyaller temin edilmesine sebep olur. Böylelikle süreklilik elde etmek yerine parçalanıp kaybolmaktadır (Ertürk ve Gül, 2006).

Oysa çocukta ortaya çıkması beklenen etki; içeriğin anlaşılabilmesi, konuşmaların tekrarlanabilmesi, ekrana çok da fazla yaklaşımadan diledikleri an izlemeyi sonlandırabilmeleri yolunda geliştirilebilen yaratıcı ve eğitici yönü yüksek programlarla gerçekleştirilebilir (Singer ve Singer, 1998).

2.1.4. Elektronik bakıcı – televizyon. Çağımızın en yaygın kitlesel iletişim araçlarından olan televizyon bireylere bir açıdan hem işitsel hem de görsel uyararı birlikte sunarken, diğer açıdan da gerçek dünya ile sanal dünyaya dek birçok türde pencere görevini üstlenip, pek çok evde yer alan bir icat olmuştur (Atay ve Öncü, 2009).

Evrensel bir icat olarak kabul edilen televizyonun etkileri de genel olarak evrenseldir. Fakat her kültüre ve topluma göre televizyonun etkileri çeşitli değişkenlikler gösterebilmektedir. Türkiye’de de son 20 senede televizyonun maddi değeri düşmesi ve hemen herkesin satın alabileceği meblağlara inmesi, çok sayıda kanalın yayına başlaması, kablolu ve uydu yayınlarının yaygınlaşması televizyonun insanlar üstündeki etkilerinin arttırdığını düşündürmektedir (Atay ve Öncü, 2009).

Medya küçük büyük genç yaşlı her kesimi etkisi altına alabilen bir güçtür. En çok etki altında kalan grup ise çocuklardır. Hayal dünyasına sığınmanın en yoğun şekilde görüldüğü çocukluk çağında birey dışarıdan gelecek her türlü mesaja açık durumdadır. Medyada özellikle televizyon ve internet ortamında bu mesajlar çok dikkat çekici ve etki altına alıcı olabilmektedir. Ancak Uluslararası Gazeteciler Federasyonunun "Medyada Çocuk Haklarını Tanıtmak" temalı uygulamalı çalışmada aktarıldığına göre, çocukların dünya üzerindeki nüfusun üçte ikisinden daha çoğunu oluşturdukları halde,

medyanın sunduğu konuların %5'inden daha azı çocuklar ile ilgilidir (Yetim ve Yetim, 2008).

Tüm kitle iletişim araçları göz önünde bulundurulduğunda bugün çocukların şüphesiz ilk tanıştığı kitle iletişim aracı televizyon olmaktadır. Çocuklar çok küçük yaşlardan itibaren televizyonun karşısındaki yerlerini almaktadır. Bu yönüyle de televizyon çocuğun tüm gelişim evrelerinde anne babanın yanında yerini almaktadır. Yapılan araştırmalara göre çocukların %44,0'ü 2 yaşında, %13,0'ü 3 yaşında, %23,0'ü 4 yaşında ve %20,0'si 6 yaşından itibaren televizyon izlemeye başlamaktadır (Tokgöz, 2003).

Türkiye'de ilk televizyon yayınlarının başladığı tarihten itibaren, bu sihirli kutunun takipçileri arasında büyük bir çoğunluğu çocuklar oluşturmaktadır. UNESCO'nun yaptığı, 23 ülkeyi kapsayan bir çalışmada okul çağındaki çocukların %93,0'ünde boş zamanlarını televizyon seyretmeye ayıranların oranı %50,0'den fazladır (RTÜK, 2005).

RTÜK'ün 2006 yılında, 17 ilde 7-14 yaş arası 1719 kız erkek öğrenci üzerinde gerçekleştirdiği İlköğretim Çağındaki Çocukların Televizyon İzleme Eğilimleri Kamuoyu Araştırması'nda boş zamanı değerlendirme etkinliği olarak %64,9 ile kitap okumak ilk sırayı, %64,6 ile televizyon izlemek ikinci sırayı ve %37,9 ile arkadaşlarla oyun oynamak üçüncü sırayı almaktadır. Yine aynı çalışmada öğrencilerin televizyon izleme sebeplerine bakıldığında ise %66,0'lık kısım televizyon izlemeyi sevdiğini ifade etmiştir (RTÜK, 2006). Yukarıdaki veriler göz önünde bulundurulduğunda çocukların televizyon izleme oranının oldukça yüksek olduğu gözlemlenmektedir ve çocuklar televizyon izlemeyi sevindikleri bir aktivite olarak görmektedir.

RTÜK'ün 2006 yılında ilköğretim öğrencileri üzerinde gerçekleştirdiği araştırma sonuçlarına göre televizyon programlarının izlenme oranına göre ilk sırayı %72,1 ile çizgi film almaktadır. Diğer programlar ise sırasıyla yerli diziler (%70,1), yarışma programları (%49,3), filmler (%45,8) ve çocuk programları (% 44,6)' dır (RTÜK, 2006).

Sadece tek başına televizyonu ele aldığımızda bir birey günde yaklaşık üç ile dört saatini televizyon izleyerek geçiriyor ve basit bir hesap yapacak olursak bu da demek oluyor ki insanların çoğu hayatlarının dokuz ile on iki yılını televizyon seyrederek geçiriyor. Bu tahminlerde bizi şuna ulaştırıyor ki; insanlar televizyon izlemeye büyük

zaman ayırıyorlar (Kubey, 2004). Farklı ve yeni bir öğrenen kitle ile karşılaştığımızı ortaya koyan bu durum, eğitimde yeni arayış ve anlayışları meydana getirmesi kaçınılmazdır (Akpınar, 2010).

2.1.5. Televizyon ve sosyal öğrenme. Öğrenme, tecrübeye dayalı olarak davranışta ortaya çıkan değişimler olarak da tanımlanabilir. Sosyal öğrenme, kişisel ve toplumsal adaptasyon süreci içerisinde, sosyal ortamlarda meydana gelen öğrenme olarak tanımlanmaktadır. Birey davranışı; davranışsal, çevresel ve bilişsel etkenler arasındaki etkileşim sonucunda meydana gelmektedir. İnsanların kendileri ve sosyal çevreleri birbirlerinin belirleyicisidirler (Bandura, 1977).

Sosyal Öğrenme Kuramında sözü edilen toplumsal çevrede genel olarak akranlar, okul ve aile anlaşılmaktadır. Fakat artık yaşadığımız çağda iletişim araçları ve ortamları da toplumsal çevre tanımı içerisinde değerlendirilmekte ve etkili bir toplumsal süreç ögesi olmaktadır. Bilhassa çocukların vazgeçilmez bir parçası kabul edilen bilgisayar ve televizyon arasındaki etkileşim, çocukların davranışlarının oluşumu ve değişiminde önemli fonksiyonlar üstlenmektedir (Geçer, 2013).

Televizyonun eğitim amaçlı kullanılması ile çocuklar daha kolay öğrenmektedir. Çünkü eğitimde işitsel ya da görsel araçlara yer verilmesi öğrenmenin kalıcı iz bırakması yönünde büyük önem arz etmektedir. Eğitim ve öğretim ortamı ne kadar çok duyuya hitap ederse öğrenme o kadar kolay olabilmekte ve öğrenilen bilgilerin unutulması o denli güç olmaktadır. Yapılan incelemelere göre öğrenen; okuduklarının sadece %10'unu, duyduklarının sadece %20'sini, gördüklerinin sadece %30'unu, hem duydukları hem de gördüklerinin %50'sini, söylediklerinin yanında görüp işittiklerinin %80'ini ve söylediklerinin yanında dokunup, işitip ve gördüklerinin %90'ını öğrenir ve aynı zamanda unutmazlar (Yaşar, 2004).

Eğitim anlamında televizyonun çok daha ayrıcalıklı bir yeri bulunmaktadır. Hem yaygın olması hem de sahip olunmasının daha kolay olması nedeniyle televizyonun, görsellik içermesi gibi çok önemli avantaja da sahiptir. Örneğin; televizyonda yayımlanan sağlık eğitimiyle ilgili video filmlerin kullanımı, izleyerek öğrenme ortamı oluşturmaktadır. Bilgisayar ve televizyon ortamında derslerin defalarca izlenmesiyle öğrenmede tekrar kavramı da gerçekleşmektedir. Televizyon yayınlarının kolay

yayımı ve ekonomik olmasıyla da çok daha büyük kitlelere erişilmektedir (WHO, 1988).

Sanalan vd. (2007), görsel öğrenim ve düşünmenin esas faylarını şu şekilde sıralamaktadır:

- Bütün anlatım yeteneklerinin gelişmesine yardımcı olur.
- Fikirlerin düzenlenmesine ve kişinin kendini ifade edebilmesini kolaylaştırır.
- Hangi konu olursa olsun her seviyedeki öğrencinin motivasyonunu ve ilgisini artırır.
- Geleneksel yöntemlerle ulaşılamayan öğrencilere ulaşımı kolaylaştırır.
- Kişinin dünyayı ve dünyada üzerindeki yerinin algılayabilmesini kolaylaştırır.

Bir öğrenenin sınıfı sosyal bir etkileşim yeri olduğu halde, bir televizyon aletinin önündeki ortam özel bir mekandır. Sınıfta eğitime sorular sorabildiği halde, televizyon yayınına soru sorulamaz. Okul dilin gelişebilmesini odak noktası olarak kabullendiği halde, televizyon bütün dikkati görüntüye çekmektedir.

Okula devamlılık yasal bir zorunluluktur, fakat televizyon izleyiciliği kişinin tercihine bağlıdır. Okulda eğiticiyi takip etmemenin cezalandırma riskini göze almayı gerektirmesine rağmen, televizyon yayınına takip etmenin herhangi bir cezası bulunmamaktadır. Okulda sergilenen davranışlar genel ahlak kurallarına uygun olması gerekirken, televizyon izlemenin herhangi bir yükümlülüğü ve genel ahlak kuralları da yoktur. Sınıfta eğlence kesinlikle bir amacın aracı olmaktan ileriye gitmez, fakat televizyonda eğlence zaten bir amaçtır (Postman, 1985). Medyada bilgilendirmenin yanı sıra eğlenme işlevi baskın duruma gelmektedir ve her durumda bütün kitle iletişim kaynaklarının az ya da çok eğlendirme işlevi bulunmaktadır. Medya, bilgilendirmenin yanı sıra duygusal tatmini de ekleyerek eğlendirmeyi hedeflemektedir (Potter, 2005).

Televizyonun fonksiyonları her geçen gün çeşitlilik göstermektedir. Söz konusu fonksiyonlar genellikle eğlendirme, haber, eğitim ve ikna olarak dört temel gruba ayrılırken nitelikleri kısaca şöyledir:

- TV sayesinde evren küçülürken, insanlar dünyanın diğer ucunda yaşanan herhangi bir olaydan kolayca bilgi sahibi olmaktadır

- TV yayınları genellikle “bütün topluma” dönüktür. Bu açıdan en dikkat çekici kitle iletişim aracıdır ve popüler kültürün yaygınlaşmasında en büyük paya sahip olan medya grubudur.
- TV, simgeleri genişleterek ya da genelleştirerek herkesin malı yapar. Bu bakımdan kişisel deneyim ve düşünceleri en aza indirerek tek tip değer ortaya çıkarması yönünden eleştirilere maruz kalmaktadır.
- Televizyonun ekranın renkli görsellere ve konuşan insanlara sahip olması takibini kolaylaştırır.
- Televizyon, izleyicinin dikkatini çekerek zamanın önemli bir kısmını alır ve uzun müddet TV karşısında zaman geçiren izleyici “edilgen” duruma gelir (Geçer, 2013).

Modern iletişim medyası, hem öğretmen hem de öğrencilerin rol ve statülerini etkileyerek okulun içinde ve dışındaki sosyal, kültürel ve eğitsel güçler olarak etkili olmaktadır. Medya, eğitim kurumlarının çeşitli fonksiyonlarını kendi üzerine almış gibi görünmektedir (İnal, 2009).

European Commission, (2010)’a göre medya, özellikle de TV bir çeşit informal öğrenme aracıdır. Farklı kültürler, çeşitli hayat biçimleri, ürünler, farklı coğrafyalardaki değişiklikler medya vasıtası ile öğrenilmektedir. Medya toplumun içinde yer aldığı dünyaya bakış açısına da yön vermekte, kendisine göre eğitmektedir.

2.1.6. İnternet ve medya. Medya aracılığı ile gerçekleştirilen eğitim ve medya okuryazarlığı eğitimi bağlantısı değerlendirildiğinde, bir takım esas bilgi ve basit uygulamaların medya araçları ile sunulabileceği değerlendirilmektedir. Medya okuryazarlığı için televizyon ile açık öğretim ya da uzaktan eğitim olmasının yanında bazı teorik dersler sunulabileceği gibi, ilerleyen süreçlerde, normal yayın sırasında bir film oynatılırken alt yazıyla filme ilişkin sorular yöneltilebilir, açıklamalarda bulunulabilir. Böylece seyircinin seyrettiği şey üzerinde düşünme imkanı oluşur (Bilici, 2014).

Öğrencilerimizin bakış açısına göre, televizyon, video, radyo, internet ve diğer yeni teknoloji araçları kitap ve diğer yazılı basına göre daha çok ilgi görmektedir. Tarih mi öğrenmek istiyorsunuz? Bir film izleyin. Hayal dünyasında mı yaşamak istiyorsunuz?

Video oyunu oynayın. Bugün dünyada neler oluyor öğrenmek mi istiyorsunuz? Her zaman izlemek için çeşitli kanallar, programlar vardır. Bir tuş uzaklığındaki bütün bu seçenekler hemen tüketilmek için hazırdır (Hobbs, 2001).

2.1.7. Dünyada televizyon izleme durumu. Bir çocuğun beş yaşına kadar ortalama beş bin saat televizyon seyrettiği ve bu sürenin, dört yıllık üniversiteyi bitirmek için harcanan zaman dilimine eşit olduğu kaydedilmiştir (De Gaetano, 2003). Çocukların televizyon izleme süresi ile ilgili bir başka çarpıcı araştırma verisi de, iki ila on iki yaşları arasındaki çocukların, haftada ortalama yirmi beş saat televizyon izlediği ve harcanan bu zamanın liseden mezun olana kadar okulda geçen toplam dört bin saatin üç buçuk misli kadar olduğudur (AAP, 1995).

Herhangi bir çocuk altı yaşından on sekiz yaşına basıncaya dek 16000 saat TV izlemekte, radyo ve CD dinleyerek 4000 saat zaman harcamakta ve birkaç bin saatini de sinemada geçirmektedir. Demek oluyor ki bir çocuk medya araçları ile okulda veya evde ebeveynleri ile harcadığı zamandan çok daha fazlasını harcamaktadır (Sanders, 1999).

2.1.8. Ülkemizde televizyon izleme durumu. TV izleyen çocukların en çok izledikleri program türleri çizgi film (%72,1), yerli diziler (%70,1), yarışma programları (%49,3), filmler (%45,8), çocuk programlar (%44,6), müzik-klip - eğlence (%44,4), belgesel (%42,5), haberler (%41,9), spor programları (%32,7), yabancı diziler (%23,4), reklamlar (%22,0) şeklinde sıralanmaktadır (RTÜK, 2006).

Cesur ve Paker (2007)'in çalışmasında, 454 kişiden oluşan ilkökul öğrencisine anket yaparak, onların televizyonda en çok sevdikleri reklam ve programların yanında çocukların okudukları kitaplar ve bilgisayar kullanım oranlarına ilişkin de bilgi elde edilmeye çalışılmıştır. Yapılan çalışmada çocukların yalnızca kendi yaş gruplarına yönelik programları seyretmedikleri, yetişkinler için olan programları da izledikleri belirlenmiştir.

Arslan vd. (2006)'nin çalışmasında 6-12 yaş grubu çocukların televizyon izleme alışkanlıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. 100 öğrenci üzerinde uygulanan anket sonucunda ilköğretim öğrencilerinin günde ortalama kaç saat televizyon izledikleri ve

televizyon izlemenin boş zaman değerlendirme aktiviteleri arasında kaçınıcı sırada yer aldığı saptanmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin % 43'nün günde üç saatten fazla televizyon izledikleri görülmüştür. Ayrıca yaşla birlikte öğrencilerin televizyon sürelerinin arttığı belirlenmiştir. Öğrencilerin boş zaman değerlendirme aktiviteleri arasında televizyon izlemenin üçüncü sırada yer aldığı görülmüştür. Çalışmada annesi çalışan çocukların annesi çalışmayanlara kıyasla daha fazla televizyon izlediği ulaşılan bulgular arasındadır.

RTÜK (2007)'e göre günde en az 3-4 saatini TV başında geçirmeyen kişi sayısı oldukça azdır. Arslan, Ünal vd. (2006)'nin yaptıkları araştırma sonucunda ilköğretim çağındaki çocukların çoğunun gün içinde televizyon izleme sürelerinin 3 saatten fazla olduğu ve annesi çalışmayan çocukların TV seyretme sürelerinin daha uzun olduğu ile yaş arttıkça buna paralel olarak TV seyretme sürelerinin de arttığı görülmektedir.

RTÜK tarafından 2009 yılında 7 coğrafi bölgedeki 21 ilde 2570 kişi üzerinde yapılan "Televizyon İzleme Eğilimleri Araştırması" na göre katılımcı kişilerin %54,6 sının evinde yalnızca bir adet TV bulunmaktadır. Bunun haricindeki diğer yüzdelik dilim içerisinde olanların evlerinde ise iki veya üç adet TV mevcuttur. Yine aynı araştırma kapsamında katılımcıların %58,1 i gibi önemli bir kısmı hafta içi günlerde minimum 2 saat veya daha fazla TV seyreden gruplar oluşturmaktadır. TV seyretme sürelerine göre ise kadınlar ortalama 4,5 erkekler ise 4,1 saat TV başında zaman harcamaktadır ve yüksek eğitimli bireylerin TV seyretme düzeyi de düşük eğitimlilere kıyasla daha azdır.

Kitle iletişim kaynaklarından özellikle televizyonun birey ve toplum üzerindeki etkileri çok yönlü araştırmalarla incelenmiş, bu etkilerin yadsınamayacak boyutlara ulaştığı çıkarımı tüm çalışmaların ortak sonucu olmuştur. Televizyonun ekonomik ve fiziksel yapısına bağlı olarak program türlerindeki hızlı değişim ve gelişim insanların televizyon karşısında saatlerini geçirmesini adeta zorunlu kılmıştır (Geçer, 2013).

Çocukları bir saatten altı saate kadar (yaşa bağlı) televizyonun karşısında tutan nedir? Okul çağındaki çocuklara neden televizyon izledikleri sorulduğunda, kaçış (neşeli, heyecanlı), hayal aracı olarak, giyinmeyi ve nasıl davranmayı öğrenmeyi ve dünya hakkında bilgi edinmeyi istediklerini söylüyorlar. Çocukların büyük bir bölümü, seyrettikleri programın yaş gruplarına uyumu noktasında düşünmeyen, ayırım gözetmeyen seyircilerdir. Genel olarak televizyonun açma-kapama tuşuna basarak

karşlarına ilk çıkan programı seyretmeye başlarlar veya kumanda ellerindeyse ise kanallar arasında geçiş yaparlar (Singer ve Singer 1998).

Ertürk ve Gül (2006)'ün çalışma kapsamına aldığı 7-12 yaş arası 139 çocuğun ailelerinin evlerinde televizyonun günde ortalama 4 saat 53 dakika açık olduğunu ortaya koymaktadır. Anneler günde ortalama 2 saat 13 dakika; babalar ise, yaklaşık 2 saat televizyon izlediklerini kaydetmişlerdir. Anne-babalar çocuklarının ortalama 1 saat 30 dakika televizyon izledikleri konusunda aynı fikirdedirler.

Oxford Çalışma Grubu tarafından AB'nin on beş ülkesinde yapılan ortak bir çalışma neticesinde 6-7 yaş aralığındaki çocukların % 22'sinin yatak odalarında TV alıcısının yer aldığı, 15-16 yaş aralığına gelindiğinde ise bu oranın % 56'lara çıktığı belirlenmiştir. Gerçekleştirilen bilimsel çalışmalarda, ülkemizdeki TV seyretme düzeyinin günde ortalama 4-5 saat olduğu dikkati çekmektedir. Buna göre bir birey yılın %19'unu televizyon karşısında geçirmektedir. Kişi yılın % 33'ünü uyuyarak, % 33'ünü çalışarak, % 14'ünü de bu faaliyetlerin haricinde kalan faaliyetlere harcadığı dikkate alındığında bu oranın son derece yüksek olduğu görülmektedir (Komisyon, 2007a).

2012'de Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA) 5-29 yaş aralığında 10,174 genç bireyin katılımlarıyla "Gençlik Profili" araştırmasını yapmıştır. Bu araştırma kapsamında gençlerin en fazla kullandıkları etkinliğin;

- % 56,8 oranıyla TV seyretmek,
- % 40,8 oranıyla gazete, dergi, kitap okumak,
- % 37,2 oranıyla internette sosyal medya platformlarına katılmak,
- % 15,6 oranıyla da konser, sinema ve tiyatroya gitmek olduğu neticesine varmıştır (SETA, 2012).

TV seyretmenin fazla olması halinde, iletişim ve sosyal adaptasyon üzerinde ortaya çıkabilecek olumsuz sonuçlar, çocuğun toplumsal faaliyetlerine, arkadaş ilişkilerine, ders başarısına, spor etkinliklerine ya da yaşına uygun yeteneklerin gelişiminde problemlerle karşılaşmasına neden olabilir (Ertürk ve Gül 2006).

Televizyon eleştirilenlerin dediği gibi içeriği azaltarak dram, spor olayları, seçimler, komediler, oyun programları haberleri- insanları duygusuz hale getirir ve en güçlü

mekanizması da unutkanlıktır. Bir program başlar ve biter, sonra bir diğeri ve sonra geriye dönüp baktığımızda ne bir resim, ne de bir sahne hatırlarız, her şey uçup gitmiştir. “Şunu gördün mü? Şöyle bir şey değil miydi” desek de hakkında konuştuğumuz o şeyin ne olduğunu hatırlayamayız.” (Singer ve Singer 1998).

Televizyonun etkileri üzerinde Okur (2000)’un yaptığı araştırmada ülkü bütünlüğüne katkı sağlama, eğitimdeki eksiklikler, dünyayla bütünleşme ve kültürün tanıtımı gibi olumlu etkileri bulunmaktadır. Sonuç olarak çocukların televizyon izleme tutumuna bakacak olursak çocuğun bilinçsizce ve seçmeden birçok programı seyretmekte olduğunu görürüz. Yaşına uygun programları ise gerek yetersiz oluşundan gerekse farkında olmayışından dolayı seyretmediğini görmekteyiz.

2.1.9. Televizyonun bireylere etkileri. Yörükoğlu (1996) tarafından “Özellikle çocuklar açısından, ses ve görüntünün birleştiği ışıklı televizyon perdesi, tüm dünyayı eve taşıyan büyülü bir araçtır.” şeklinde tanımlanan televizyonun hem olumlu ve hem de olumsuz etkilerinin bulunduğu bilinmektedir. TV çocuklara, bir taraftan evreni tanınması ve algılanması için, hazır şekilde hayatı sağlamakta, diğer taraftan dünyayı hayatları ile keşfetme ve deneyimleme şansına engel teşkil etmektedir.

Ailenin bir parçası durumuna gelen TV, hayat biçimi, aile içi etkileşime şekil vererek, aile fertlerinin ne konuşacağını aktarmakta, ailenin oturma ve etkileşim biçimini, uyku saatlerini, tiyatro ve sinemaya gitme tutumlarını, misafir kabulü, sohbeti ve hatta yemek yeme ritüellerini tespit edebilmektedir (Ertürk ve Gül, 2006). Artık televizyon karşısında daha keyifli ve uzun vakit harcamak için özel koltuk siparişi veriyoruz. Ancak; bu rahat koltuğa gömülüp kalışımızın “sihirli kutu”dan gelen mesajları süzmeden almamıza ve onun bizi esir almasına neden olduğunu fark etmekte güçlük çekiyoruz. Bilinçaltımıza sızan iletiler sonrasında hayata ve çevremize bakış açımızı değiştiriyor; reklamların propagandasına maruz kalabiliyor ve bazı zamanlar kendimizi farkında olmadan bir “popüler kültür tellalı” olarak bulabiliyoruz (Geçer, 2013).

Hayat şekli ve tecrübelerinin az olması sebebiyle etrafındaki olayları gerçeğe uygun şekilde anlamlandıramayan çocuk, televizyonda gördüklerini, kendi korku ve hayat dünyasına göre şekillendirmektedir. Çocuklar endişe ve korkularını abartılı şekilde

algılar, bir erişkinden çok daha başka şekilde bu duyguları hissederler. Çocukların dil ve zihin dünyaları hızla gelişirken, mantığa dayalı fikirlerinin henüz tam anlamı ile gelişmemesi, duygu ve düşüncelerini aktaramamaları, gelişim hızlarının televizyonun hızına uygun olarak gerçekleşmediğinin bir kanıtıdır. Çünkü televizyon erişkilerin algı düzeyine paralel bir işleyişe sahip, hızlı geçiş ve soyut kavramlar çocukların algısal düzeylerine henüz hitap etmemektedir (Ertürk ve Gül 2006).

Televizyon izleyen çocuklarda, fiziksel olarak saldırganlık dürtülerinin artış göstermesi, şiddete yönelme, şiddet durumları karşısında tepkisiz kalma, okuma isteğinde azalma, ders çalışmaya dair isteksiz tutumlar, konsantre olamama, kendini aktaramama, kendisini seyrettiği film-dizi kahramanının yerine koyarak gerçeklerden kopma, yaratıcılık ve hayal gücü, toplumsal ilişkilerin güç kaybetmesi, uyku ve göz bozukluğu gibi olumsuz yansımalar belirlenmiştir (Ertürk ve Gül, 2006).

Bilimsel alanda yapılan çalışmalar kapsamında düzenli şekilde 2-2,5 yaşında TV seyretmeye başlayan çocuklar, medya iletilerindeki kurgu düzen ile gerçek olanın ayırımına varabilecek yeterliğe sahip olamadıkları için, izledikleri her şeyi gerçeğin bir parçası olarak değerlendirip olabilirliğine inanmaktadırlar. Dolayısıyla, çocuklar etkilenmeye en çok açık ve bu konuda hassas olan grubu meydana getirmektedir (MEB, 2006). Çocukların televizyonda gördüklerini “gerçeklik” olarak algılamaları, çocukların soyut ve somut arasındaki ayrımı anlamak için ihtiyaç duyulan zihinsel yetkinliğe sahip olamamalarından kaynaklanmaktadır (Şeylan, 2008). Bu yaşlardan itibaren başlayan kontrolsüz ve bilinçsiz TV izleme alışkanlığı sebebiyle ders çalışmaya karşı isteksiz tutumlar, okuma alışkanlığı kazanamama, hayal gücü ve yaratıcılığın kısıtlanması, gerçeklerden uzaklaşma, göz bozuklukları ve sosyal ilişkilerde zayıflama gibi birçok olumsuz sonuç ortaya çıkmaktadır (Bütün, 2010). TV izleme oranlarının ve internet kullanım oranlarının bu denli yüksek olduğu ülkemizde insanlarımız bu medya araçlarının mesajlarından fazlasıyla etkilenmektedirler. Gün içinde uzun süre TV izleyen çocukların yaşamlarının ilerleyen dönemlerinde konsantrasyon eksikliği / hiperaktivite gibi okula ve toplumsal hayata uyumlarını güçleştiren problemlerle karşılaştıkları bilinmektedir (Öztürk ve Karayağız, 2007).

Televizyon iletileri, insanlara, aralarında tercih edemeyecekleri şekilde homojen mesajlar sunmaktadır ve dolayısıyla da insanlar seçici olma konusunda özgür değillerdir. Özellikle çocukların televizyonun sunduğu mesajlardan olumsuz yönde

etkilenmeleri daha çoktur (Özkan, 2004). Televizyon, en ciddi potansiyelini, etkiye en çok maruz kalan çocuk ve gençler üzerinde göstermektedir (Adak, 2004). Çocuklar üzerinde televizyonun en dikkat çekici etkisi, onların hayal dünyalarına verdiği zarardır. Televizyondan seyrettiğimiz her görsel, her kare, işittiğimiz her ses, edindiğimiz tüm fikirler biz değil, bir başkası tarafında oluşturulmuştur. İnsanlar için sunduğu dünyayla hayal dünyamızı esir alan televizyonun, özellikle yaş grupları dolayısıyla hayal dünyası tam anlamı ile zenginleşmemiş çocukların etkisi fazladır (Belton, 2005).

TV karşısında oldukça fazla zaman harcayan çocukların öncelikle algılama ve irdeleme becerileri düşmektedir. Kuşkusuz bunun en önemli nedeni televizyonun sunduğu iletişim karşılıklı olmamasıdır. Söz gelimi; TV seyreden bir çocuk edilgen bir durumdadır. TV'den görseller akmakta, çocuk da bunlar seyretmektedir. Seyrettiği programa ilişkin anında bir eleştiri veya yorumda bulunabilmesi ve bunu karşısındakine iletmesi olanaksızdır (Şeylan, 2008).

Gözlerinin önünden milyonlarca görselin aktığı çocuk, bunların pek çoğunu unutmaktadır. Görüntüleri anlamlandıramayan ve dolayısıyla anlamlandıramadığı görüntüleri değerlendiremeyen çocuğun, hayal dünyası gelişme gösterememektedir. Fakat seyrettiğini anlamlandırabilen kişi, bunun neticesinde hayal dünyasında yeni bir şeyler oluşturabilir. Diğer taraftan, vaktinin önemli bir kısmını televizyon seyrederek harcayan çocuklar gerçek yaşamdan uzaklaşmakta ve yaşama dair hemen hemen her şeyi televizyondan öğrenmektedirler. Oysa televizyonun bize aktardığı dünyayla gerçek birbirlerinden son derece farklıdır (Şeylan, 2008).

Yapılan çalışmalar çocukların televizyon seyrederken ne kadar fazla zaman harcarsa, oyun oynamaya ve sosyal ilişkilere o kadar az zaman ayırabildiklerini ortaya koymaktadır (Belton, 2005).

Özellikle 2 yaş grubu çocuklarda beyin gelişimi için önemli olduğundan bu dönemde çocukların ekranlardan uzan tutulması önemlidir. Fakat yaşlıları veya aile fertleri ile oyun oynayarak sosyal, duygusal, fiziksel ve algısal gelişimine destek olacak yetenekleri kazanması gereken çocuk, televizyonun oluşturduğu dünyada sıkışmakta, aslında içerisinde yaşadığı gerçek dünyadaki insanlardan değil, televizyonun ona gösterdiği kahramanlarda, kendisine bir hayal dünyası oluşturmaktadır (Gavin ve Mary, 2005).

Çocukların yaş gruplarına göre değişkenlik gösteren odaklanma süreleri ve dikkat seçicilikleri, televizyonlardaki görüntülerin yapısı ile doğru orantılıdır. İçerikten bihaber, televizyonda kendiliğinden değişen karelere odaklanan çocuk, çoğunlukla ne izlediğini kavrayamamaktadır. Özellikle 0-3 yaş grubundaki çocukların zihinsel gelişimine etki eden bu durum, bir müddet sonra konsantrasyon bozukluğuna neden olmaktadır. Zira bu yaş aralığındaki çocuk üç boyutlu algı sistemini yaratmıştır. Fakat ne var ki, televizyon iki boyutlu gerçek olmayan bir dünyadır. Söz konusu iki boyutlu sanal dünyadan çocuğa yansıyan görsellerin, beyin fonksiyonlarının erken uyarılmasına ve geçmişte yarattığı üç boyutlu algı sistemini bozarak dikkat dağınıklığına neden olduğu dikkati çekmektedir. Çocuklar bu süreçte daha çok dingin ve üç boyutlu dünyanın algılarını öğrenmemelidirler (Akkor ve Ertürk; 2006).

Wake ve diğerleri (2003) Televizyonun istismar, madde kullanımı, diyet ve obezite, beslenme, benlik imajı, beden kavramı, akademik performans, cinsellik, saldırgan tutumlar ve şiddet üzerinde başlıca olumsuz yansımaları tespit edilmiştir (akt. Arslan ve diğerleri, 2006).

Çocuklara küçük yaştaki etkileri göz önünde bulundurularak üç yaşından küçüklerin televizyon izlememesi gerektiği düşünülmektedir. Çünkü bu yaşlardaki çocukların gerçek yaşamı öğrenmesi ve sosyal ilişkiler kurması gerekmektedir. Çocuklar yaklaşık on yaşına kadar gerçek ile uydurma hayal ürünü olayları fark edemez ve soyutlama yeteneğini kazanamaz (Poyraz, 2002).

Dört beş yaşından sonra çocuklara televizyon izlemeyi yasaklayamayız ve belli kurallar konulsa bile çocuk girdiği farklı ortamlara her şekilde televizyonun etkilerine maruz kalacaktır. Bu etkilerden çocukları uzak tutmak için anne ve babaların biraz daha dikkatli olması ve gerekli tedbirleri alması gerekir. Bu konuda anne babalara düşen görevler; çocukların ne zaman hangi programları izleyeceğine karar vermek, program izletirken daha seçici olmak, yeri geldiğinde zaman ayırarak onlarla beraber televizyon izlemek, korku, şiddet içeren programlardan yeterince uzak tutmak izlenirse bile gerekli açıklamaları yaparak onları teselli etmek, bu psikolojik etkilerine ilaveten fiziksel yönden de zararlarına dikkat etmek, oturularına, televizyonun sesine ve göz mesafesine dikkat etmek şeklinde sıralanabilir (Poyraz, 2002).

Çocukların ve gençlerin ekran kullanımına ilişkin, yaş küçüldükçe anne-babanın daha fazla kontrolü gerektiği görülmektedir. Ebeveynlik uzmanlarına göre ekran süresi

(screen time), okulun olduğu günlerde en fazla 2 saat, hafta sonlarında ise 3 saat ile sınırlı tutulmalıdır. Haftalık 25 saatten fazlası aşırıdır, ispatlanmış olumsuz etkileri bulunmaktadır (Bilici, 2014). Televizyona ilişkin pek çok araştırmada bulunulmuş; pek çok yazı hazırlanmıştır. Bunların önemli bir bölümünün ortak paydası, “bu medya aygıtının doğru yerde ve dozda kullanılmadığında zararlarının ortaya çıkabileceğidir (Geçer, 2013).

Akbulut (2006), televizyonun çocuklar üzerindeki etkilerini yaş aralıklarına sınıflandırmıştır. Bu sınıflandırma 0-3 yaş, 4-7 yaş ve 7-12 yaş olmak üzere üç grupta toplanmıştır. 0- 3 yaş arasındaki çocukların, uzun müddet TV seyretmeleri sonucunda, sosyal yönden iletişimin gelişimi açısından gerekli olan birtakım fonksiyonların gelişmesinde yetersizlikler görülebilmektedir. 4- 7 yaş arası dönemde çocukların televizyonu aşırı izlemesi durumunda, dil ve sosyal gelişiminde eksikler oluşmaktadır. Bu yaş grubu çocuklarda soyut düşünce kavramının yeterli olmayışı nedeniyle, televizyon ekranlarında yayınlanan çizgi film ve diğer görüntüler olduğu gibi algılanmaktadır. Bu dönemlerde izlenecek olan şiddet içerikli görüntüler, çocuklarda bilinçaltında giderilemeyen korku ve rahatsız edici düşünceleri oluşturmaktadır. 7- 12 yaş çocuklar ağır eğitim şartları içinde olan gurubu oluşturmaktadır. Aynı zamanda televizyonun eğitim amaçlı kullanılmasından yararlanılacak bir dönem içinde bulunmaktadırlar. 7- 12 yaş aralığındaki çocuklar televizyondaki şiddet ve korku içeren iletilerden erişkin düzeyinde etkilenmektedir. Bu dönemde televizyonun çocuklar üzerindeki iletişim ve toplumsal uyum etkileri 0-3 yaş ve 4-7 gurubundaki kadar olumsuz şekilde gerçekleşmemektedir.

Televizyonun çocuklar üzerinde yalnızca negatif etkileri değil, bununla beraber olumlu yansımaları da bulunmaktadır. Ortaya çıkan olumsuz etkiler şöyle ifade edilebilir; hayal gücünün sınırlanması ile yaratıcılığın kaybolması, uyku sorunu, görme problemi, televizyonda izlediği kahramanlar yerine kendisini koyarak gerçek dünyadan soyutlanma, kendini aktarmada güçlük, okumaktan zevk almamaya başlama, konsantrasyon eksikliği, şiddete yönelik duyarsız tutumlar, ders çalışma ve toplumsal faaliyetlere yönelik isteksizlik, şiddete yönelme şeklindedir. Kendini ifade etme ve konuşma becerisinin gelişmesi, algılama becerisinin artması, müzik zevkinin gelişimi, şiddetten uzak durma, yeni bilgiler öğrenme ve dünyayı tanıma ise, televizyonun pozitif yansımaları arasında gösterilebilir (Akkor ve Ertürk, 2006).

Doğru yapılandırılmış TV programlarının çocukta beklenen tutumu ortaya çıkarma, paylaşım davranışını öğretme, zihinsel gelişimi hızlandırma, dil gelişimine hız kazandırma ve öğrenmeyi geliştirme gibi olumlu yansımaları vardır (İspir ve İspir, 2008). Televizyon doğru kullanıldığı takdirde televizyon izleyen çocuk zihinsel sıralama ve düzenlemelerde bulunabilir, hayal kurabilir, zihinsel imajlarını geliştirebilir, zihnini yeniden yapılandırabilir, akademik ve sosyal olarak yeni kavramlar öğrenebilir (Atay ve Öncü, 2009).

Yapılan çalışmalar televizyonun çocuklar üzerindeki etkilerini kısaca şöyle göstermektedir (Gavin, 2005).

- Günlük olarak 4 saatten daha çok televizyon seyreden çocuklar giderek şişmanlamaktadırlar.
- Televizyonda sürekli savaş, cinayet ya da kaçırılma görüntülerine maruz kalan çocuklar dünyanın kötü olduğu algısına kapılmakta ve benzer olayları kendilerinin de yaşayabileceği kaygısını yoğun şekilde hissetmektedirler.
- Televizyon cinsiyet ve etnik ayrımcılığı desteklemektedir.

Yukarıda yer verilen maddeler doğrultusunda televizyonun çocuk üzerindeki yansımaları şiddet, obezite, korku ve reklam şeklinde 4 ana grupta ele alabiliriz.

2.1.10. Medya okuryazarlığı. Medya kullanımı izleyenleri düşündürür, ağlatır, güldürür, kızdırır, iğrendirir ve heyecanlandırır. Hatta bazı kötü modeller bazen kışkırtıcıdır. Öğrenciler; aynı diğer bireyler gibi kendileri üzerinde değil de “diğer insanlar” ya da “belirli modeldeki insanlar” üzerinde medyanın etkili olduğu görüşünü iddia ederler. İyi bir medya okuryazarlığı eğitimi ile öğrencilerin söz konusu tehlike arz eden etkenlerden, yanlış düşüncelerden kurtulmalarına olanak tanınmalıdır (Davies, 1997, akt. Bilici, 2014).

Kitle iletişim kaynakları hem kapsam hem de teknik açıdan devamlı olarak değişiklik halinde olduğundan dolayı medyayı daha iyi analiz etme algılamadaki yetilerimizi de devamlı olarak geliştirmeliyiz. Bu durum, doğal olarak medyaya yönelik eleştirel bir medya okuryazarlığı eğitimi ve kültürünün kazanılmasını gerektirir (İnal, 2009). Nitekim bugün medya etki, içerik ve manipülasyon gibi nitelikleri dolayısıyla özellikle çocuk ve gençler üzerinde oldukça önemli bir kontrol gücü elde etmekte ve bu sebeple

de medyanın söz konusu kontrol etkisinin olumsuz neticelere neden olmaması için de medya okuryazarlığı önem arz etmektedir (İnal, 2009).

Medya okuryazarlığı, uluslararası akademik topluluğu içinde yerleşik bir çalışma alanıdır. İngiltere ve Avustralya, medya eğitimi disiplinlerinde lider ülke durumundalar. Özellikle ABD, medya okuryazarlığı hareketinde bu sayılan ülkelerin arkasında kalmıştır. Ancak son yıllarda medya okuryazarlığı hareketi ivme kazanmıştır. ABD’de bu amaçla medya okuryazarlığını daha etkin hale getirmek için çeşitli merkezler kurulmuştur (İnal, 2009).

Ülkemizde ilköğretim düzeyindeki medya okuryazarlığı dersi 2007-2008 öğretim yılı itibariye 6.7. ya da 8. sınıflarda öğrenciler tarafından seçmeli ders olarak eğitim programı kapsamına dâhil edilmiştir. Bu sınıflardaki öğrenci mevcudunun yıllara göre ortalama 4.5 milyon olduğu bilgisinden yola çıkarak, 2007-2008 öğretim yılında 419 bin, 2008-2009 yılında 1 milyon 16 bin, 2009-2010 yılında 867 bin, 2010-2011 yılında ise 144 bin öğrenci medya okuryazarlığı dersini seçmiştir. Günlük yaşamın her alanını kuşatıp etkileyen kitle iletişim araçları karşısında medya okuryazarlığı dersinin seçilme düzeyinin henüz az olduğu ifade edilebilir (Bilici, 2014).

Başlangıçta okuryazarlık, basılı materyalin bilgisine sahip olmayı içeren bir kelimeydi (mektup ya da sembollerini okuma ve yazma). Ancak günümüzde iletişim çok farklı biçimlerde gerçekleşiyor. Medya, artık hayatımızın önemli bir parçası haline gelmiştir. Yemek yerken, uyurken ya da diğer insanlarla konuşurken bile medyayla birlikteyizdir. Medya okuryazarlığın gayesi, toplumu kitle iletişim aşamasında etkin katılımcılar kılmak ve güçlü kitle iletişimcilerinin etkilediği insan yerine halkın kendi anlamının taratılmasının sağlanmasıdır (İnal, 2009).

Medya okuryazarlığı internet, basılı medya, müzik, radyo, sinema televizyon ve diğer tüm yeni dijital/sayısal medyayı içermektedir. Televizyonlardaki reklamlardan, CD’lerde yer alan müziğin sözlerine, gazete yazılarından tişört üzerindeki sloganlara kadar farklı türlerde şekil alan medya iletileri karşısında insanların bilinçli ve uyanık olmasını hedefleyen medya okuryazarlığı, medyanın algı ve inançları nasıl süzdüğünü, popüler kültürü nasıl şekillendirdiğini ve bireysel seçimlerini ne şekilde etkilediğini görme konusunda insanlara destekte bulunur. Medya okuryazarlığı eğitimi, bireylere eleştirel düşünme ve problem çözme becerileri aşılayarak vatandaşların medya

enformasyonunu bilinçli tüketme ve üretmesini sağlayarak ifade özgürlüğü, bilgi edinme hakkı ve demokrasi bakımından önemli bir role sahiptir (İnal, 2009).

Kişi olarak medya okuryazarı, medyayı doğru ‘okuma’ya yönlendirir. Medya metinlerini (bir TV görüntüsü, gazete manşeti, dergi makalesini, radyo bültenini vb.) doğru okuma edimi, öncelikle o metinlerin çok çeşitli açılardan ve eleştirel olarak analiz edilmesini sağlar. Bu anlamda medya okuryazarı, medyanın pasif izleyicisi değil, aktif katılanıdır. Aufderheide’ a göre medya okuryazarı olan bir kişi, elektronik medyayı deşifre edebilmeli, değerlendirebilmeli, analiz edebilmeli ve üretebilmeli ve de medya okuryazarı olma fırsatına sahip olabilmelidir (Aufderheide, 2001, akt. İnal, 2009).

Dikkat çekici olan konu, medya okuryazarlığının hedefinin çocukları istenilmeyen mesajlardan “korumak” olmadığına anlaşılmıştır. Kimi gruplar, aileleri yalnızca TV’lerini kapatmaları doğrultusunda zorlamalarına karşın, gerçekte medya, kültürel yapımızda sağlam bir yere yerleştiğinden, televizyon çocukların bulunduğu ortamlarda kapatılsa dahi günümüz şartlarında medya kültüründen kaçmak olanaksızdır. Medya, artık yalnızca kültürümüze etki eden bir unsur değildir. Medya bizim kültürümüz durumundadır. Dolayısıyla medya okuryazarlığının hedef kitlesi olan öğrencileri, medyanın her çeşidinde yeterli, eleştirel ve okuryazar yapmak; böylelikle öğrencilerin görüp işittiklerinin kontrolüne girmelerini değil, bunları kontrol eden bireyler olmalarını sağlamaktır.

Medya okuryazarı olmak demek, medya konusundaki gerçek ve istatistikî değerleri ezbere bilmek değil; izlediği, işittiği ve okudukları konusunda doğru sorular sormayı öğrenmek demektir” (Jols ve Thoman, 2008, akt. İnal, 2009). Medya, çocukluktan ölüme değin kültürel deneyimimizin merkezi bir parçası olduğu için medya okuryazarlığı eğitimi çocukluğun erken yıllarında başlamalı ve yetişkinliğe dek devam etmelidir; zira yeni teknolojiler sürekli biçimde yeni medya ve türler, teknik yenilikler, estetik formlar yaratıyor ve yeni anlayışlar ortaya çıkıyor (Kellner, 2007, akt. İnal, 2009).

2.1.11. Görsel okuma ve görsel okuryazarlık. Türkçe dersi kapsamındaki yazma, okuma, konuşma, dinleme beceri alanlarına görsel okuma ve görsel sunu yeteneği de dâhil edilmiştir. Görsel okuma ve görsel sunu; 2005 Türkçe Dersi Öğretim Müfredatında ilk defa incelenen beceri alanlarıdır.

Görsel okuma, yazılı kaynakların haricindeki renk, şekil, sembol, grafik, kroki, resim vb. gibi doğa ve toplumsal olaylara anlam kazandırma, beyinde şekillendirme evresidir. Öğrenciler, okuma ve dinlemede olduğu kadar gözlem yoluyla da bilgi ve düşünceler edinirler. Görseller aracılığı ile zihinsel görüntüler yaratmak ve bir takım olayları zihinde görsel bir forma dönüştürmek daha kolaydır (Güneş, 2007).

Öğrenciler, duygu ve düşüncelerini dile getirmek, bilgilerini anlatmak için desen, fotoğraf, resim, şema gibi görsel materyallerden; taklit, oyun, tiyatro, rol oynama gibi görsel faaliyetlerden, video, ses-görüntü kasetleri, bilgisayar gibi araç-gereçlerden faydalanabilirler. Görsel sunu, sözlü ve yazılı anlatımlarla anlamlandırmayı güçlendirmektir. Böylece öğrencilerin algılama ve düşünme yetileri gelişmekte, bildiklerini mantıksal açıdan düzene koymak kolay hale gelmektedir. Yeni kavramların anlamı grafik, şekil ve resim sunumlarla daha kolay algılanmaktadır. Görsel sunu ifadeleri, karmaşık konuları sunmayı, sıralamayı ve sınıflamayı kolaylaştırmaktadır. Bunun yanı sıra öğrencilerin mevcut bilgileri ile yenilerini bütünleştirerek zihninde yapılandırma evresini hızlandırmaktadır (MEB, 2005).

Görsel okuma okullarda da yaygınlaşırken, öğrenciler görseller vasıtasıyla yeni görüş ve bilgilere ulaşmaktadır. Böylelikle görsel okuma yetileri hızlı bir şekilde ilerleme kaydetmektedir. Bu yetiler yenilikleri takip etmek, kendini geliştirmek, öğrenme hız ve kalitesini yükseltmek, modern toplumun gerekliliklerini gerçekleştirmek isteyen kişiler için bir zorunluluk oluşturmaktadır. Bu bakış açısından yola çıkarak okullarda öğrencilerin okuma yetilerinin yanı sıra görsel okuma yetilerini de iyileştirmeye yoğunlaşmaktadır (Güneş, 2013).

Görsel okuma; görsel sunu, yazma, okuma, konuşma ve dinleme gibi dilin öğrenme alanlarından yalnızca birisidir. Dolayısıyla pek çok ülkenin dil eğitim müfredatı kapsamında ayrı bir alan olarak işlenmektedir. Türkiye’de 2005 Türkçe Dersi 1.-5. Sınıflar Öğretim Programı’nda “Görsel Okuma ve Görsel Sunu” ile beraber verilmiştir. Bu öğrenme alanı doğa ve toplumsal alanlar, beden dili, tablo, grafik,

resim, sembol ve şekil gibi görselleri yorumlama, anlama ve okumayı içermektedir (MEB, 2005).

Bugün öğrencilerin görsel bilgileri diğer bilgilerle bütünleştirerek anlamlandırması gerekmektedir. Öğrenci izlediği her ne olursa olsun (internet, video, reklam, TV, magazin, işaret, çizim, resim vb.) kesinlikle onu anlamlandırmalı ve bireysel açıdan yaratıcı ve eleştirel yanıtlar verebilmelidir. Artık günümüzde okuryazar olmak, sadece konuşma ve yazma dilinin değil, bunun yanı sıra TV programları, filmlerin, ticari ve politik reklamların, fotoğrafların yaratıcı, eleştirel ve aktif olarak okuyucu kitle ve anlamlandırıcısı olmayı gerekli kılmaktadır (Akyol, 2006).

Belirtildiği üzere, insan zihninin ana etkeni olan görsel okuma, bir ustalık olarak 2500 yıl kadar eski, bir kavram olarak ise kırk yıl kadar yenidir. Geçtiğimiz yüzyıl boyunca hızla ilerleyen bir kıymet haline gelen görselleri özümsemek, onlar üzerinde düşünmek ve onları çoğaltabilmek giderek önemiyet kazanmakta; dolayısıyla görsel okuma görsel okuryazarlığa olan alakayı pozitif etkilemektedir (Tüzel,2010).

2.1.12. Meteoroloji ve hava durumu. Bir yerde meteoroloji koşullarının hepsine verilen isim, bir başka deyişle, bir yerde belirli bir müddet içinde havakürede olaylarının yarattığı durum (İzbrak, 1992;Koca, 2008) olarak nitelendirilen hava durumu gündelik hayatımız üzerinde dikkat çekici bir etkiye sahiptir. Hava durumu genellikle rüzgar, yağış, bulutluluk, sıcaklık gibi pek çok unsurun etkisiyle ortaya çıkmakta ve değişmektedir (Erol, 1988). İnsanların hayati faaliyetleriyle yaşadıkları yerlerdeki hava olayları arasında sıkı bir bağ mevcuttur. Dolayısıyla, hava olaylarına ilişkin yapılan kısa vadeli öngörüler, insan yaşamı ve etkinlikler bakımından son derece mühimdir (Türkeş, 2001).

Hava durumunun açıklanması ve buna ilişkin verilen bilgilerde kısa vadeli; saatlik ya da gündelik değişiklikler görülmektedir (Doğanay ve Sever, 2011). Aynı kentte dahi mahalleler arasında hava durumu farklılıklarıyla karşılaşılabilir. Değişiklik gösteren hava durumu koşullarına adapte olabilmek için meteoroloji bilimi, günlük hava olaylarıyla ilgi bilgiler toplayarak tahminler yürütür. Türkiye’de bununla ilgili faaliyetleri Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü yapmaktadır. Ülkemizde farklı bölgelerde yer alan meteoroloji istasyonlarındaki araçlarla gerçekleştirilen ölçümler bir takım formüller eşliğinde veri haline dönüştürülmektedir. Bu işleme rasat veya

gözlem adı verilir. Meteoroloji istasyonları haricinde uydu ve radarlardan sağlanan veriler de hava tahminleri için kullanılmaktadır (Ünlü, 2008).

Meteoroloji alanında imparatorluktan Cumhuriyete kalan tek miras, uzun yıllar tek yetkili makam olan ve sadece meteorolojik çalışmaları değil, astronomi ve deprem çalışmalarını da yürüten Kandilli Rasathanesidir. 1868 yılında Fransız Hükümeti'nin de önerisiyle Beyoğlu'nda Rasadhane-i Amire'nin kurulmasından sonra Osmanlı Devleti'nin farklı bölgelerindeki kentlerde yoğun şekilde meteorolojik olayların gözlemlendiği şubeler açılmış, Avrupa'daki bazı önemli kentlerde yer alan rasathanelerle iş birliği yapılmış ve bunlar arasındaki iletişimi de telgraf aracılığıyla gerçekleştirmeye çalışmıştır (Atabay, 2002).

2.1.13. Kavram. Kavramlar, ortak nitelikler barındıran davranış, düşünce, olay ve nesnelerin yarattığı sınıflandırmaların soyut temsilcileridir (Fidan,1996) Genel ifadeyle kavram, bireyin zihninde anlam kazanan çeşitli olgu ve objelerin değişebilen ortak niteliklerini ifade eden bir bilgi formudur; bir kelimeyle açıklanmaktadır. İnsanlar; benzer ve farklı durumları birbirinden ayırt edebilmektedir. Söz gelimi, üreme şekilleri, meyveleri, hacimleri, dalları, kökleri ve yaprakları bakımından değişiklik gösterebilen ağaçların, ortak özellikleri bu nitelikleri barındırmasıdır. Bu algılarla beynimizde yarattığımız imaj ağaç şeklinde ifade edilir (Ülgen, 2004). Kavramlar; nesnelerin somut varlıklarından soyutlanan genel tasarımlardır (Nas, 2000). Kavram, olay ve varlıkların bir takım niteliklerini kapsayan ve herkesçe aynı biçimde algılanan düşünce kalıplarıdır (Özbey, 2007).

İnsanlar küçük yaşlardan itibaren düşünce birimleri olarak nitelendirilen kavramları öğrenirler, sınırlandırır, aralarındaki bağlantıları kurar ve böylelikle bilgilerine anlam yüklerler (Öztuna, 2002). Kavram öğrenmenin özellikle ilk ve orta öğretimde daha sonraki öğrenmelere zemin oluşturan dikkat çekici bir olgu olduğu ifade edilmektedir (Şahin, 2004). Temel kavramları kazandırmadan öğrencilere daha detaylı ve zor bilgileri öğretmek olanaksızdır ve öğretilseler dahi kalıcılığı yakalayamazlar (Aksoy, 2003).

Benzer nitelikleri olan obje, düşünce ve olaylar kavram olarak nitelendirilmektedir. Kavramlar, içinde yaşadığımız çevrenin karmaşık yapısını azaltarak, dünya ve çevremizde yer alan objeleri anlamlandırmamıza katkıda bulunur. Söz gelimi,

balkonumuza bir kuş konduğunda, kuşun adının ve cinsinin ne olduğunu tahmin edemesek bile, kuşlarla ilgili zihnimize yer alan mevcut genel bilgilerimize dayanarak, onun bir kuş olduğunu bize veya evimize zarar vermeyeceğini biliriz (De Cocco, 1967).

Kavram öğrenme yalnızca objeleri basit şekilde gruplama veya bir grup objenin ismini ve tanımını açıklamayla sınırlandırılmaz. Kavram kazanımı yüksek oranda bilişsel süreçler ve farklı örneklerin kıyaslanarak genellemeye gidilmesini gerektirmektedir (Fleming,1987, akt. Erden ve Akman, 2008, s. 195). Kişinin genellemede bulunabilmesi için, obje ve olayların ortak unsurlarından sıyrarak algılayabilmesi ve bunların benzer ve benzer olmayan boyutlarının farkına varabilmesi gerekmektedir (Child,1981, akt. Erden ve Akman, 2008, s. 195).

Kavramlar, doğada mevcut bulunan her şeye bir mana atfetmemizi, onları beynimizde kodlamamızı sağlamaktadır. Bununla birlikte kavramlar, dünyayı anlamlandırmamızı, dünyada mevcut nesne, obje ve olayları benzer ve farklı yönlerine göre gruplamamızı sağlamaktadır. Herhangi bir konu kapsamının öğretimine; öğrenilmesi daha güçlü, genel, kullanılabilir, net, açık ve kolay kavramlarla başlanması gerektiğine dair yaygın bir fikir birliği vardır (Senemoğlu, 2007).

2.1.13.1. Görsel okuma etkinliklerinde kavramların özellikleri.

- 1-Kavramların algılanan nitelikleri kişiden kişiye değişiklik gösterebilir.
- 2-Kavramın orijinali (prototype) vardır ve bu kişinin zihnindeki ilk oluşumdur. Kavramın kritik niteliklerinden meydana gelir. Örneğin gelişme kavramının kritik niteliği, ilerleme ya da pozitif doğrultuda değişimdir. Bu kavramı meydana getiren kişi, farklı alanlarda değişiklik durumu ile karşılaştığında, bunun bir gelişim olup olmadığına karar vermek için, yeni algılarını önceden kazandığı gelişim kavramıyla kıyaslar; karar vermede, orijinal kavramı kriter olarak kullanır.
- 3-Kavramların bir takım nitelikleri, kimi zaman birden çok kavramın üyesi olabilirler.
- 4-Kavramlar obje ve olayların gerek doğrudan gerekse dolaylı açıdan gözlemlenebilen niteliklerinden meydana gelirler.
- 5- Çok boyutludur.

6- Kavramlar kendi bünyelerinde, niteliklerine paralel şekilde belirli kriterlere göre sınıflanabilirler.

7-Kavramlar aralarındaki mevcut iletişim doğrultusunda, bir bütünlük meydana getirirler, bunlar kavram haritaları başlığı altında ele alınmaktadır.

8-Kavramlar dille ilişkilidir. Her kavramın bir kelimeyle açıklandığına değinilmiştir. Bir kültürdeki gelişmiş kavram çeşitliliği ile o kültürün dil zenginliği arasında pozitif bir bağ vardır.

9-Kavramların nitelikleri de kendi içerisinde birer kavramdır (Ülgen, 2004).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve verilerin analizi süreci açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada öğrencilerin TRT Çocuk kanalında yayınlanan hava durumu sembollerini algılama düzeylerini ölçmek için nitel ve nicel karma model özelliği taşımaktadır.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Isparta-Merkez İlçesinde bulunan Hafız İbrahim Demiralay İlkokulu 3-D sınıfı oluşturmuştur. Araştırma kapsamında 29 öğrenci ile çalışılmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmanın verileri araştırmacı tarafından hazırlanıp uzman görüşü alınarak geçerlilik ve güvenilirliği yapılarak geliştirilen “ TRT Çocuk Kanalında Yayınlanan Hava Durumu Sembollerinin Algılanma Düzeyi Görüşme Formu” ile yapılmıştır.

Literatür ve ön görüşmelere dayalı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan bu görüşme formu, konuyla ilgili uzman (program geliştirme ve ölçme değerlendirme) görüşüne sunulmuş, gerekli düzenlemeler ve eklemeler yapıldıktan sonrada uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Verilerin sağlıklı olabilmesi için uygulama yapılacak okul ziyaret edilmiştir. Uygulama öncesi sınıfın öğretmeni ile yüz yüze iletişime geçilerek yarı yapılandırılmış görüşme formu ile ilgili bilgi verilmiştir. Öğrenci velilerine yazılı bilgilendirme yapılması sağlanmış ve yazılı onayları alınmıştır. Velilerin yazılı onayı alındıktan sonra sınıf öğretmeni ile uygulama için uygun tarih kararlaştırılmış ve bu kapsamda randevu alınan tarihte öğrencilere yarı

yapılandırılmış görüşme formunun dağıtımını sağlanmıştır. Katılımcı öğrenciler görüşme formunda yer alan sorularla ilgili görüşlerini el yazıları yazmaları istenmiş görüşme yapılan formda öğrenci kimliği ile ilgili bir bilgiye yer verilmemiştir.

Bu araştırma için gerekli veriler, uzman görüşüne başvurularak geliştirilen ve açık uçlu sorularda oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile alınmıştır. Formun içeriğinde yaz dönemi için 9 hava durumu sembolü ve her sembol için 4 sorudan (Nedir?, Nasıl?, Nerede? ve Ne zaman?), kış dönemi için 17 hava durumu sembolü ve her sembol için 4 sorudan (Nedir?, Nasıl?, Nerede? ve Ne zaman?) oluşmaktadır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın Nitel verileri ön test ve son test sorularının cevaplarını içerir. Yarı yapılandırılmış görüşme formunun ön testi öğrencilere uygulandıktan sonra çocuklardan 15 gün süreyle TRT Çocuk kanalındaki haber bülteni izlemeleri istenmiştir. 15 gün süre zarfında velilerin çocukların gelişim sürecini izlemeleri sağlanmıştır. Her günün sonunda velilerden “Veli Görüşme Formu” nu yazılı olarak değerlendirmeleri istenmiştir. TRT Çocuk kanalının 15 gün izledikten sonra sınıf ortamında öğrencilere son test uygulanmış ve süreç tamamlanmıştır.

Ön test sorularının ve son test sorularının cevapları içerik analizi uygulanarak değerlendirilmiştir. İçerik analizi teknikleri, bir söylemi anlamada ve yorumlamada, öznel etkenlerden kurtulmayı sağlamak amacını taşımaktadır. Söylemin görünen, kolayca yakalanan, sergilenmiş ve ilk bakışta algılanan içeriği yerine, gizil, üstü örtülü içeriğini ortaya çıkarmayı sağlamaktadır. Dolayısıyla içerik analizi, mesajda, bireyi görünmeden etkileyen öğelerin belirlenmesine yönelik “ikinci bir okuma”dır (Bilgin, 2006).

Yarı yapılandırılmış görüşme formlarına yazılan görüşler toplanıp bilgisayar ortamında yazıya dönüştürülerek kaydedilmiştir. Görüşme sürecinde elde edilen yazılı dokümanların çözümlenmesinde ilgili literatür dikkate alınarak okunmuştur. Ayrıca araştırmada elde edilen verilerin değerlendirilmesi esnasında araştırmaya katılan öğrenciler Ö1,Ö2,Ö29 şeklinde kodlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda öğrencilere yöneltilen yaz dönemi ve kış dönemi olmak üzere toplam 104 açık uçlu soruya verilen cevaplar 3 alan uzmanı tarafından puanlanmıştır. Araştırma

kapsamında içerik analizi yöntemine başvurulmuştur. Görüşme formunun güvenilirliğine ilişkin Cronbach Alfa katsayısı değeri katsayısı 0.829 olarak hesaplanmıştır.

Eğer elimizde her hangi bir değişken ile ilgili olarak bir durum öncesi ve sonrası ölçüm değerleri varsa; örneğin verilen bir eğitim sonrasında grupların tutum, düşünce veya algılamalarında bir değişikliğe neden olup olmadığı araştırılıyor ise kullanılacak olan istatistiksel yöntem t-testidir (Sipahi vd 2008 s134). Yapılan bu çalışmada elde edilen verilerin analizinde SPSS 22.0 programından yararlanılmıştır. Öğrencilerin yaz ve kış grafiklerinden altıkları ortalama ön test ve son test puanların karşılaştırılmasında T testi kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde bulgular ve buna dayalı olarak yapılan yorumlar yer almaktadır. Araştırmada elde edilen bulgular ve yorumlar, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda belirtilmiştir.

4.1. Araştırma Grubuna İlişkin Tanımlayıcı Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin tanımlayıcı bulgularından sadece cinsiyetlerine göre dağılımları ele alınmış olup, araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımları Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1.

Öğrencilerin Cinsiyetlerine İlişkin Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

Cinsiyet	f	%
Kız	14	48,3
Erkek	15	51,7
Toplam	29	100,0

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin %48,3’ü kız, %51,7’si ise erkeklerden oluşmaktadır.

4.2. Araştırmanın Alt Problemlerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın alt problemlerine ilişkin bulgular aşağıda tablolar halinde sunulmuştur.

Ön Test ve Son Test sembolleri Yaz Mevsimi ve Kış Mevsimi olmak üzere iki grupta toplanmıştır.

Tablo 2.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Sel Olayı Nedir ?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Çok yağmur yağması	6	Çok yağmur yağması	15
Çok su olması	14	Çok su olması	6
Taşkın	1	Her şeyi götürmesi	3
Karların erimesi sonucu	1	Taşkın	2
Hava rüzgarlı ve yağmurlu olduğunda	1	Doğal afet	1

Tablo 2’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında ön testte yağmur ve sudan bahsedilirken son testte selin verdiği etkilerden bahsedilerek selin yıkıcı etkisi ve sonuçları üzerinde durulmuştur. Çalışmaya katılan öğrencilerden bazılarının verdikleri cevaplar şu şekildedir. Örneğin, Ö14 ön testte “Sel Olayı Nedir?” sorusunu boş bırakırken, son testte “ Çok yağmur yağınca insanlarla, arabaları götürür.” şeklinde cevap vermiştir. Ö19 ön testte “Çok yağmur.”, son testte “Sel bir su akıntısının evleri götürmesi.” şeklinde yanıtlamıştır.

Tablo 3.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Sel Olayı Nasıl Oluşur ?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Çok yağmur yağması sonucu	12	Çok yağmur yağması sonucu	20
Yağmur ile oluşur	10	Yağmur ile oluşur	5
Su baskını sonucu oluşur	3	Suların birikip taşkın oluşması	2
Karların erimesi sonucu	1	Karların erimesi	1
Kanalizasyonlar tıkanarak	1	Fırtınadan	1
Sular birleştiğinde	1		
Çok Güneşli havalarda Güneş su toplar	1		

Tablo 3’te öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Sel Olayı Nasıl Oluşur ?” sorusuna ön test ve son testte benzer cevapların verildiği görülmüştür. “Çok yağmur yağması sonucu“ ifadesinde ön ve son test arasında uç noktada anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 4.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Sel Olayı Ne Zaman Oluşur ?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Yağmurlu havada oluşur	13	Yağmurlu havada oluşur	7
Çok yağmur yağınca oluşur	6	Çok yağmur yağınca oluşur	6
Soğuk havada	2	Her an oluşabilir.	4
Her an oluşabilir.	2	Kışın	2
Kışın	1	Sonbahar ve İlkbahar	2
Sonbahar ve İlkbahar	1	Belli olmaz	2
Belli olmaz	1	Sabah	1
Her an olabilir	1	Kanalizasyonlar tıkanıldığında	1
		Rüzgar çıktığında	1
		Soğuk havada	1

Tablo 4’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Sel Olayı Ne Zaman Oluşur?” sorusuna verilen yanıtlarda ön test ve son test arasında anlamlı bir azalışın meydana geldiği gözlemlenmiştir.

Tablo 5.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Sel Olayı Nerede Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Her yerde oluşur.	14	Her yerde oluşur.	9
Yağmur alan yerlerde	5	Yağmur alan yerlerde.	6
Bazı yerlerde	3	Akarsu / dere yataklarında	3
Ağaçsız yerlerde	1	Karadeniz’de	1
İstanbul’da	1	Amerika’da	1
Havada	1	Havada	1
Belli olmaz	1	Batıda	1
Kışın	1	Kışın	1
		Bazı illerde	1

Tablo 5’te öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Sel Olayı Nerede Oluşur ?” sorusuna ön test “Her yerde oluşur.” şeklinde genel bir cevap verilirken. Son testte verilen cevaplarda “Sel Olayı Nerede Oluşur?” sorusunu daha iyi açıklayan “Yağmur alan yerlerde” ve “Akarsu/dere yataklarında.” cevaplarında artış meydana gelmiştir.

Örneğin Ö13 ön testte “Yerde, havada, ağaçlı yerde.” şeklinde cevaplarırken, son testte “Karadeniz’de görülür.” cevabını vermiştir. Ö3 ön testte “Her yerde görülür.” şeklinde cevaplarırken, son testte “Akarsu yataklarında.” şeklinde cevaplamıştır. Ö4 kod numaralı öğrenci ön testte “Dünyada” cevabını verirken son testte “Sel, fazla yağış alan ve su kenarlarında görülür şeklinde cevap vermiştir.”

Şekil 1. Yaz mevsimi sembollerinden “Parçalı Bulutlu” sembolü (<https://www.trtcocuk.net.tr/videolar/haberin-olsun>)

Tablo 6.

Yaz Mevsimi Sembollerinden Parçalı Bulutlu Sembolün Resmi Gösterilip “Resimdeki Sembol Nedir?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Parçalı Bulutlu	27	Parçalı Bulutlu	25
Bulutlu	1	Güneşli	3
Güneşli	1	Bulutlu	1

Tablo 6’da öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Resimdeki Sembol Nedir” sorusuna ön test ve son test cevaplarında ön testte 27 kişi Parçalı Bulutlu cevabını verirken, son testte 25 kişi Parçalı Bulutlu cevabı bulunmuştur. Bu bulgular sonucunda sembolün başta doğru bilinirken 15 gün izleme sonucunda bilinme sayısında azalma olduğu görülmektedir.

Tablo 7.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Parçalı Bulutlu Olayı Nasıl Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Bulutların Güneş’i kapatması sonucu	17	Bulutların Güneş’i kapatması sonucu	19
Hava ılıkken	2	Sıcakla	1
Rüzgar başlayınca	1	Bulutların bir araya gelmesi ile	1
Yağmur yağacak olduğunda	1	Yağmur yağdıktan sonra	1
Havada	1	Havada	1
Bulutlar hareket edince	1	Dört mevsim	1
		Bulutlar az gelir	1
		Bir sürü bulutun parçalanması ile	1

Tablo 7’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Parçalı Bulutlu Hava Olayı Nasıl Oluşur?” sorusuna ön testte 17 öğrenci “Bulutların Güneş’i kapatması sonucu” cevabını verirken , son testte 19 öğrenci “Bulutların Güneş’i kapatması sonucunu” vermiştir. Bu bulgular sonucunda sembolün doğru bilinme sayısında artış görülmektedir.

Tablo 8.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Parçalı Bulutlu Olayı Ne Zaman Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Güneşli Havada	4	Bulutun ve Güneşin olduğu zaman	4
Ilık havalarda	3	Ilık havalarda	3
Sabahları	2	Belli olmaz / Bazen	3
Her zaman	2	Bulutlu olunca	2
İlkbahar	1	Kışın	2
Belli olmaz / Bazen	1	Akşamüstü soğuk havalarda	1
Allah’ın istediği zaman	1	Bulutlar havada az görülür	1
Havanın Bulutlu ve Güneşli olduğu an	1	Sabah	1
Yağmur yağacağında	1	Her zaman	1
Bulutlar gelince	1	Güneşli zamanlarda	1
Normal zamanlarda	1	Yazın öğlen ve öğleden sonraları	1
Öğle yemeğinde	1	Yağmur yağdığında	1
Mevsimlerde	1	Hava bulanık olunca	1
Sıcakla	1		

Tablo 8’de verilen cevaplar doğrultusunda ön test ve son testte öğrencilerin genel olarak ılık havalarda oluştuğu cevabını verdikleri görülmüştür. Bu bağlamda ön test ve son test arasında anlamlı bir farka rastlanamamıştır.

Tablo 9.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Parçalı Bulutlu Olayı Nerede Görülür ?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Her yerde	12	Her yerde	12
Türkiye’de	2	Gökyüzünde / Havada	4
Gökyüzünde / Havada	2	Bazı illerde / yerlerde	3
Bazı illerde / yerlerde	1	Belli olmaz	2
Ülkelerde	1	Akdeniz / İç Anadolu	1
Isparta’da	1	Türkiye’de	1
Belli olmaz	1	Doğuda	1
Gördüğümüz bir şey	1	Dünyada	1
Ilık alanlarda	1	Isparta’da	1
Nerede isterse orada	1	Kars, Trabzon	1
Bazen	1	Çok yağış olan yerlerde	1
		Bulut ve Güneş çıktığında	1

Tablo 9’da öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Parçalı Bulutlu Olayı Nerede Görülür?” sorusuna ön testte genel anlamda kapsayıcı cevaplar verilirken, son testte Bölgesel ve İllere yönelik cevaplar verilmiştir. Yukarıdaki tabloda ön ve son test uygulamalarında öğrencilerin “Parçalı Bulutlu Olayı Nerede Görülür ?” sorusuna verdikleri cevaplara her yerde olabileceği bulgusuna rastlanmıştır. Örneğin Ö9 Ön teste “Ülkeler” diye cevap verirken son testte “Kars, Trabzon dolaylarında görülür.” cevabını vermiştir. Ö25 Ön testte “Gökyüzünde cevabını verirken”, Son testte “Akdeniz ve İç Anadolu’da “ şeklinde cevap vermiştir.

Tablo 10.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Nemli Hava Sence Nedir ?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Havanın sıcak olması	6	Havanın sıcak olması	6
Havanın ıslak / nemli olması	4	Havanın ıslak / nemli olması	5
Bitkilerin terlemesi	3	Bitkilerin yüzeylerinin sulanması	2
Ilık hava	1	Ilık hava	1
Havanın bulutlu olması	1	Soğuk hava	1
Su gibi his verir	1	Güneşli Bulutlu hava	1
		Buharlaşmanın olduğu hava	1

Tablo 10’da öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Nemli Hava Sence Nedir?” sorusuna ön test ve son testte anlamlı bir fark olmadığı sıcaklık ile nemli hava arasında bir ilişki olduğu görülmektedir.

Tablo 11.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Nemli Hava Ne Zaman Oluşur ?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Hava sıcak olunca / yazın oluşur	7	Hava sıcak olunca / yazın oluşur	7
Sabahları	3	Sabahları	3
Yağmur çıkınca	2	Yağmur çıkınca	3
Hava ılıkken	2	Hava ılıkken	2
İlkbaharda	2	Her zaman	2
Belli olmaz	1	Hava soğuk olunca	2
Güneş’in olduğu zaman	1	Belli olmaz	1
Geceleyin	1	Dört mevsim	1
Her zaman	1	Buharlaşmanın olduğu zaman	1
Bazen	1	Akşamları	1

Tablo 11’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Nemli Hava Ne Zaman Oluşur?” sorusuna ön test ve son testte “Hava sıcak olunca” cevabının eşit sayıda ifade edildiği bulgulanmıştır. Ön testte ve son testte yazın, sabah, yağmur çıkınca gibi cevapların ağırlık kazandığı tespit edilmiştir. Ö6 ön testte cevap vermezken son testte “ Yağmur yağdıktan sonra “ şeklinde cevap vermiştir.

Tablo 12.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Nemli Hava Nasıl Oluşur? Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Sıcak havalarda	2	Yağmur yağınca oluşur	5
Islak hava olunca	2	Suların buharlaşması ile oluşur	4
Güneş yaklaştıkça	2	Havalar soğuyunca oluşur	3
Çok Güneş olduğunda	1	Hava ısınınca	3
Güneş terle birleşir	1	Hava ılıkken	1
Çok bulut olursa	1	Güneş’in bitkileri ısıtması sonucu	1
Antalya’da görülür	1	Çiğden oluşur	1
Rüzgar çıkınca	1	Kışın	1
Suların buharlaşmasıyla oluşur	1	Sabaha karşı	1
Havanın ısınıp bitkilerin terlemesi	1	Hava ıslak olunca	1
Yazın	1		
Çiğ gibi bir şey onun gibi oluşur	1		
Soğuk ve sıcaklığın birleşmesi ile	1		
Ne sıcak ne soğuk	1		

Tablo 12’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Nemli Hava Nasıl Oluşur?” sorusuna ön testte tek bir cevap üzerinde yoğunlaşma görülmezken, son testte “Yağmur yağınca oluşur.” ifadesinde diğer ifadelerle göre fazla görüldüğü bulgulanmıştır. Ö4 ön testte cevabı boş bırakırken son testte “Göllerdeki ve nehirlerdeki su buharlaşarak oluşur.” Ö10 ön testi boş bırakırken son testte “Yapraklardaki ıslaklık yukarı çıkar şeklinde cevaplamıştır.”

Tablo 13.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Nemli Hava Nerede Görülür ?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Her yerde görülür	7	Her yerde görülür	9
Antalya’da	6	Antalya’da	4
Dünya’da	1	Akdeniz’de	2
Yağmur ormanlarında	1	Sıcak yerlerde	2
Sıcak olan her yerde	1	Belli olmaz	2
Belli olmaz	1	Türkiye’de	1
Sabah	1	Buharlaşmanın olduğu yerdedir	1
Ülkelerde	1	Havada	1
Çok nemli	1	Yazın Güneşli	1
Yerle gök arasında	1	Dünyada	1
Havada	1		
Sıcak olan her yerde	1		
Yazın	1		
Bazen	1		

Tablo 13’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Nemli Hava Nerede Görülür?” sorusuna ön test ve son testte nemli havanın her yerde görülebileceği, öğrencilerin yaşadıkları il ve bölge algısından dolayı yakın çevresinden verdiği örneklerden yola çıktıkları görülmektedir. Ö4 ön testte “Dünyada” ifadesini kullanırken, son testte “Mersin, Antalya gibi yerlerde” ifadesini, Ö11 ön teste cevap vermezken son testte “Daha çok Antalya gibi sıcak illerde” ifadesini kullandığı gözlemlenmiştir.

Şekil 2. Yaz mevsimi sembollerinden “Yağmur” sembolü (<https://www.trtcocuk.net.tr/videolar/haberin-olsun>)

Tablo 14.

Yaz Mevsimi Sembollerinden Yağmur Sembolü Gösterilip “Resimdeki Sembol Nedir?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Yağmurlu	28	Yağmurlu	29
Yağışlı	1		

Tablo 14’te öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Resimdeki Sembol Nedir?” sorusuna ön test ve son testte arasında anlamlı bir fark olmamış. Çalışmaya katılan öğrencilerin tamamının bu sembolü bildiği bulgulanmıştır.

Tablo 15.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Yağmur Olayı Nasıl Oluşur ?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Su döngüsü ile oluşur	8	Su döngüsü ile oluşur	6
Bulutların damlaların birleşmesiyle	3	Suyun bulutlarda birikmesinden	çok 6
Bulutlu havada	3	Yağmur yağması sonucu	5
Nemli havada	2	Nemlerin bulutlarda birikmesiyle	3
Yağmurlu havada	2	Hava sıcakken	1
Bulutların terlemesiyle	1	Bulutların terlemesiyle	1
Rüzgarlı havada	1	Rüzgarlı havada	1
Deprem şimşek gibi olaylarda oluşur	1	Hava kararınca	1
Suların yukarı çıkması ile oluşur.	1	Kendi kendine Soğukla	1 1

Tablo 15’te öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Yağmur Olayı Nasıl Oluşur ?” sorusuna ön test ve son testte genel olarak su döngüsüyle oluştuğu vurgulanırken,

bulut ve nem kavramlarını algıladıkları görülmektedir. Ö5 Ön testte “Sular havaya gider ve yere su olarak düşer.” şeklinde cevap verirken. Son testte boş bırakmıştır. Ö23 ise ön teste cevap vermezken son testte “ Deredeki sular bulutlara çıkar oradan yağmur yağar.” şeklinde cevap verdiği gözlemlenmiştir.

Tablo 16.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Yağmur Olayı Ne Zaman Oluşur ?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Havanın bulutlu olduğu zaman	3	Sonbaharda	5
Her zaman	2	Soğuk havalarda	4
Soğuk havalarda	2	Her zaman	4
Rüzgar çıkınca	2	Havanın bulutlu olduğu zaman	3
Kötü havalarda	2	İlkbahar	2
Bazen/Belli olmaz	2	Bazen/Belli olmaz	2
Sonbaharda	1	Sabah olur	1
Kışın	1	Kışın	1
Yağmur yağınca	1	Kötü havalarda	1
Akşam üzeri	1	Kendi kendine	1
Ne zaman isterse	1	Su döngüsü olduğu zaman	1
Buhar birikince	1	En çok yazın olur. Kışın biriken damlalar yazın yağmur olarak yağar	1
Nemli havada	1		
Gün içinde	1		

Tablo 16’da öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Yağmur Olayı Ne Zaman Oluşur ?” sorusuna ön test ve son testte genelde “Havanın bulutlu olduğu zaman” ifadesinde öğrencilerin birleştiği görülmektedir. Ayrıca ön testten farklı olarak son testte “Sonbaharda” ifadesinde bir artış olduğu görülmektedir. Ö18 ve Ö29 ön testte cevap vermezken, son testte “Sonbahar” şeklinde cevap verdiği bulgulanmıştır.

Tablo 17.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Yağmur Olayı Nerede Görülür ?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Her yerde görülür	12	Her yerde görülür	11
Yağmur ormanında	2	Karadeniz’de	5
Soğuk havada	2	Gökyüzünde	2
Gökyüzünde	2	Belli olmaz	2
Türkiye’de	1	Gökyüzünde	1
Bazen	1	Sonbaharda	1
Ülkelerde	1	Akdeniz’de	1
Dünyada	1	Dünyada	1
Belli olmaz	1	Marmara’da	1
		Soğuk yerlerde	1
		Denizlerin çok olduğu yerlerde	1

Tablo 17’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Yağmur Olayı Nerede Görülür ?” sorusuna ön testte “Yağmur ormanında” cevabı yer alırken, son testte Coğrafi bölgelerimizden “Karadeniz” ismi yer almıştır. Araştırmaya katılan öğrenciler ön ve son testte yağmurun her yerde görülebileceğini ifade etmiştir. Çocukların bölgesel algılamada gelişmenin olduğu tespit edilmiştir. Ö11, Ö13 ve Ö18 Ön testte “Her yerde” cevabını verirken son testte “Karadeniz” cevabını vermiştir.

Tablo 18.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Sağanak Sence Nedir ?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Çok yağmurun yağması	16	Çok yağmurun yağması	25
Havanın soğuması	1	Dolu	1

Tablo 18’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Sağanak Sence Nedir ?” ön test ve son testte “Sağanak” ifadesini çok yağmurlu yağması olarak ilişkilendirdikleri görülmektedir. Ön test ve son testte arasında anlamlı bir artış meydana gelmiştir.

Tablo 19.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Sağanak Yağış Olayı Nasıl Oluşur ?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Fazla yağış/yağmur olduğunda	6	Fazla yağış/yağmur olduğunda	14
Yağmur yağınca	3	Yağmur yağınca	2
Su döngüsüyle	3	Birden bire başlar ve kısa sürer	2
Çaydanlığın buharı bulut olur	1	Bulutların damlalar ile dolması sonucu	1
Ağaçlar sayesinde	1	Bulutların terlemesi	1
Havada	1	Su döngüsüyle oluşur	1
Suyun çok birikmesiyle	1	Soğukla	1
Bulutla	1	Havada oluşur	1
Su gibi yer	1	Bulutların terlemesi	1
Havanın soğuması	1	Rüzgar çıkınca	1
Soğuk ile sıcakın karışımı	1		

Tablo 19’da öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Sağanak Yağış Olayı Nasıl Oluşur ?” sorusuna ön test ve son test “Fazla yağış/yağmur” ifadesinde artış olduğu görülmektedir. olduğunda Ö1 ön testte “Havanın soğuması” şeklinde cevap verirken , son testte “Yağmurun göğe çıkıp çok yağmur yağması” şeklinde, Ö3, Ö12 , Ö19, Ö29 ön testte cevap vermezken son testte Ö12, Ö29 “Yağmurun çok yağması “, Ö3 “Su döngüsüyle oluşur.”, Ö19 ise “Bir bulutun içine binlerce damlanın bulutun içine sığmayıp gökyüzünden yeryüzüne iner. Biz de buna sağanak yağış deriz. “ şeklinde cevap verdiği gözlemlenmiştir.

Tablo 20.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Sağanak Yağış Ne Zaman Oluşur ?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Yağmur yağdığında	9	Sonbahar	7
Soğuk havalarda	3	Yağmur yağdığında	4
Her zaman	2	İlkbahar	4
Belli olmaz / Bazen	2	Kış	4
Geceleri	1	Soğuk havalarda	2
Kışın	1	Her zaman	2
Bulutlu	1	Belli olmaz / Bazen	2
Gün içinde	1	Hava kötüyken	1
Buhar çok olduğu zaman	1	Geceleri	1
Rüzgarlı havalarda	1	Bulutlar toplanınca	1
		Su döngüsünün olduğu zaman	1

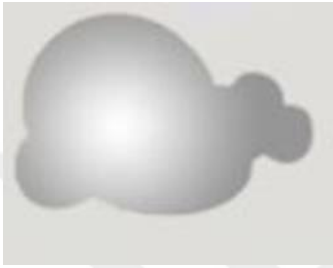
Tablo 20’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Sağanak Yağış Ne Zaman Oluşur ?” sorusuna ön teste “Yağmur yağdığında” ifadesinde çoğunluk toplanırken, son testte “Sonbahar” ve “İlkbahar” ifadesinde öğrencilerin birleştiği gözlemlenmiştir. Ö4 ön testte “Gün içinde”, Ö13 “Buhar çok olduğu zaman”, Ö18 “Her zaman” cevabını verirken son testte ise Ö4, Ö13, Ö18 “Sonbahar” ifadesini yazdığı bulgulanmıştır.

Tablo 21.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Sağanak Yağış Nerede Görülür ?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Her yerde	9	Her yerde	10
Türkiye’de	2	Karadeniz’de	3
İstanbul’da	2	Akdeniz’de	3
Gökyüzünde	2	Gökyüzünde	2
Belli olmaz / Bazen	2	Belli olmaz / Bazen	2
Yağmurda	1	Yağmurda	1
Kar yağın yerlerde	1	Çok yağmur alan yerlerde	1
Dağlarda, ağaçlık yerlerde	1	Türkiye’de	1
Afrika’da	1	Soğuk havalarda	1
Islak yerde	1	Bazı illerde	1
Bazı illerde	1	Marmara	1

Tablo 21’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Sağanak Yağış Nerede Görülür ?” sorusuna ön testte her yerde olduğu algılanırken, son testte Karadeniz, Akdeniz, Marmara gibi ifadelerle bölgesel bir algı oluştuğu kazanılmıştır. Ö18 ön testte “Her yerde “ ifadesini kullanırken, son testte “Yağmur Ormanı, Akdeniz, Marmara” ifadesini kullanmıştır. Ö14 ön testte “Havada” ifadesini kullanırken, son testte ”Akdeniz ve Karadeniz” ifadelerini kullanmıştır

Şekil 3. Yaz mevsimi sembollerinden “Bulutlu” sembolü
(<https://www.trtcocuk.net.tr/videolar/haberin-olsun>)

Tablo 22.

Yaz Mevsimi Sembollerinden Bulutlu Sembolü Gösterilip “Resimdeki Sembol Nedir?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Bulutlu	27	Bulutlu	28
Sisli	1	Sisli	1

Tablo 22’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında Bulutlu sembolü gösterilip “Resimdeki Sembol Nedir?” sorusuna ön test ve son testte “Sisli veya Bulutlu” ifadelerinin verildiği yukarıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo 23.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Bulutlu Olayı Nasıl Oluşur ?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Bulutların ortaya çıkıp toplanmasıyla	11	Bulutların ortaya çıkıp toplanmasıyla	9
Bulutların Güneş’i kapatması	2	Bulutların Güneş’i kapatması	6
Hava soğuk olunca	2	Hava soğuk olunca	2
Sisten oluşur	1	Sisten oluşur	1
Rüzgar çok esince	1	Su döngüsüyle oluşur	1
Gökyüzünde görülür	1	Nemli olunca	1
Çok ılık havalarda	1	Havada oluşur	1
Sudan oluşur	1	Gazın birikmesi sonucu	1
Yazın	1	Yağmurla	1
Yağmurla	1	Hava kararınca	1
Güneş denizden su alır	1	Su döngüsüyle	1

Tablo 23’te öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Bulutlu Olayı Nasıl Oluşur?” sorusuna ön testte “Bulutların ortaya çıkıp toplanmasıyla” iadesi ağırlık kazanırken, son testte “Bulutların ortaya çıkıp toplanmasıyla” ve “Bulutların Güneş’i kapatması” ifadeleri ağırlık kazandığı gözlemlenmiştir. Ö12 ön testte “Rüzgar çok esince” ifadesini kullanırken, son testte “Bulutun Güneş’i kapatması“ ifadesini kullanmıştır. Ö13, Ö28 ve Ö29’un ön testte cevap vermediği gözlemlenirken son testte Ö13 ve Ö28 “Bulutların Güneş’in önüne geçmesi” şeklinde, Ö29 ise “Havada bulut çıktığı” şeklinde ifade ettiği bulgulanmıştır.

Tablo 24.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Bulutlu Olayı Ne Zaman Oluşur ?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Havada çok bulut olduğu zaman	5	Havada çok bulut olduğu zaman	4
Her zaman	3	Sonbaharda	4
Hava soğuk olduğunda	2	Her zaman	4
Rüzgar çıkınca	2	İlkbaharda	3
Güneşli zamanlar	1	Yağmur yağdığında	2
Yağmur yağdığında	1	Hava soğuk olduğunda	2
Hava ılıkken	1	Hava ılıkken	2
Belli olmaz / Bazen	1	Belli olmaz / Bazen	2
Gün içinde	1	Gece	1
Sabah	1	Buharlı zamanlar	1
Kışın	1	Kışın	1
Sisli havada	1	Su döngüsünün olduğu zaman	1
Akşam suları	1	Ege	1
		Akdeniz	1

Tablo 24’te öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Bulutlu olayı ne zaman oluşur ?” sorusuna ön test ve son testte çoğunluk olarak “Havada çok bulut olduğu zaman” ifadesini kullanmıştır.

Tablo 25.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Bulutlu Olayı Nerede Görülür ?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Her yerde	12	Her yerde	12
Gökyüzünde görülür	5	Akdeniz Bölgesinde	3
Belli olmaz / Bazen	2	Soğuk yerlerde	2
Soğuk yerlerde	1	Gökyüzünde görülür	2
Sis	1	Belli olmaz / Bazen	2
Bulutun olduğu yerler	1	Bazı illerde	2
Bazı yerlerde	1	Türkiye’de	1

Tablo 25’te öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Bulutlu Olayı Nerede Görülür?” sorusuna ön test ve son testte “Her yerde” ifadesi ağırlık kazanmıştır. Son testte öğrencilerin yaşadığı coğrafyaya bağlı olarak “Akdeniz” ifadesinde artış bulgulanmıştır. Örneğin ön testte Ö13, Ö14 ve Ö25 “Havada” ifadesini kullanırken, son testte “Akdeniz Bölgesinde” ifadesini kullanmıştır. Ön testte Ö2,Ö21, Ö23, Ö29 cevap vermezken, son testte Ö2 “Bazı illerde”, Ö21 ve Ö23 “Her yerde”, Ö29 “Türkiye’de” ifadesini kullandığı gözlemlenmiştir.

Tablo 26.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Çisenti (Çilenti) Nedir ?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Yağmurun az yağması	5	Yağmurun az yağması	11
Yağmurdan önce hafif yağış	2	Yağmurdan önce hafif yağış	3
Yağmurun başlaması	1	Yağmurun başlaması	1
		Dolu gibi bir şey	1
		Fırtına olayı	1

Tablo 26’da öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Çisenti (Çilenti) Nedir ?” sorusuna ön test ve son testte “Yağmurun az yağması “ifadesi ağırlık kazanmıştır. Öğrencilerin ön teste göre cevap verme oranında artış meydana geldiği bulgulanmıştır. Ön testte Ö3, Ö5, Ö13, Ö14, Ö15, Ö29 cevap vermezken, son testte “Yağmurun az yağması / Yağmurdan önce hafif yağış” şeklinde cevap vermiştir.

Tablo 27.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Çisenti (Çilenti) Nasıl Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Yağmurun ilk başladığı zaman	3	Yağmur az yağdığı zaman	7
Yağmur az yağdığı zaman	2	Yağmurlu havada	6
Yağmurlu havada	2	Yağmurun ilk başladığı zaman	3
Su döngüsüyle	1	Bulutların terlemesi	1
Havada	1	Havada yeteri kadar buhar olmaması	1
		Aşırı derecede yağmur olunca	1

Tablo 27’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Çisenti (Çilenti) Nasıl Oluşur?” sorusuna ön test göre son testte “Yağmurun az yağdığı zaman” ifadesinde anlamlı artış meydana geldiği gözlemlenmiştir. Ö3, Ö8, Ö12, Ö23 ön teste cevap vermezken son teste Ö3 “Yağmur başlamadan önce oluştuğu için aynı özellik taşıyor ama daha hafifi”, Ö8, Ö12 ve Ö23’ün “Az yağmur yağması” şeklinde ifade ettiği tespit edilmiştir.

Tablo 28.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Çisenti (Çilenti) Ne Zaman Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Yağmur yağmadan önce	3	Yağmur yağmadan önce	3
Her zaman olabilir	3	Sonbaharda	3
Hava kararınca	2	Her zaman	2
Kışın	1	Yağmurlu havalarda	2
Soğuk havalarda	1	Kışın	2
Gün içinde	1	Hava ılıkken	2
Bazen	1	Soğuk havalarda	1
Az yağmurlu yerlerde	1	İlkbahar	1
Rüzgar çıktığında	1	Yazın	1
		Belli olmaz	1
		Sabah	1
		Bulutlu olunca	1

Tablo 28’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Çisenti (Çilenti) Ne Zaman Oluşur?” sorusuna ön test ve son testte ağırlık kazanan “Yağmur yağmadan önce” ifadesinde anlamlı bir artış gözlemlenmemiştir. Ön teste nazaran son test cevaplarında mevsimsel terimlerde anlamlı bir artış gözlemlenmiştir.

Tablo 29.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Çisenti (Çilenti) Nerede Görülür?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Her yerde	8	Her yerde	9
Gökyüzünde	2	Karadeniz’de	3
Belli olmaz / Bazen	2	Belli olmaz / Bazen	3
Türkiye’de	1	Akdeniz’de	2
Soğuk yerde	1	Ege	1
Isparta’da	1	Marmara	1
		Az yağmur yağan yerlerde	1
		Gökyüzünde	1
		Afrika ve Sahra çölü hariç her yerde	1
		Yağmur yağdığı zaman	1
		Bir çok ilde görülür	1

Tablo 29’da öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Çisenti (Çilenti) Nerede Görülür?” sorusuna ön testte ve son testte “Her yerde “ ifadesini çoğunluk olduğu gözlemlenmiştir. Ö29 Ön testi boş bırakırken son testte “Afrika ve Sahra Çölü hariç her yerde” şeklinde cevaplamıştır. Ö18 ön testte “Her yerde” şeklinde yanıtlarken, son testte “Akdeniz, Ege, Marmara, Karadeniz” şeklinde yanıtlamıştır. Ön testte Ö13 “Nerede isterse” Ö14 “Havada” ifadesini kullanırken, son testte Ö13 “Karadeniz” Ö14 “Akdeniz, Karadeniz” ifadesini kullanmıştır. Yukarıdaki tabloya bakıldığında son testte öğrencilerin bölgesel farkındalık düzeyinde artış meydana geldiği tespit edilmiştir.

Tablo 30.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Kuru Hava Nedir?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Çok sıcak hava	5	Çok sıcak hava	7
Havanın çok kuru olması	5	Nemsiz hava	3
Çok güneşli hava	3	Çok güneşli hava	3
Yağmurun yağmadığı zaman	2	Yağmurun yağmadığı zaman	3
		Kuru hava	2
		Toprağın kuruması	1
		Çok rüzgarlı	1
		Havanın hoş olması	1
		Çok soğuk hava	1

Tablo 30’da öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Kuru Hava nedir?” sorusuna ön testte “Çok sıcak hava” ve “Havanın çok kuru olması” ifadeleri çoğunluk kazanırken, son testte “Çok sıcak” ifadesi ağırlık kazanmıştır. Ön test ve son test arasında anlamlı bir artış gözlemlenmemiştir.

Tablo 31.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Kuru Hava Nasıl Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Havanın çok Güneşli olması	6	Havanın çok Güneşli olması	11
Havanın çok sıcak olması	4	Havanın çok sıcak olması	6
Yağmur yağmadığı zaman	2	Yağmur yağmadığı zaman	2
Havanın kuruması sonucu	1	Havanın kuruması sonucu	1
Bulutlardan	1	Rüzgarla oluşur	1
Yağmurla	1		

Tablo 31’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Kuru Hava Nasıl Oluşur?” sorusuna ön testte ve son testte “Havanın çok Güneşli olması” ifadesi çoğunluk olarak görülmektedir ve ön testte göre son testte anlamlı bir artışın meydana geldiği bulgulanmıştır. Ö1, Ö2, Ö8, Ö12, Ö13, Ö29 ön testi boş bırakırken son testte Ö1 ve Ö12 “Çok Güneş’in çıkması”, Ö2 “Güneşten”, Ö8 “Güneşli olunca”, Ö13 “Sıcak olunca” ve Ö29 “Sadece Güneş” şeklinde cevap vermiştir. Ö25 Ön testte “Bulutlardan” cevabını verirken, son testte “Yazın çok sıcak olunca” şeklinde cevaplamıştır.

Tablo 32.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Kuru Hava Ne Zaman Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Havanın sıcak olduğu zaman	5	Havanın sıcak olduğu zaman	6
Güneşli havada	3	Yaz mevsiminde	6
Yaz mevsiminde	3	Her zaman	4
Yağmurun olmadığı zaman	2	Güneşli havada	2
Sabahları	2	Belli olmaz	2
Bazenleri	1	Hava iyiyken	1
Havanın kuru olduğu zaman	1	Sabah	1
Yağmurdan sonra	1	Esintili havada	1
Her an	1	Yağmur yağmadığı zaman	1
Gün içinde	1		

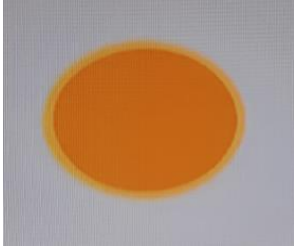
Tablo 32’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Kuru Hava Ne Zaman Oluşur?” sorusuna ön test ve son testte “Havanın sıcak olduğu zaman” ifadesi çoğunluk olarak tespit edilirken “Kuru Hava ne zaman oluşur?” ifadesini açıklayan “Yaz mevsiminde” ifadesinde artış meydana gelmiştir. Ön testte Ö8, Ö13, Ö18, Ö29 cevap vermezken, son testte Ö8 “Güneşli olunca”, Ö13, Ö18 ve Ö29 ise “Yazın” ifadelerini kullandığı görülmüştür.

Tablo 33.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Kuru Hava Nerede Görülür?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Her yerde / her ülkede	10	Her yerde / her ülkede	12
Çölde	2	Çölde	3
Antalya’da	2	Antalya’da	3
Güneşli yerlerde	2	Akdeniz Bölgesinde	2
Türkiye’de	1	Belli olmaz	2
Bulutlarda	1	Afrika’da	1
Kuru yerde	1	Güneyde çünkü güney çok sıcak	1
Bazı yerlerde	1	Sıcak alanlarda	1
		Havada	

Tablo 33’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Kuru Hava Nerede Görülür?” sorusuna ön test ve son testte ” Her yerde / her ülkede” cevabı ağırlık kazanırken iki test arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır.

Şekil 4. Yaz mevsimi sembollerinden “Güneşli” sembolü (<https://www.trtcocuk.net.tr/videolar/haberin-olsun>)

Tablo 34.

Yaz Mevsimi Sembollerinden Güneşli Sembolü Gösterilip “Resimdeki Sembol Nedir?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Güneşli	29	Güneşli	28

Tablo 34’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında Güneşli sembolü gösterilip “Resimdeki Sembol Nedir?” sorusuna ön test ve son testte ” Güneşli” cevabı ağırlık kazanırken iki test arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır.

Tablo 35.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Güneşli Olayı Nasıl Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Güneş’in ortaya çıkması ile	10	Güneş’in ortaya çıkması ile	12
Havanın sıcak olması ile	9	Havanın sıcak olması ile	7
Bulutlu olmadığı zaman	1	Bulutlu olmadığı zaman	2
Hava iyi olunca	1	Hava iyi olunca	1
		Her zaman	1
		Havada oluşur	1
		Kendiliğinden	1

Tablo 35’te öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Güneşli Olayı Nasıl Oluşur?” sorusuna ön test ve son testte ” Güneş’in ortaya çıkması ile” ve “Havanın sıcak

olması ile” cevabı ağırlık kazanırken iki test arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır.

Tablo 36.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Güneşli Olayı Ne Zaman Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Hava sıcak olduğunda	8	Yazın	8
Her zaman	4	Hava sıcak olduğunda	6
Yazın	3	Her zaman	5
Sabah	2	Güneşli havalarda	2
Güzel havalarda	1	Belli olmaz	2
Güneşli havalarda	1	Bulut olmadığına	1
Bulut olmadığına	1	İlkbaharda	1
Yağmurdan sonra	1	Kışın	1
		Sabah	1
		Kendiliğinden	1

Tablo 36’da öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Güneşli Olayı Ne Zaman Oluşur ?” sorusuna ön testte “Hava sıcak olduğunda” ifadesi çoğunluk olarak yer alırken, son testte “Yazın” ifadesi çoğunluk olarak yer almıştır. Bu veriler neticesinde Güneşli hava ile Sıcaklık ve Yaz ifadeleri ilişkilendirilmiştir. Grafik baz alındığında ön test ile son test arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ö5 ön testte “Sabah” ifadesini kullanırken, son testte “Hava sıcakken” ifadesini kullanmıştır. Ö11, Ö28 ön testte cevap vermezken, son testte Ö11 “Yazın” Ö28 ise “Yaz zamanlarında” ifadesini kullanmıştır.

Tablo 37.

Yaz Mevsimi Sembollerinden “Güneşli Olayı Nerede Görülür?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Her yerde	9	Her yerde	11
Antalya’da	7	Antalya’da	2
Gökyüzünde	3	Sıcak yerlerde	2
Çölde	1	Yazın	2
Çok Güneş alan yerlerde	1	Doğu ve Güneydoğu’da	1
Isparta’da	1	Çölde	1
Sıcak yerlerde	1	Afrika’da	1
Bazı illerde	1	Doğu ve Güneydoğu’da	1
Belli olmaz	1	Akdeniz	1
		Bazı illerde	1
		Birçok yerde	1

Tablo 37’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Güneşli Olayı Nerede Görülür?” sorusuna ön testte ve son testte “Her yerde” ifadesi çoğunluk olarak yer almıştır. Bu veriler neticesinde ön test ile son test arasında anlamlı bir artış bulgulanmıştır. Ö3, Ö11 ön testte cevap vermezken son testte Ö3 “Birçok yerde”, Ö 11 ise “Antalya’da” ifadesini kullanmıştır.

Şekil 5. Kış mevsimi sembollerinden “Kar Yağışı” sembolü
(<https://www.trtcocuk.net.tr/videolar/haberin-olsun>)

Tablo 38.

Kış Mevsimi Sembollerinden Kar Yağışı Sembolü Gösterilip “Resimdeki Sembol Nedir?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Kar yağışı	28	Kar yağışı	28
Kış	1	Kış	1

Tablo 38’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında, Kış mevsimi sembollerinden Kar Yağışı sembolü öğrencilere gösterilip “Resimdeki Sembol Nedir?” sorusuna ön test ve son testte anlamlı bir fark olmadığı, benzer cevapların verildiği görülmüştür

Tablo 39.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Kar Yağışı Nasıl Oluşur ?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Suların buharlaşıp soğuması sonucu	15	Suların buharlaşıp soğuması sonucu	13
Bulutlardaki suyun birikmesi sonucu	6	Yağmur yağdıktan sonra	3
Yağmur yağdıktan sonra	2	Bulutlardaki suyun birikmesi sonucu	2
Buhar rüzgar esmesi sonucu kara dönüşür	1	Hava eksilere geldiğinde	1
Su damlalarının katı hale gelmesi ile oluşur	1	Tanecikler büyür ve buz taneleri oluşur.	1
Belki az da yağar	1	Gök gürültüsüyle oluşur	1
Kar yağıyor	1	Kar kışın oluşur	1
		Sonbaharda	1
		Bulutlar kararınca kar 1 veya 2 tane atar ve daha yağar	1
		Buhardan buz olunca	1
		Bazen çok yağar bazen az yağar	1

Tablo 39’da öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Kar Yağışı Nasıl Oluşur ?” sorusuna ön testte ve son testte “Suların buharlaşıp soğuması sonucu” cevabı ağırlık kazanırken, bu bulgular sonucunda 15 gün izleme sonrası sembolün bilinme sayısında azalma olduğu görülmektedir. Ö4 ön testte “Hava soğur buharlaşan suyun bulutlara gitmesi sonucu donup kar olarak yağar.” derken, son testte “Su döngüsü olayı” şeklinde cevap vermiştir. Ö11 ise ön testte “Yağmur yağar. Yağmur soğuduğu zaman kar yağar.” şeklinde yanıtlarken son testte “Buhardan buz olunca” şeklinde, Ö14 ön testte “Su buharlaşır ve hava soğuduğundan ve yağmur yağınca kar yağar” şeklinde cevap verirken son testte “Yağmur ve rüzgar oluşunca” ifadesini kullanmıştır.

Tablo 40.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Kar Yağışı Ne Zaman Oluşur ?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Hava soğuk olduğunda oluşur	11	Kışın oluşur	13
Kışın oluşur	10	Hava soğuk olduğunda oluşur	9
Güneş gider bulutlar gelirse oluşur	2	Yağmur yağınca	3
Akşam	2	Her zaman	1
Bulutlar birbirine çarpışınca	1	Buhar kar olunca	1
Sabah, öğlen, akşam	1	Sabah, öğlen, akşam	1
Çok kar yağınca	1		
O günden sonra yağmayı bırakır	1		

Tablo 40’da öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Kar Yağışı Ne Zaman Oluşur ?” sorusuna ön test ve son testte “Hava soğuk olduğunda oluşur” ve “Kışın oluşur” cevaplarının ağırlık kazandığı görülmüştür. Sonuç olarak iki test arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır.

Tablo 41.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Kar Yağışı Nerede Görülür?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Havanın soğuk olduğu yerlerde	8	Havanın soğuk olduğu yerlerde	9
Havada görülür	6	Havada görülür	5
Kuzeyde görülür	3	Her yerde görülür	5
Dağlarda görülür	3	Kuzeyde görülür	1
Ormanlık alanlarda	1	Kış olan yerlerde	1
Akşam kar yağarken	1	Bir yerlerde	1
Kapalı hava olduğu zaman	1	Gök kararınca	1
Kar olayı çoğu ilde görülür	1	Çoğu ilde görülür	1
Doğuda kış yaşayan ülkelerde	1	Akşam	1

Tablo 41’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Kar Yağışı Nerede Görülür?” sorusuna yukarıdaki tabloda ön test ve son test sonuçlarına bakıldığında anlamlı bir farkın olmadığı bulgulanmıştır.

Tablo 42.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Gök Gürültüsü Nedir?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Bulutların birbirine çarpması sonucu oluşan ses	15	Bulutların birbirine çarpması sonucu oluşan ses	8
Bulutların çarpışması	1	Bulutların çarpışması sonucu oluşan şey	3
Şimşek çakması	1	Havada görülen ışıktır	1
Elektriktir	1	Elektrik çarpmasıdır	1
		Yıldırımdır	1
		Buluttan gelen şimşek	1
		Gök gürültüsü şimşekten önce oluşur	1

Tablo 42’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Gök Gürültüsü Nedir?” sorusuna ön test ve son test cevaplarında ön testte ağırlık kazanan “Bulutların birbirine çarpması sonucu oluşan ses” ifadesini 15 öğrenci belirtirken, son testte ise ağırlık kazanan “Bulutların birbirine çarpması sonucu oluşan ses” ifadesini 8 öğrenci belirtmiştir. Bu bulgular sonucunda sembolün başta doğru bilinirken 15 gün izleme sonucunda bilinme sayısında azalma olduğu görülmektedir. Ö7 ön testte “Yere çakan şimşegin sesi.” ifadesini kullanırken, son testte cevap vermemiştir.

Tablo 43.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Gök Gürültüsü Nasıl Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Bulutların çarpışması ile oluşur	8	Bulutların çarpışması ile oluşur	11
Hava yağmurlu olduğunda	8	Hava yağmurlu olduğunda	9
Şimşek çakınca oluşur	7	Şimşek çakınca oluşur	1
Bulutlar birleşince oluşur	1	İki bulut birleşince	1
Havada bom olur	1	Yıldırımından	1
		Soğuk havalarda	1

Tablo 43’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Gök Gürültüsü Nasıl Oluşur?” sorusuna ön test ve son testte ağırlık kazanan “Bulutların çarpışması ile oluşur.” ve “Hava yağmurlu olduğunda” ifadelerinde 15 günün sonunda anlamlı bir artış tespit edilmiştir. Ö16 ve Ö17 ön testte cevap vermezken, son testte Ö16 “Çok rüzgarlı havalarda bulutların çarpışmasıyla oluşur.” İfadesini, Ö17 ise “Bulutların çarpışmasından” ifadesini kullanmıştır.

Tablo 44.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Gök Gürültüsü Ne Zaman Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Yağmur yağınca oluşur	12	Yağmur yağınca oluşur	10
Bulutlar birbirine çarpıştığında oluşur	4	Bulutlar birbirine çarpıştığında oluşur	2
Şimşek çakınca oluşur	3	Şimşek çakınca oluşur	1
Sonbaharda oluşur	3	Sonbaharda oluşur	2
Bulutlu havalarda	2	Bulutlu havalarda	1
Soğuk havalarda	1	Akşam	1
En çok akşam oluşur	1	Bazen	1
Havanın kötü olduğunda oluşur	1	Sabah	1
Bazı illerimizde oluşur.	1	Hava kararınca	1
		Her zaman	1
		Sisli havalarda	1

Tablo 44’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Gök Gürültüsü Ne Zaman Oluşur?” sorusuna ön test ve son testte ağırlık kazanan “Yağmur yağınca oluşur.” ve “Bulutlar birbirine çarpıştığında oluşur” ifadelerinde 15 günün sonunda bir azalış tespit edilmiştir. Ö6 ön testte “Bulutlar çarpışınca” ifadesini kullanırken, son testte cevap vermemiştir. Ö8 ön testte “Bulutlar çarpıştıktan 3 saniye sonra ses çıkar.” ifadesini kullanırken, son testte “Akşam” yanıtını verdiği tespit edilmiştir.

Tablo 45.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Gök Gürültüsü Nerede Görülür?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Havada görülür	8	Havada görülür	7
Yağmurlu yerlerde	5	Her yerde	5
Kış mevsiminde görülür	1	Bazı illerde	3
Dağlarda	1	Yağmurlu yerlerde	2
Her zaman	1	Havanın karardığı yerde	2
Dışarıda görülür	1	Bulutlu yerlerde	2
Bulutlar çarpışınca görülür	1	Çöl hariç her yerde	1
Ormanda	1	Dışarıda	1
Havada gökler kararmaya başlayınca	1	Kuzeyde, güneyde	1
Bazı illerde görülür	1	Soğuk rüzgârların olduğu her yerde	1
Havanın kötü olduğu illerde görülür	1	Ülkelerde	1
Soğuk alanlarda	1		
Yıldırımli havalarda	1		

Tablo 45’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Gök gürültüsü nerede görülür?” sorusuna ön testte ağırlık kazanan “Havada görülür” ve “Yağmurlu yerlerde” ifadelerinde 15 günün sonunda anlamlı bir fark tespit edilememiştir.

Şekil 6. Kış mevsimi sembollerinden “Yağmurlu” sembolü (<https://www.trtcocuk.net.tr/videolar/haberin-olsun>)

Tablo 46.

Kış Mevsimi Sembollerinden Yağmurlu Sembolü Gösterilip “Resimdeki Sembol Nedir?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Yağmurlu	28	Yağmurlu	29
Yağışlı	1		

Tablo 46’da öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında, Kış mevsimi sembollerinden Yağmur sembolü öğrencilere gösterilip “Resimdeki Sembol Nedir?” sorusuna yukarıdaki tabloda ön test ve son test sonuçlarına bakıldığında anlamlı bir farkın olmadığı bulgulanmıştır.

Tablo 47.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Yağmurlu Olayı Nasıl Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Buharlaştan suların tekrar yağması sonucunda oluşur.	11	Buharlaştan suların tekrar yağması sonucunda oluşur.	5
Hava kararınca yağmur yağar	5	Bulutun içindeki suların birikmesi sonucu	3
Bulutların çarpışması sonucu	4	Hava kararınca yağmur yağar	2
Bulutlar su dolunca	2	Gök gürültüsü oluşunca	1
Nemlerin birikmesiyle	1	Soğuk havalarda	1
Bulutlu havalarda	1	Bulutlu havalarda	1
Su Güneşle çekilir, bulutlarda dolar	1	Yağmur yağınca	1
Bulutların terlemesi sonucu	1	Sonbahar	1
Hafif bir yerde	1	Bulutların terlemesi sonucu	1
Su döngüsü ile oluşur	1	Su döngüsü ile oluşur	1
Hava bir gün çok sıcak olur sonra yere inen hava yağmurlu olur	1	Rüzgar çıkınca ve bulutlar kapanınca	1
		Küçük taneciklerle	1
		Su döngüsüyle	1
		Suyun havaya çıkmasıyla	1
		Hava çok sıcak olunca sonra hava yağmurlu olur	1

Tablo 47’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Yağmurlu Olayı Nasıl Oluşur?” sorusuna ön testte ağırlık kazanan “Buharlaştan suların tekrar yağması sonucunda oluşur.” ve “Hava kararınca yağmur yağar” ifadelerinde 15 günün sonunda anlamlı bir azalış gözlemlenmiştir. Ö11 ön testte “Buharlardan” oluşur ifadesini kullanırken, son testte cevap vermemiştir. Ö1 ön testte “Yerdeki suların buhara dönüşüp havaya çıkıyor ve su haline dönüşüyor.” ifadesini kullanırken, son testte “Suyun havaya çıkmasıyla.” ifadesini kullanmıştır. Ö10 ön testte “Su buhar olur daha

sonra yağmur olur.” yanıtını verirken, son testte “Küçük taneciklerle oluşur.” İfadesini kullanmıştır.

Tablo 48.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Yağmurlu Olayı Ne Zaman Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Bulutlu havalarda	8	Bulutlu havalarda	7
Ilık havalarda	4	Her mevsimin yağmuru vardır.	4
Sonbaharda	2	Soğuk havalarda	3
Her mevsimin yağmuru vardır.	2	Sonbaharda	2
Bazen oluşur	1	Kışın oluşur	2
Soğuk hava ve rüzgarlı havada	1	Sabah	1
Nemli havalarda	1	Gök gürültüsü şimşek çakınca	1
Kış mevsimi	1	Yağmur yağınca	1
İlkbahar, Yaz gibi mevsimlerde	1	Havaya gider ve oluşur	1
Havanın orta olduğunda oluşur	1	Sıcak havalarda	1
Su döngüsü olunca oluşur	1	Toprak kokusu geldiğinde oluşur	1
		İlkbaharda	1

Tablo 48’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Yağmurlu Olayı Ne Zaman Oluşur?” sorusuna ön testte ağırlık kazanan “Bulutlu havalarda” ve “Ilık havalarda” cevaplarında 15 günün sonunda azalma meydana geldiği görülmüştür. Bu bulgular sonucunda sembolün başta doğru bilinirken 15 gün izleme sonucunda bilinme sayısında azalma olduğu görülmektedir. Ö1 ön testte “ Bulutlu havalarda” ifadesini kullanırken, son testte “Toprak kokusu geldiğinde oluşur.” İfadesini kullanmıştır. Ö6 ön testte “Ilık bir günde”, Ö11 ise “Buharlar bulut olunca” yanıtını verirken, son testte her iki öğrenci de cevap vermemiştir.

Tablo 49.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Yağmurlu Olayı Nerede Görülür?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Havada görülür	8	Havada görülür	8
Ilık havalarda	4	Her yerde	7
Yağmurlu taraflarda	3	Bulutlu yerlerde	5
Bulutlu yerlerde	2	Soğuk havalarda	3
Her yerde olabilir	2	Bazı illerde	1
Soğuk havalarda	2	Çoğu ülkede	1
Isparta’da	1	Toprak kokulu yerlerde	1
Bazı illerde	1		
Karanlık olan yerlerde	1		
Sıcak yerde	1		

Tablo 49’da öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Yağmurlu Olayı Nerede Görülür?” sorusuna ön test ve son testte “Havada görülür” ifadesi çoğunluk olarak cevaplandığı görülmüştür. Bu bulgular ışığında bakıldığında ön test ve son test arasında anlamlı bir farkın olmadığı bulgulanmıştır.

Tablo 50.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Rüzgar Nedir?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Havanın esmesidir	6	Havanın esmesidir	6
Havanın soğuk olduğu durumdur	5	Havanın soğuk olduğu durumdur	3
Havadır	3	Havanın hızlı olduğu durum	2
Rüzgardır	2	Uğultu	1
Uçuşan bir şey	2	Uçuşan şeydir	1
Havanın hızlı olduğu şey	1		
Rüzgar görülmez	1		

Tablo 50’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Rüzgar Nedir?” sorusuna ön test ve son testte ağırlıklı olarak “Havanın esmesidir.” ve “Havanın soğuk olduğu durumdur.” yanıtının verildiği görülmüştür. Bu bulgular ışığında bakıldığında ön test ve son test arasında anlamlı bir farkın olmadığı bulgulanmıştır.

Tablo 51.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Rüzgar Olayı Nasıl Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Havanın soğumasıyla oluşur	9	Havanın soğumasıyla oluşur	9
Hava çok hızlı olunca oluşur	2	Yağmurla oluşur	3
Havanın sallanmasıyla	1	Havanın esmesiyle oluşur	3
Bulutların üflemesiyle	1	Sisli havalarda oluşur	1
Yağmur yağınca	1	Bulutlarda	1
Kış olan yerlerde	1	Her simgeden oluşur	1
Yaprakların uçuşmasıyla	1	Havadan oluşur	
Bulutlar birbirine değer	1		
Havadan oluşur	1		

Tablo 51’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Rüzgar Olayı Nasıl Oluşur?” sorusuna ön test ve son testte ön test ve son testte ağırlıklı olarak “Havanın soğumasıyla oluşur” yanıtının verildiği görülmüştür. Bu bulgular ışığında bakıldığında ön test ve son test arasında anlamlı bir farkın olmadığı bulgulanmıştır.

Tablo 52.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Rüzgar Ne Zaman Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Soğuk havalarda oluşur	8	Soğuk havalarda oluşur	9
Sonbaharda oluşur	5	Her zaman	6
Her zaman	2	Sonbaharda oluşur	4
Kışın	2	Sabah	1
İlkbaharda oluşur	1	Kışın oluşur	1
Bulutlar birbirine değer	1	Rüzgar olduğunda	1
Sabah, öğlen, akşam	1	Hava biraz estiğinde	1
Yağmur bitince	1	Yağmur bitince	1
Ilık havalarda	1	Fırtınalı havalarda	1
Hortumun olduğu yerde	1	Ağaçlar sallanınca	1
		Allah’ın istediği zaman	1

Tablo 52’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Rüzgar Ne Zaman Oluşur?” sorusuna ön test ve son testte “Soğuk havalarda oluşur.” ve “Sonbaharda oluşur” yanıtlarının ağırlık kazandığı görülmüştür. Bu bulgular neticesinde ön test ve son testte anlamlı bir farkın oluşmadığı gözlemlenmiştir.

Tablo 53.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Rüzgar Nerede Görülür?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Her yerde görülür	8	Her yerde görülür	8
Soğuk olan yerlerde	7	Soğuk olan yerlerde	7
Görülmez	1	Gökyüzünde	7
Dağda	1	Bazen	1
Bazı yerlerde	1	Sonbahar yaşanan her yerde	1
Erzurum’da	1	Kuzeyde	1
Kış günleri	1	Kışta	1
Amerika’da çok görülür	1	Yerde gökte	1
Ilık Akdeniz, Ege bölgelerinde	1	Bazı illerde	1
Etrafta görülür	1		
Bazı illerde	1		

Tablo 53’te öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Rüzgar Nerede Görülür?” sorusuna ön test ve son testte “Her yerde görülür ve “Soğuk olan yerlerde” yanıtlarının ağırlık kazandığı görülmüştür. Bu bulgular neticesinde ön test ve son testte anlamlı bir farkın oluşmadığı gözlemlenmiştir.

Tablo 54.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Tipi Nedir?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Rüzgar ile kar ve yağmurun karışımıdır	3	Hızlı ve yoğun kar yağışı	5
Hızlı ve yoğun kar yağışı	3	Rüzgar ile kar ve yağmurun karışımıdır	2
Yoğun rüzgar	1	Yoğun rüzgar	1
Çok kar	1	Kasırgayla rüzgarın birleşmesi	1
Buz tabakasıdır	1		
Karın rüzgarla dağılmasıdır	1		

Tablo 54’te öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Tipi Nedir?” sorusuna ön test ve son testte “Hızlı ve yoğun kar yağışı” ifadesinde anlamlı artış sergilendiği gözlemlenirken, “Rüzgar ile kar ve yağmurun karışımıdır” ifadesinde ise anlamlı azalış gözlemlenmiştir. Ö1 ve Ö29 ön testte cevap vermezken, son testte Ö1 “Kasırgayla rüzgarın birleşmesi” ifadesini, Ö29 ise “Yoğun kar” yanıtını kullanmıştır. Ö12, Ö14 ön testte “Rüzgar, kar ve yağmur karışımıdır” ifadesini Ö27 ise “Çok kar” yanıtını kullanırken, son testte ise cevap vermemiştir.

Tablo 55.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Tipi Nasıl Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Karla rüzgarın karışmasıyla	3	Karla rüzgarın karışmasıyla	4
Karın hızlı ve sulu yağması ile	2	Rüzgarla	3
Suyun donması gibi oluşur	2	Karlı havalarda	2
Çok kardan	2	Yazda olur	1
Yağmurdan	1	Bulutların donması	1
Bulutlar birbirine değdiğinde	1	Yağmur azalınca	1
Saç taranınca	1	Bulutlarda aşırı damlacık olduğunda	1
Soğuk olunca	1		
Rüzgarın bastırması sonucu	1		

Tablo 55’te öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Tipi Nasıl Oluşur?” sorusuna ön test ve son testte ağırlık kazanan “Karla rüzgarın karışmasıyla” ifadesinde anlamlı artış gözlemlenmiştir. Ö1 ön testte cevap vermezken, son testte “Kasırgayla rüzgarın birleşmesi” yanıtını verdiği görülmüştür. Ö12 ise ön testte “Soğuk olunca” yanıtını verirken, son testte cevap vermediği gözlemlenmiştir.

Tablo 56.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Tipi Ne Zaman Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Havanın aşırı soğuk olduğunda	5	Kışın	6
Karlı zamanlarda	3	Karlı zamanlarda	2
Kışın	2	Orta soğukta	1
Rüzgardan sonra	1	Bulutlu zamanlarda	1
Orta havalarda	1	Her zaman	1
Sabah saç taradığımızda oluşur	1	Kasırgalı yerlerde	1
Bulutlar birbirine değdiğinde	1	Yağmur yağınca	1
Her zaman	1		

Tablo 56’da öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Tipi Ne Zaman Oluşur?” sorusuna ön testte “Havanın aşırı soğuk olduğunda” ifadesinin çoğunluk olduğu gözlemlenirken, son testte “Kışın” ifadesinin çoğunluk olduğu gözlemlenmiştir. “Havanın aşırı soğuk olduğu” ifadesinde anlamlı bir azalış görülürken, “Kışın” ifadesinde anlamlı bir artışın meydana geldiği bulgulanmıştır. Ö6 ön testte “Soğuk günlerde” ifadesini kullanırken, son testte cevap vermemiştir. Ö25 ise ön testte cevap vermezken, son testte “Orta soğukta” ifadesini kullanmıştır.

Tablo 57.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Tipi Nerede Görülür?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Havanın soğuk olduğu yerlerde	5	Her yerde	4
Her yerde	4	Soğuk yerlerde	3
Havada	3	Rüzgârlı yerlerde	2
Karlı olan yerlerde	3	Havada	2
		Ne zaman hava çıldırırsa orada görülür	1
		Yaz tarafında	1

Tablo 57’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Tipi Nerede Görülür?” sorusuna ön testte ve son testte tek bir cevap üzerinde yoğunlaşma görülmezken, son testte “Havanın soğuk olduğu yerlerde “ cevabı verenlerde azalma olduğu görülmüştür. Öğrencilerin ön teste göre cevap verme oranında azalış meydana geldiği

bulgulanmıştır. Ö6, Ö12 ve Ö20 ön testte “Soğuk bir yerde” ifadesini kullanırken, son testte cevap vermemiştir.

Tablo 58.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Yıldırım Nedir?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Yere düşen elektrik	4	Yere düşen elektrik	5
Şimşek gibi bir şey	4	Gökyüzündeki ışıktır	4
Ses çıkaran bir şey, gürültü	3	Yıldırım çakıyor	2
Havada görülür	2	Gök gürültüsü gibi bir şey	2
Işıktır	1	Sesli bir şiddettir havadan gelir	1
Bulutlar çarpışınca oluşur	1	Bulutlar çarpışınca oluşur	1
Yıldırım budur	1	Şimşektir	1
Gök gürültüsünden önce olan şey	1		

Tablo 58’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Yıldırım Nedir?” sorusuna ön testte ve son testte tek bir cevap üzerinde yoğunlaşma görülmezken, son testte “Yere düşen elektrik” ifadesinde artış bulgulanmıştır. Öğrencilerin Yıldırım ifadesinde “Elektrik”, “Işık”, “Gök gürültüsü” kavramları üzerinde yoğunlaştıkları bulgulanmıştır. Fakat bu kavramlarda algılamada karışıklık olduğu görülmüştür. Ö1 ön testte “Gök gürültüsünden oluşan şey” ifadesini kullanırken, son testte “Yıldırım çakıyor.” ifadesini kullanmıştır. Ö3 ön testte “Şimşek gibi bir şey.” ifadesini kullanırken, son testte “Gökyüzündeki ışık” ifadesini kullanmıştır. Ö23 ön testte “Işıktır.” ifadesini kullanırken, son testte “Elektrik çarpması.” ifadesini kullanmıştır. Bu bulgulardan yola çıkarak ön test ve son test arasında olumlu bir artışa rastlanamamıştır.

Tablo 59.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Yıldırım Nasıl Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Bulutlar birbirine çarpışınca	10	Bulutlar birbirine çarpışınca	10
Yağmur yağarken	5	Yağmur yağarken	9
Havadan olur	1	Şimşekle oluşur	2
Şimşek bitince	1	Elektrik akımından oluşur	1
Elektriklenmeyle oluşur	1		
Gök gürlemesiyle	1		
İki şimşeğin çarpışmasıyla	1		

Tablo 59’da öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Yıldırım Nasıl Oluşur?” sorusuna ön test ve son testte “Bulutlar birbirine çarpışınca” ifadesi ağırlıklı olarak yanıt verildiği görülürken, son testte “Yağmurlu havalarda görülür” ifadesinde anlamlı bir artış meydana gelmiştir. Ö5 ön testte cevap vermezken son testte “Gök gürültüsü varken bulutların çarpışarak düşmesiyle oluşur.” ifadesini kullanmıştır. Ö23 ve Ö25 ön testte cevap vermezken son testte “Yağmurla yağarken.” ifadesini kullandıkları bulgulanmıştır.

Tablo 60.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Yıldırım Ne Zaman Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Yağmurlu havalarda	6	Yağmurlu havalarda	8
Şimşek çakınca	5	Sonbaharda	2
Sonbaharda	2	Kışın oluşur	2
Sabah	2	Bazen	1
Hava karanlıkken	1	Bulutlu	1
Havada	1	Gece	1
Kara bulutlar geldiğinde	1	Mevsimlerde	1
Hava fırtınalıyken	1	Her zaman	1
Gök gürültülü havalarda	1	Gök gürültülü havalarda	1

Tablo 60’ta öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Yıldırım Ne Zaman Oluşur?” sorusuna ön test ve son testte ağırlıklı olarak cevap verilen “Yağmurlu havalarda” ifadesinde olumlu bir artış meydana gelmiştir. Ön test “Şimşek çakınca” ifadesinin ise

son testte ifade edilmediği bulgulanmıştır. Bu bulgulardan hareketle ön testte çoğunluk olarak cevap verilen “Yağmurlu havalarda” ifadesinde anlamlı bir artışın olduğu gözlemlenmiştir. Ö20 ön testte “Sabah” ifadesini kullanırken, son testte “Yağmurlu havalarda” ifadesini kullanmıştır. Ö6 ise ön testte “Yağmurlu havalarda” ifadesini kullanırken son testte cevap vermemiştir.

Tablo 61.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Yıldırım Nerede Görülür?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Havada, Gökyüzünde	7	Her yerde	10
Yağmurlu havalarda	5	Havada, Gökyüzünde	6
Soğuk havalarda	4	Yağmurlu yerlerde	3
Her yerde	2	Bazı illerde	2
Dağlarda	1	Ülkelerde	1
En çok akşam görülür	1	Kuzey güney	1
Orman	1		
Şimşekli yerlerde	1		
Ilık havada	1		
Başka ülkelerde görülür	1		
Bazı illerde	1		

Tablo 61’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Yıldırım Nerede Görülür?” sorusuna ön testte “Havada, gökyüzünde” ve “Yağmurlu havalarda.” ifadelerinde son testte anlamlı bir azalış meydana gelirken “Her yerde” ifadesinde anlamlı bir artış meydana gelmiştir. Ö10 ön testte “Yağmurlu havada”, Ö16 ise “Havada” ifadesini belirttiği görülürken , son testte cevap vermemişlerdir. Ö23 ön teste cevap vermediği bulgulanırken, son teste “Havada” ifadesini belirtmiştir.

Tablo 62.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Sis Nedir?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Gri renkte oluşan bir hava	5	Havadaki karartıdır	6
Bulanıklıktır	4	Bulanık bir havadır	2
Önümüzü görmemizi zorlaştıran şey	3	Havadaki bulutların aşağı inmesi	2
Toz gibi bir şey	2	Bulut	2
Bulutlar gibi bir şey	2	Önümüzü görmemizi zorlaştıran şey	2
Hava	1	Beyaz bir rüzgar	1
Kararmış gibi şeye denir	1	Pus yapan şey	1

Tablo 62’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Sis Nedir?” sorusuna ön testte tek bir cevap üzerinde yoğunlaşma görülmezken, son testte “Havadaki karartıdır” ifadesinde çoğunluk olduğu gözlemlenmiştir. Ö20, Ö28 ön testte cevap vermezken son testte Ö20 “Rüzgar hem eser hava bulanık olur” ifadesini , Ö28 ise “Önümüzü görmediğimiz şeydir.” ifadesini kullandığı görülmüştür.

Tablo 63.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Sis Nasıl Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Bulutların dağılması ile	5	Bulutların yere inmesi ile	3
Bulutların yere inmesi ile	3	Soğuk havalarda	3
Buharın çıkması ile	1	Havanın kirlenmesiyle	3
Yağmurlu havada	1	Buluttan oluşur	2
Soğuk havada	1	Sabahları	2
Sabahları	1	Buharın çok birikmesi	2
Çok sis tarafta	1	Rüzgarla kalkan dumanlarla oluşur	1
Çok görmedim bilmiyorum	1	Bulutun sisi	1
Çok rüzgar olunca	1	Duman olunca	1
Dumanlarla	1	Yağmurlu havada	1
Tozlar birikir	1	Karların uçuşması	1
Kirli havanın yukarı çıkması	1		

Tablo 63’te öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Sis Olayı Nasıl Oluşur?” sorusuna ön testte ağırlıklı olarak “Bulutların dağılması ile” ve “Bulutların yere inmesi ile” cevabının verildiği görülürken son testte ise cevaplar üzerinde yoğunlaşma gözlemlenememiştir. Ö3 ön testte cevap vermezken, son testte “Hava pislenince”

ifadesini kullanmıştır. Ö8 ön testte “Dumanlarla” ifadesini kullanırken son testte “Yağmurlu Hava” ifadesini kullanmıştır.

Tablo 64.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Sis Ne Zaman Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Kış zamanı	4	Soğuk havalarda	4
Soğuk havada	2	Kış zamanı	3
Sabah	2	Sabah	3
Yağmurdan sonra	1	Mevsimlerde	2
Ilık havada	1	Her zaman	2
Hassas havada	1	İlkbaharda	1
Her zaman	1	Ilık havada	1
Bulanıklıkta	1	Rüzgarlı havada	1
Hava beyazlayınca	1	Bulutlu	1
Hava çok bulutlu olduğunda	1	Suların buharlaştığı zamanlarda	1
Öğle zamanında	1	Öğle zamanında	1
Hava karlıyken bazenleri görülür	1	Hava çok kötü olduğunda	1
Hava kirlendiğinde	1	Hava bulanık olduğunda	1

Tablo 64’te öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Sis Ne Zaman Oluşur?” sorusuna ön test ve son testte “Kış zamanı”, “Soğuk havada” ve “Sabah” ifadeleri ağırlık olarak ifade edilmiştir. Ön test ve son test sonuçlarına bakıldığında anlamlı bir farkın oluşmadığı tespit edilmiştir. Ö9 ön testte “Kışta” ifadesini kullanırken son testte cevap vermemiştir. Ö11 ön testte cevap vermezken son testte “Kar yağınca” ifadesini kullanmıştır.

Tablo 65.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Sis Nerede Görülür?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Her yerde	7	Her yerde	9
Havada	3	Havada	5
Bazı illerde görülür	3	Soğuk olan yerlerde	3
Soğuk olan yerlerde	2	Nehirlerde, göllerde	1
Yerde görülür	1	Rüzgarlı yerlerde	1
Karanlık yerde	1	Az yerlerde	1
İnşaatta	1	Ilık yerlerde	1
Avustralya’da	1	Sonbaharda	1
		Dünyada	1

Tablo 65'te öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “*Sis Nerede Görülür?*” sorusuna ön test ve son testte “Her yerde”, “Havadaki” ifadelerinin çoğunluk olarak ifade edildiği ve iki test arasında anlamlı artışın olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 66.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Şimşek Nedir?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Gök gürültüsü gibi bir şey	4	Gök gürültüsü gibi bir şey	4
Havadaki ışıktır	3	Havadaki ışık	3
Bulutların çarpışması	2	Bulutları çarpışması	2
Yıldırımdır	2	Yıldırımdır	1
Elektriktir	1	Elektriktir	1
Gök gürültüsünden önce çıkan şey	1	Şimşek	1
Hava soğukken çıkan ses	1	Yıldırım çakmadan 2-3 saniye oluşan şey	1
Yağmur	1	Soğuk hava	1
Yıldırımdan önce olan şey	1	En son oluşan şey	1

Tablo 66'da öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Şimşek Nedir?” sorusuna ön test ve son testte anlamlı bir fark olmadığı Şimşek ile Gök gürültüsü arasında bir ilişki olduğu görülmektedir. Ön test ve son testte “Gök gürültüsü gibi bir şey”, “Havadaki ışıktır.”, “Bulutların çarpışması” ifadelerinin ağırlık kazandığı görülmüştür. Ö3 ve Ö4 ön teste cevap vermezken son teste “Havadaki ışık” Ö4 ise “Bulutların çarpışması” ifadesini kullanmıştır. Ö6 ise ön testte “Bulutlar çarpışınca”, Ö16 ve Ö17 ise ışık ifadesini kullanırken Ö6, Ö16 ve Ö17 son teste cevap vermemiştir.

Tablo 67.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Şimşek Nasıl Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Bulutların çarpışması sonucu	11	Yağmur yağınca	8
Yağmur yağınca	6	Bulutların çarpışması sonucu	5
Hava soğukken	2	Yıldırımla beraber oluşur	1
Havanın kararmasıyla	1	Işık gibi	1
Şimşek çakınca	1	Havanın yıldırım çakmasıyla	1
Havadan oluşur	1	Havadan oluşur	1
		Bulutlarla	1

Tablo 67’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Şimşek Nasıl Oluşur?” sorusuna ön testte “Bulutların çarpışması sonucu” ve “Yağmur yağınca” ifadeleri çoğunluk olarak ifade edilirken, son testte “Bulutların çarpışması sonucu” anlamlı derecede azalırken, “Yağmur yağınca” ifadesi anlamlı derecede artmıştır. Ö5 ön testte “Hava soğukken bulutların çarpışması ışığı” Ö6 “Bulutlar birleşince” Ö9 “Bulutlar çakışarak” şeklinde betimlerken, Ö5, Ö6 ve Ö9 son testte cevap vermemiştir. Ö7 ise ön teste cevap vermezken son testte “Bulutlar çarpıştığında” ifadesini belirttiği görülmüştür.

Tablo 68.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Şimşek Ne Zaman Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Yağmur yağdığında	8	Yağmur yağdığında	7
Bulutlu havada	3	Kışın	3
Soğuk havada	2	Belli olmaz/Bazen	3
Yıldırımli havada	1	Her zaman	2
Havada	1	Bulutlu havada	1
Sabah	1	Gece	1
Öğlen	1	Yıldırım çakmadan önce	1
Gece	1	Gök gürültüsünden sonra	1
Çok gürledikten önce	1	Hava kötüyken olur	1
Kış zamanları	1		
Bazen oluşur	1		

Tablo 68’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Şimşek Ne Zaman Oluşur?” sorusuna ön test ve son testte “Yağmur yağdığında” ifadesi çoğunluk olarak ifade edilirken, iki test arasında anlamlı azalışın meydana geldiği görülmüştür.

Tablo 69.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Şimşek Nerede Görülür?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Havada, gökyüzünde	6	Havada, gökyüzünde	8
Yağmurlu yerlerde	5	Her yerde	8
Her yerde	4	Yağmurlu yerlerde	2
Bazı yerlerde	2	Soğuk yerlerde	2
Dağlarda	1	Bazı yerlerde	2
Soğuk	1	Sonbaharda	1
En çok akşam	1	Ülkede	1
Orman	1	Bulutlu yerlerde	1
Gök gürledikten önce	1	Dünyada	1
Kış zamanları	1		
Bazı zamanlar	1		
Bulutlu havada	1		

Tablo 69’da öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Şimşek Nerede Görülür?” sorusuna ön test ve son test arasında “Havada, gökyüzünde”, “Her yerde” ifadelerinde anlamlı artış gözlemlenirken “Yağmurlu yerlerde” ifadesinde anlamlı azalışın meydana geldiği bulgulanmıştır. Ö23 ön testte cevap vermezken son testte “Havada” ifadesini kullanmıştır. Ö20 ön testte “Yağmurlu yerlerde” ifadesini kullanırken son testte “Bazı yerlerde” ifadesini kullanmıştır.

Tablo 70.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Don Olayı Nedir?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Buzdur	5	Karın donması	5
Karın donması	4	Buzdur	3
Soğuktur	2	Soğuktur	3
Kaygan zemin	1	Karın sertleşmiş hali	1
Kar sert olunca	1		

Tablo 70’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Don Olayı Nedir?” sorusuna ön testte “Buzdur” ve “Karın donması” ifadeleri çoğunluk olarak gözlemlenirken, son testte “Karın donması”, “Buzdur” ve “Soğuktur” ifadeleri çoğunluk olarak ifade edildiği bulgulanmıştır. Bu bulgulara bakıldığında ön teste ve son test arasında anlamlı bir fark bulgulanamamıştır. Ö5 ön testte cevap vermezken

son testte “Bir yerin donması” olarak ifade ettiği gözlemlenmiştir. Ö8 ön testte “Yolların donması” olarak ifade ederken son testte cevap vermediği bulgulanmıştır.

Tablo 71.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Don Olayı Nasıl Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Karın donması sonucu	9	Karın donması sonucu	5
Soğuk havada oluşur	7	Soğuk havada oluşur	5
Kar yağınca oluşur	3	Kar yağınca oluşur	5
Kışın	1	Kışın	1
Buzlanma	1	Havada	1
Dikiş yapılıncı	1	Sudan	1

Tablo 71’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Don Olayı Nasıl Oluşur?” sorusuna ön test ve son test arasında çoğunluk ifadeleri olan “Karın donması sonucu”, “Soğuk havada oluşur” ifadelerinde anlamlı azalış meydana gelirken, “Kar yağınca oluşur” ifadesinde anlamlı artışın meydana geldiği bulgulanmıştır. Ö15 ön testte “Çok soğuk bir zamanda buluttaki suların buz olup yağması” ifadesini Ö9 ise “Kar yağarken hemen kaldırılmazsa yollar donar” ifadesini belirtirken son testte cevap vermediği bulgulanmıştır. Ö14 ön testte “Dikiş yapılıncı” ifadesini kullanırken son testte “Kar yağınca” ifadesini kullandığı bulgulanmıştır.

Tablo 72.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Don Olayı Ne Zaman?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Soğuk havada	6	Kışın oluşur	8
Kışın oluşur	5	Soğuk havada	3
Kar yağdığında	3	Kar yağdığında	3
Bulutlu havada	1	Bazen / Belli olmaz	2
Yazın oluşur	1	Ilık zamanlarda	1
Şiddetli rüzgar olunca	1	Havalar yağmurluyken	1
Yağmurdan sonra	1	Her zaman	1
Sabahleyin	1		

Tablo 72’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Don Olayı Ne Zaman Oluşur?” sorusuna ön testte çoğunluk ifadesi olan “Soğuk havada” anlamlı azalış görülürken, “Kışın oluşur” ifadesinde anlamlı artış bulgulanmıştır. Bu bulgular

neticesinde ön test ve son test arasında anlamlı bir ilişki bulgulanamamıştır. Ö1 ön testte “Soğuk havada” ifadesini söylerken son testte “Belli olmaz” şeklinde cevap vermiştir. Ö4 ön testte “Yağmurdan sonra” cevabını verirken son testte “Kışın” cevabını verdiği gözlenmiştir. Ö17’nin ön teste cevap vermediği gözlemlenirken son testte “Kışın” ifadesini belirtmiştir.

Tablo 73.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Don Olayı Nerede Görülür?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Zeminde/yerde görülür	6	Her yerde görülür	7
Her yerde	5	Zeminde/yerde görülür	2
Soğuk olan yerlerde	3	Soğuk olan yerlerde	2
Yağmur yağınca	1	Gökyüzünde	2
Kışın görülür	1	Antalya hariç her yerde	1
Bulutlu havada	1	Nehirde	1
Kuzeyde oluşur	1	Kışın	1
Erzurum’da	1		
Bazen görülür	1		
Dağda görülür	1		
Karın olduğu yer	1		

Tablo 73’te öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Don Olayı Nerede Görülür?” sorusuna ön testte çoğunluk ifadesi olan “Zeminde/yerde” anlamlı azalış görülürken, “Her yerde” ifadesinde anlamlı artış bulgulanmıştır. Bu bulgular neticesinde ön test ve son test arasında anlamlı bir ilişki bulgulanamamıştır. Ö9 ön testte “Erzurum” , Ö12 “Soğuk olan yerde” cevabını verirken son testte yanıt vermediği tespit edilmiştir. Ö1 ön testte “Karın olduğu yerde” ifadesini kullanırken, son testte “Her yerde” ifadesini kullanmıştır.

Tablo 74.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Hortum Nedir?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Rüzgarın dönmesi	7	Rüzgarın dönmesi	6
Her şeyi içine alan şey	4	Her şeyi içine alan şey	3
Bir tür Fırtına	2	Çok soğuk havalarda	2
Hortumdur	1	Hortum kumların birleşimi	1
Toz bulutudur	1	Denizin yukarı doğru çıkması	1
Çekiç gibidir	1	Hızlı hava	1
Çok şiddetlidir	1		
Toprağın dönüşü	1		

Tablo 74’te öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Hortum Nedir?” sorusuna ön testte çoğunluk ifadesi olan “Rüzgarın dönmesi” ve “Her şeyi içine alan şey” ifadelerinde anlamlı azalış bulgulanmıştır. Bu bulgular neticesinde ön test ve son test arasında anlamlı bir azalış bulgulanmıştır. Ön testte Ö12 “Yuvarlak şiddetli bir şey”, Ö16 “Bir tür fırtına”: Ö17 “Hortumdur” ifadesini kullanırken son testte Ö12, Ö16 ve Ö17’nin cevap vermediği görülmüştür. Ö28 ise ön testte cevap vermezken son testte “Dönen büyük bir hava “ ifadesini kullandığı görülmüştür.

Tablo 75.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Hortum Nasıl Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Rüzgarın dönmesiyle	11	Rüzgarın dönmesiyle	9
Soğuk şiddetiyle	2	Soğuk şiddetiyle	2
Yağmurda	2	Yağmurda	2
Şiddetli ortamda	1	Çok kötü ortamlarda	1
Kirli havalar çekince	1	Fırtınada	1
Bulutlar dönerek aşağı iner	1	Şimşekler çarpıştığında	1
Denizlerde	1	Tozdan oluşur	1
Eşyalarla	1	Havanın birbirine karışması ile	1

Tablo 75’te öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Hortum Nasıl Oluşur?” sorusuna ön testte çoğunluk ifadesi olan “Rüzgarın dönmesiyle” ifadesinde anlamlı azalış “Soğuk şiddetiyle” ifadesinde bir değişimin gözlemlenmediği bulgulanmıştır. Bu bulgular neticesinde ön test ve son test arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Ön testte Ö2 “Çok rüzgarlı olunca “, Ö15 “Fırtına ve Rüzgardan”, Ö17 “ Fırtına ve Rüzgardan”, ifadesini kullanırken son testte cevap vermediği tespit

edilmiştir. Ö18 ve Ö28 ön teste cevap vermezken son testte Ö18 “Hortum ve Rüzgârdan dolayı oluşur.” Ö28 ise “Rüzgârdan” ifadesini kullanmıştır.

Tablo 76.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Hortum Ne Zaman Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Soğuk havada oluşur	4	Kışın	5
Sonbaharda	3	Soğuk havada oluşur	4
Kışın	3	Yağmur yağınca	3
Rüzgarlı havada	3	Hava çok hızlı esince	3
Hava çok hızlı esince	2	Rüzgarlı havada	2
Havada	1	Bazı ülkelerde	2
Akşam	1	Belli olmaz	1
Hortum her zaman oluşur	1	Fırtınada	1
Çok bulutlu havada	1	Hortum pek oluşmaz	1
Bazı ülkelerde	1	Her zaman	1
Sis olan zamanlarda	1		

Tablo 76’da öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Hortum Ne Zaman Oluşur?” sorusuna ön testte çoğunluk ifadesi olan “Soğuk havada oluşur” ifadesinde anlamlı azalış görülürken “Kışın” ifadesinde anlamlı bir artışın gözlemlendiği bulgulanmıştır. Ön teste Ö8 “Bazı ülkelerde” ifadesini kullanırken, son testte “Yağmur yağdığında” ifadesini, Ö17 ise ön testte cevap vermezken, son testte “Kışın” ifadesini kullanmıştır.

Tablo 77.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Hortum Nerede Görülür?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Her yerde	7	Her yerde	9
Soğuk olan yerde	4	Soğuk olan yerde	2
Bazı ülkelerde	3	Amerika’da	2
Rüzgarlı olan yerlerde	2	Rüzgarlı olan yerlerde	1
Kuzeyde	2	Havada	2
Amerika’da	1	Çin, Japonya	1
Biraz yüksek yerlerde	1	Bazı ülkelerde	1
Bazı illerde	1	Türkiye’de görülür	1
		Denizlerde	1
		Karada	1
		Yağmur yağınca	1

Tablo 77’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında “Hortum Nerede Görülür?” sorusuna ön teste çoğunluk ifadesi olan “Her yerde” ifadesinde anlamlı artış görülürken “Soğuk olan yerde” ifadesinde anlamlı bir artışın gözlemlenmediği bulgulanmıştır. Ön teste Ö28 “cevap vermezken, son teste “”Rüzgarlı yerlerde” ifadesini kullanmıştır. Ö3 ise ön teste “Çok fırtınalı olan yerde” ifadesini kullanırken, son teste “Her yerde” ifadesini kullanmıştır.

Şekil 7. Kış mevsimi sembollerinden “Parçalı Bulutlu” sembolü (<https://www.trtcocuk.net.tr/videolar/haberin-olsun>)

Tablo 78.

Kış Mevsimi Sembollerinden Parçalı Bulutlu Sembolü Gösterilip “Resimdeki Sembol Nedir?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Parçalı Bulutlu	20	Parçalı Bulutlu	24
Güneşli hava	8	Güneşli hava	4
Bulutlu	1		

Tablo 78’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden Parçalı Bulutlu sembolü gösterilip “Resimdeki Sembol Nedir?” sorusuna ön test ve son testte ön testte 20 öğrenci “Parçalı Bulutlu” derken, son testte 24 öğrenci “Parçalı Bulutlu” sonucunu vermiştir. Bu bulgular sonucunda sembolün doğru bilinme sayısında artış görülmektedir.

Tablo 79.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Parçalı Bulutlu Nasıl Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Bulutların Güneş’i kapatması sonucu	10	Bulutların Güneş’i kapatması sonucu	8
Güneşle Bulutun birleşmesinden	5	Güneşle Bulutun birleşmesinden	6
Güneşten oluşur	2	Hava bulutlu olunca	4
Kışın olur	1	Yazın olur	1
Bulutlu bulut çarpışır	1	Hava az Güneşli olunca	1
Hava soğur	1	Yağmurdan sonra	1
Yağmur bitince oluşur	1		
Bulutlar çok dağınık olursa	1		
Yazın olayı oluşur	1		
Çok sıcak	1		

Tablo 79’da öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Parçalı Bulutlu Nasıl Oluşur?” sorusuna ön test ve son testte ağırlıklı olarak “Bulutların Güneş’i kapatması sonucu” ve “Güneşle Bulutun birleşmesinden” cevapları yer almıştır. “Bulutların Güneş’i kapatması sonucu” ifadesi ön teste göre son testte artarken “Güneşle Bulutun birleşmesinden” ifadesi ön teste göre son testte azalış göstermektedir. Yukarıdaki grafiğe bakıldığında ön test ile son test arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Ö3 ön testte “Bulutlar Güneş’i kapatacak olunca” ifadesini kullanırken, son testte cevap vermemiştir. Ö26 ön testte “Bulutun Güneş’i kapatması” ifadesini kullanırken, son testte cevap vermemiştir. Ö7 ise ön testte “Yazın olayı oluşur.” ifadesini kullanırken son testte “Bulutlar Güneş’i kapatınca” ifadesi kullanılmıştır.

Tablo 80.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Parçalı Bulutlu Ne Zaman Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Havanın ılık olduğunda	3	İlkbaharda	4
Sabah	3	Bulutlu zamanlarda	4
Yazın oluşur	2	Yağmurlu havalarda	2
Hafif soğuk olduğunda	2	Her zaman	2
Sonbaharda	1	Gölgeli havalarda	1
Her zaman	1	Bazı günlerde	1
İlkbaharda	1	Ilık havada	1
Öğlen olur	1	Kışın olur	1
Güneşli bir zamanda	1	Akşam hariç her zaman olabilir	1
		Sabah görünür	1
		Sisli yerlerde	1
		Hava normalken	1
		Güneşli havada	1

Tablo 80’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Parçalı Bulutlu Ne Zaman Oluşur?” sorusuna ön testte ağırlıklı olarak “Havanın ılık olduğunda” ve “Sabah” ifadeleri yer alırken, son testte “İlkbaharda” ve “Bulutlu zamanlarda” ifadeleri yer aldığı bulgulanmıştır. Bu veriler neticesinde ön test ile son test arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Tablo 81.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Parçalı Bulutlu Nerede Görülür?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Havada	7	Her yerde	11
Sıcak olan yerlerde	3	Havada	5
Her yerde	3	Soğuk havalarda	2
Soğuk havalarda	2	Bulutlu olan yerlerde	2
İllerimizde	2	Bazı illerde	1
Güneşli yerlerde	1		
Güneyde	1		
Sabah	1		
Erzurum’da	1		
İlkbaharda	1		

Yukarıda öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Parçalı Bulutlu Nerede Oluşur?” sorusuna ön testte ağırlıklı olarak “Havada” ifadesi yer alırken, son testte “Her yerde” ifadesinin yer aldığı bulgulanmıştır. Bu veriler neticesinde ön test ile son test arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Tablo 82.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Çiğ Sence Nedir?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Kardır	2	Yağmur yağmadığı halde bitkilerin üzerinde nem olması	4
Yağmurun az yağması	1	Saksıların kar gibi olması	2
Toprak düşmesi	1	Sabahları olan hafif yağmur	1
Nemden çiçeklerin olayına	1		

Tablo 82’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Çiğ Nedir?” sorusuna ön testte ağırlıklı olarak “Kardır” ifadesi yer alırken, son testte “Yağmur yağmadığı halde bitkilerin üzerinde nem olması” ifadesinin yer aldığı bulgulanmıştır. Bu veriler neticesinde ön test ile son test arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Tablo 83.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Çiğ Nasıl Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Yağmur az yağarsa	2	Kar birbirine değdiğinde	2
Yağmur yağınca	2	Yaprağın üstünde oluşur	1
Sabah	1	Karlı dağlarda sis olunca	1
Karlar titreşince	1	Dağlarda kar kayınca	1
Kar birbirine değdiğinde	1	Dağlarda	1
Kar birikerek oluşur	1	Toprak kayınca	1
Dağda	1	Kardan	1
Toprak düşmesiyle	1		

Tablo 83’te öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Çiğ Nasıl Oluşur?” sorusuna ön testte ağırlıklı olarak “Yağmur az yağarsa” ve “Yağmur yağınca” ifadesi yer alırken, son testte “Kar birbirine değdiğinde” ifadesinin

yer aldığı bulgulanmıştır. Bu veriler neticesinde ön test ile son test arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Tablo 84.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Çiğ Olayı Ne Zaman Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Sabahın doğmasıyla	4	Hava soğuk olunca	4
Hava soğuk olunca	3	Sabahın doğmasıyla	2
Karlar birbirine değdiğinde	1	Yaprağın üstünde oluşur	1
Yağmur yağınca	1	Dağlardaki karlardan	1
Her mevsim	1	Her mevsimde	1
Güneşli havalarda	1	Ilık bir zamanda	1
		Toprak kayarken	
		Hava normalken	1

Tablo 84’te öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Çiğ Ne Zaman Oluşur?” sorusuna ön testte ağırlıklı olarak “Sabahın doğmasıyla” ve “Hava soğuk olunca” ifadesi yer alırken, son testte “Hava soğuk olunca” ve “Sabahın doğmasıyla” ifadesinin yer aldığı bulgulanmıştır. Bu veriler neticesinde ön test ile son test arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Tablo 85.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Çiğ Nerede Görülür?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Havada	3	Her yerde	4
Dağda	3	Soğuk havalarda	3
Yerde	2	Dağda	1
Sabah	1	Çiçeklerin üstünde	1
Soğuk havalarda	1	Saksıda	1
Her yerde	1	Karada	1
Bazı illerde	1	Yağmur yağdıktan sonra	1

Tablo 85’te öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Çiğ Nerede Oluşur?” sorusuna ön testte ağırlıklı olarak “Havada” ve “Dağda” ifadesi yer alırken, son testte “Her yerde” ve “Soğuk havalarda” ifadesinin yer aldığı bulgulanmıştır. Bu veriler neticesinde ön test ile son test arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Şekil 8. Kış mevsimi sembollerinden “Bulutlu” sembolü
(<https://www.trtcocuk.net.tr/video/ haberin-olsun>)

Tablo 86.

Kış Mevsimi Sembollerinden Bulutlu Sembolü Gösterilip “Resimdeki Sembol Nedir?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Bulutlu	24	Bulutlu	27
Sis	2	Sis	1
Don	1		
Gölge	1		
Gaza benzer			

Tablo 86’da öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Resimdeki Sembol Nedir?” sorusuna ön testte ve son testte ağırlıklı olarak “Bulutlu” ifadesinin yer aldığı bulgulanmıştır. Son test ve ön test arasında anlamlı bir artışın olduğu görülmüştür. Bu veriler neticesinde ön test ile son test arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu bulgulanmıştır.

Tablo 87.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Bulutlu Nasıl Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Bulutun Güneş’i kapatmasıyla	6	Bulutların birleşmesi ile oluşur	9
Buhar ile	6	Buhar ile	3
Güneşli olunca	3	Soğuk havalarda	2
Bulutlu havada	2	Sisten	2
Her zaman	1	Sabahları	1
Buzla	1	Rüzgar çıkınca	1
Havadan olur	1	Barajdaki sular havaya giderek	1
Sular birbirine değdiğinde	1		
Tozlardan kaplı bir şey	1		
Bacadan çıkan gaz	1		
Su döngüsü ile	1		

Tablo 87’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Bulutlu Nasıl Oluşur?” sorusuna ön testte ağırlıklı olarak “Bulutun Güneş’i kapatmasıyla” ve “Buhar ile” ifadesi yer alırken, son testte “Bulutların birleşmesi ile oluşur” ifadesinin yer aldığı bulgulanmıştır. Bu veriler neticesinde ön test ile son test arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Tablo 88.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Bulutlu Ne Zaman Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Hava kapalıyken oluşur	3	Soğuk havada	4
Öğlenleri olur	3	Sonbaharda	2
Bulutlu havada	3	Her zaman	3
Her zaman	3	Güneşli havadan sonra	2
Sonbaharda	2	Kışın	2
Buharlar birikerek	2	Bazı günler	1
Yazın	1	Akşamüstü	1
Hava yağmurluyken	1	Ilık havalarda	1
Kışın	1	Buharlı zamanlarda	1
Ilık bir zamanda	1	Yağmur bitince	1
Az sıcak havada	1	Hava iyiyken	1
		Belli olmaz	1

Tablo 88’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Bulutlu Ne Zaman Oluşur?” sorusuna ön testte ve son testte belli ifadeler üzerinde çoğunluğun sağlandığı tespit edilememiştir. Bu veriler neticesinde ön test ile son test arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Tablo 89.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Bulutlu Nerede Görülür?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Her yerde	8	Her yerde	12
Havada / Gökyüzünde	5	Havada / Gökyüzünde	6
Ilık yerlerde	2	Soğuk yerlerde	2
Kuzeyde görülür	1	Gölgeli yerlerde	1
Güneş olmayınca	1	Bazen görülür	1
Bazı yerlerde	1	Buharlı yerlerde	1
Bazı günlerde	1	Siste	1
Pis havada	1	Sonbaharda	1
Su döngüsü olunca	1		

Tablo 89’da öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden ““Bulutlu Nerede Görülür?” sorusuna ön testte ve son testte ağırlıklı olarak “Her yerde” ve “Havada / Gökyüzünde” ifadesinin yer aldığı gözlemlenmiştir. Bu veriler neticesinde ön test ile son test arasında anlamlı bir artış bulgulanmıştır. Ö1 ve Ö6 ön teste cevap vermezken son testte Ö1 “Her yerde”, Ö6 ise “Havada” ifadesini kullanmıştır.

Tablo 90.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Fırtına Sence Nedir?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Çok şiddetli rüzgar	7	Çok şiddetli rüzgar	8
Şiddetli yağmur	5	Güçlü hava	1
Her şeyin uçuşması	2	Gök gürültüsüne benzeyen şey	1
Dönen şey	1	Dönen şey	1
Hortumdur	1	Yere doğru eser	1
Hava esince oluşan şey			
Doğal afettir			

Tablo 90’da öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Fırtına Sence Nedir?” sorusuna ön testte “Çok şiddetli rüzgar” ve “Şiddetli yağmur” ifadeleri çoğunluk olarak yer alırken, son testte ağırlıklı olarak “Çok şiddetli rüzgar” ifadesinin yer aldığı gözlemlenmiştir. Bu veriler neticesinde ön test ile son test arasında “Çok şiddetli rüzgar” ifadesinde anlamlı bir artış bulgulanmıştır. Ö3 ve Ö29 ön teste cevap vermezken son testte “Hızlı rüzgar” ifadesini kullanmıştır.

Tablo 91.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Fırtına Nasıl Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Rüzgarla	8	Rüzgarla	11
Yağmurla	4	Yağmurla	3
Hava esince	3	Soğuk havada	1
Çok soğuk olunca	1	Kışın	1
Sular birbirine değdiğinde	1	Hava esince	1
Gök gürültüsüyle	1	Kara bulutlardan oluşur	1

Tablo 91’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Fırtına Nasıl Oluşur?” sorusuna ön testte ve son testte “Rüzgarla” ifadesi çoğunluk olarak yer almıştır. Bu veriler neticesinde ön test ile son test arasında “Rüzgarla” ifadesinde anlamlı bir artış bulgulanmıştır. Ö1, Ö3, Ö17 ön teste cevap vermezken son testte Ö1 “Rüzgarın esmesi”, Ö3 “Rüzgar hızlı olunca”, Ö17 “Rüzgar döner” ifadesini kullanmıştır.

Tablo 92.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Fırtına Ne Zaman Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Rüzgarlı havada	7	Rüzgarlı havada	6
Sonbaharda	4	Hava soğuk olduğunda	3
Hava soğuk olduğunda	3	Kışın	2
Yağmur yağınca	2	Yağmur yağınca	2
Havada	1	Her mevsimde	2
Kışın	1	Akşam oluşur	1
Her zaman	1	Hava kötüyken	1
Akşam	1	Mevsimde	1
Geceleri	1	Belli olmaz	1

Tablo 92’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Fırtına Ne Zaman Oluşur?” sorusuna ön testte ve son testte “Rüzgarlı havada” ifadesi çoğunluk olarak yer almıştır. Bu veriler neticesinde ön test ile son test arasında “Rüzgarlı havada” ifadesinde anlamlı bir azalış bulgulanmıştır. Ö10, Ö12, Ö15 ön testte “Rüzgarlı bir zamanda” ifadesini kullanırken, son testte cevap vermemiştir.

Tablo 93.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Fırtına Nerede Görülür?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Havada/Gökyüzünde	5	Her yerde	10
Her yerde	3	Havada/Gökyüzünde	6
Yağmurlu havalarda	2	Rüzgarlı yerlerde	2
Dağda	2	Ülkede görülür	1
Yabancı ülkede	1	Yabancı ülkede	1
Kışın görülür	1	Bazen	1
Rüzgarlı yerlerde	1	Bazı yerlerde	1
Soğuk olan yerlerde	1	Denizlerde	1
Bazı yerlerde	1		
Erzurum	1		
Bazı günler	1		
Başka yerlerde	1		

Tablo 93’te öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Fırtına Nerede Görülür?” sorusuna ön testte “Havada/Gökyüzünde” ve “Her yerde” ifadeleri çoğunluk kazanırken, son testte “Her yerde” ve “Havada/Gökyüzünde” ifadesi çoğunluk olarak yer almıştır. Bu veriler neticesinde ön test ile son test arasında “Havada/Gökyüzünde” ve “Her yerde” ifadesinde anlamlı bir artış bulgulanmıştır. Ö1, Ö3, Ö6, Ö18 ön testte cevap vermezken, son testte Ö1,Ö3, Ö18 “Her yerde”, Ö6 ise “Havada” ifadesini kullanmıştır.

Tablo 94.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Karla Karışık Yağmurlu Sence Nedir?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Kar yağıdır	18	Kar yağıdır	16
Karla karışık yağmur	6	Karla karışık yağmur	7
Dolu	1	Dolu	2

Tablo 94’te öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Karla Karışık Yağmurlu Sence Nedir?” sorusuna ön testte ve son testte ağırlıklı olarak “Kar yağıdır” ifadesi çoğunluk olarak yer almıştır. Bu veriler neticesinde ön test ile son test arasında “Kar yağıdır” ifadesinde anlamlı bir azalış bulgulanmıştır.

Tablo 95.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Karla Karışık Yağmurlu Nasıl Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Soğukla oluşur	4	Kar yağınca	5
Yağmurla karın bir arada yağması sonucu	4	Yağmurla karın bir arada yağması sonucu	4
Yağmur yağınca oluşur	3	Yağmur yağınca oluşur	3
Buharla	2	Soğukla oluşur	3
Su buhar olup sonra bulut olur yağar	1	Kış zamanı	1
Su belli seviyeye gelir	1	Rüzgar	1
Kış zamanı	1	Havadan oluşur	1
Bulutlu havalarda	1		
İlk önce su damlaları ile oluşur	1		

Tablo 95’te öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Karla Karışık Yağmurlu Nasıl Oluşur?” sorusuna ön testte ve son testte ağırlıklı olarak belirli ifadeler üzerinde yoğunlaşma sağlanamamıştır. Bu veriler neticesinde ön test ile son test arasında “Karla Karışık Yağmurlu Nasıl Oluşur?” ifadesinde anlamlı bir ilişki bulgulanamamıştır.

Tablo 96.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Karla Karışık Yağmurlu Ne Zaman Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Soğuk havalarda	10	Kışın	9
Kışın oluşur	4	Soğuk havalarda	4
Kar yağınca	1	Kar yağınca	2
Sabah, öğlen, akşam	1	Yağmur yağınca	1
Nemli havada		Rüzgarla	1
Bazen		Bazen	1
		İlkbaharda	1
		Belli olmaz	1

Tablo 96’da öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Karla Karışık Yağmurlu Ne Zaman Oluşur?” sorusuna ön testte “Soğuk havalarda “ ifadesi çoğunluk olarak ifade edilirken, son testte ağırlıklı olarak “Kışın” ifadesi üzerinde yoğunlaşma sağlanmıştır. Bu veriler neticesinde ön test ile son test arasında “Karla Karışık Yağmurlu Ne Zaman Oluşur?” ifadesinde anlamlı bir ilişki bulgulanamamıştır.

Tablo 97.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Karla Karışık Yağmurlu Nerede Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Her yerde	5	Her yerde	9
Havada/Gökyüzünde	5	Havada/Gökyüzünde	6
Soğuk havalarda	4	Çoğu yerde	1
Kışın olduğu yerde	3	Çöl dışında her yerde	1
Bulutlu yerlerde	2	Soğukta	1
Dağda ve düzlük alanda	1		
Bazı günler	1		
Çoğu illerde görülür	1		
Bazı yerlerde	1		

Tablo 97’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Karla Karışık Yağmurlu Nerede Oluşur?” sorusuna ön testte ve son testte “Her yerde” ve “Havada/Gökyüzünde” ifadeleri çoğunluk olarak yer almıştır. Bu veriler neticesinde ön test ile son test arasında “Havada/Gökyüzünde” ve “Her yerde”

ifadesinde anlamlı bir artış bulgulanmıştır. Ö1 ön testte cevap vermezken, son testte Ö1 “Her yerde” ifadesini kullanmıştır. Ö12 ön testte “Kış olan yerde” ifadesini kullanırken, son testte cevap vermemiştir.

Tablo 98.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Dolu Nedir?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Buzlu kar	6	Buzlu kar	8
Sert kar	6	Sert kar	6
Yağmur	2	Taş gibi bir şey	1
İri taneli bir şeydir	2	Yağmur	1
Küçük damlalar	1		

Tablo 98’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Dolu Nedir?” sorusuna ön testte ve son testte “Buzlu kar” ve “Sert kar” ifadeleri çoğunluk olarak yer almıştır. Bu veriler neticesinde ön test ile son test arasında “Buzlu kar” ve “Sert kar” ifadesi ile “Dolu” ifadesi arasında anlamlı bir ilişki bulgulanmıştır. Ö3, Ö11 ön testte cevap vermezken, son testte Ö3 “Yukarıdan düşen buz” , Ö11 “Buz” ifadesini kullanmıştır. Ö23 ise ön testte “Kar gibi bir şey” ifadesini kullanırken, son testte cevap vermemiştir.

Tablo 99.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Dolu Nasıl Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Yağmur yağınca oluşur	6	Su buza dönüşür	6
Su buza dönüşür	3	Çok yağmur yağıp rüzgar olunca	4
Karın donması	3	Buzdan	2
Soğuk havada	3	Karın sert hali	2
Çok hızlı yağmasıyla	1	Sonbahardan sonra	1
Buluttan oluşur	1	Havadan oluşur	1
Bir sürü karın birleşmesi ile oluşur	1	Bir sürü kar yağması ile oluşur	1
Lapa lapa yağar	1	Soğuk havalarda	1
Su damlalarıyla	1		

Tablo 99’da öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Dolu Nasıl Oluşur?” sorusuna ön testte “Yağmur yağınca oluşur” ifadesi çoğunluk olarak yer alırken, son testte “Su buza dönüşür” ifadesi çoğunluk olarak yer almıştır. Bu veriler neticesinde ön test ile son testte “Dolu” ifadesi ile “Yağmur yağınca oluşur ve “Su buza dönüşür ifadesi” arasında anlamlı bir ilişki bulgulanmıştır. Ö3, Ö11 ön testte cevap vermezken, son testte Ö3 “Yukarıdan düşen buz” , Ö11 “Buz” ifadesini kullanmıştır. Ö23 ise ön testte “Kar gibi bir şey” ifadesini kullanırken, son testte cevap vermemiştir.

Tablo 100.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Dolu Ne Zaman Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Soğuk havada	9	Soğuk havada	6
Kışın	7	Kışın	6
Sonbaharda	2	Çok yağmur yağdığı zaman	3
Çok yağmur yağdığı zaman	1	Sonbaharda	2
Sisli havada	1	Her zaman	2
Her zaman	1	Karın katı hali	1
Bazen / Belli olmaz	1	Bulutta	1

Tablo 100’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Dolu Ne Zaman Oluşur?” sorusuna ön testte ve son testte “Soğuk havada” ve “Kışın” ifadeleri çoğunluk olarak yer almıştır. Bu veriler neticesinde ön test ile son test arasında “Soğuk havada” ve “Kışın” ifadesinde anlamlı bir azalış bulgulanmıştır. Ö2, Ö16, Ö28 ön testte cevap olarak “Hava çok soğukken” ifadesini kullanırken, son testte Ö2, Ö16 ve Ö28 cevap vermemiştir.

Tablo 101.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Dolu Nerede Görülür?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Her yerde	7	Her yerde	12
Havada / Gökyüzünde	5	Havada / Gökyüzünde	5
Bazı yerlerde	3	Soğuk yerlerde	2
Soğuk yerlerde	2	Bulutta	1
Kars'ta	1	Bazı illerde	1
Kışın görülür	1	Çoğu yerde	1
Kuzeyde görülür	1	Bulutta	1
Dolu nereye gitmek isterse	1	Sonbaharda	1
Tepede	1	Bazı illerde	1
Çok yağmur olduğu zaman	1		

Tablo 101’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Dolu Nerede Görülür?” sorusuna ön testte ve son testte “Her yerde” ve “Havada / Gökyüzünde” ifadeleri çoğunluk olarak yer almıştır. Bu veriler neticesinde ön test ile son test arasında “Her yerde” ve “Havada / Gökyüzünde” ifadesinde anlamlı bir artış bulgulanmıştır. Ö1, Ö22 ön testte cevap vermezken, son testte Ö2 “Her yerde”, Ö22 “Havada” ifadesini kullanmıştır. Ö7 ön testte “Büyük illerde” ifadesini kullanırken, son testte “Soğuk yerlerde” ifadesini kullanmıştır.

Tablo 102.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Kırağı Sence Nedir?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Yağmur yağarken kar düşmesi	2	Sabahları olan buzlanma	3
Yağmurun donmuş hali	1	Arabanın buz tutması	2
Beyazdır	1	Karla suyun karışımı gibi bir şey	1
		Gece ile gündüz derecesinin farklı olması	1

Tablo 102’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Kırağı Sence Nedir” sorusuna ön testte “Yağmur yağarken kar düşmesi “ ifadesi çoğunluk kazanırken son testte “Sabahları olan buzlanma” ifadesi çoğunluk olarak yer almıştır. Bu veriler neticesinde ön test ile son test arasında “Sabahları olan buzlanma” ifadesinde anlamlı bir artış bulgulanmıştır. Ö5, Ö19, Ö21 ön testte cevap vermezken,

son testte Ö5 “Sabahları olan buzlanma”, Ö19 “Arabaların camı donar. Buz gibi olur” ifadesini, Ö21 “Buzlaşmadır” ifadesini kullanmıştır.

Tablo 103.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Kırağı Nasıl Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Yağmur donunca	2	Yağmur donunca	2
Çok soğuk olunca	2	Arabaların buz tutması	2
Çiçeğin üstünde oluşan şey	1	Ağaç dikilince	1
Buharın su olmasıyla	1	Karla suyun karışmasından	1
		Bitki dikilince	1
		Sabah çimlere dökülen beyaz şey	1
		Hava sis gibiyken	1
		Gece ile gündüz derecesinin farklı olması	1

Tablo 103’te öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Kırağı nasıl oluşur?” sorusuna ön testte “Yağmur donunca” ve “Çok soğuk olunca” ifadesi çoğunluk olarak yer alırken, son testte “Yağmur donunca” ve “Arabaların buz tutması” ifadesi çoğunluk olarak yer almıştır. Bu veriler neticesinde ön test ile son test arasında anlamlı bir ilişki bulgulanmıştır. Ö2 ve Ö25 ön testte “Sabahları soğukken” ifadesini kullanırken, son testte Ö2 “Hava sis gibiyken” ifadesini Ö25 ise “Arabaların buz tutması” ifadesini kullanmıştır. Ö14 ön testte “Yağmur donunca” ifadesini kullanırken, son testte “Bitki dikilince” ifadesini kullandığı gözlemlenmiştir.

Tablo 104.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Kırağı Ne Zaman Oluşur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Soğuk havalarda	4	Kışın	4
Yağmurlu havada	1	Soğuk havalarda	2
Kar yağdığında	1	Bazı sabahlarda	2
Yazın	1	Nemli yapraklarda	1
Normal bir günde	1	Kar yağınca	1
		Her zaman	1
		Belli olmaz	1

Tablo 104’de öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Kırağı ne zaman oluşur?” sorusuna ön testte “Soğuk havalarda” ifadesi çoğunluk olarak yer alırken, son testte “Kışın” ifadesi çoğunluk olarak yer almıştır. Bu veriler neticesinde ön test ile son test arasında “Kırağı” ile “Kışın” ve “Soğuk havalarda” ifadeleri arasında anlamlı bir ilişki bulgulanmıştır. Ö5, Ö7, Ö13 ön testte cevap vermezken, son testte Ö5 “Havalar soğukken”, Ö7 “Kar yağınca”, Ö13 “Sabahları” ifadesini kullanmıştır.

Tablo 105.

Kış Mevsimi Sembollerinden “Kırağı Nerede Görülür?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Ön Test Cevapları	f	Son Test Cevapları	f
Havada	2	Her yerde	9
Yerde	1	Soğuk yerlerde	2
Çok soğuk havalarda	1	Yerde	2
Her yerde	1	Arabanın üzerinde	1
Karda	1		
Dağlıkta	1		
Bazı illerde	1		

Tablo 105’te öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında kış mevsimi sembollerinden “Kırağı Nerede Görülür?” sorusuna ön testte “Havada” ifadesi çoğunluk olarak yer alırken, son testte “Her yerde” ifadesi çoğunluk olarak yer almıştır. Bu veriler neticesinde ön test ile son test arasında anlamlı bir ilişki bulgulanamamıştır. Ö2 ön testte “Bazı illerde” ifadesini kullanırken, son testte “Her yerde” ifadesini kullandığı gözlemlenmiştir. Ö4 ön testte “dağlıkta” ifadesini kullanırken, son testte “Dünyada” ifadesini kullandığı tespit edilmiştir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaz mevsimine ait hava durumu görsellerine ilişkin ön-son test puanları değerlendirildiği zaman, yaz sel sembolü, yaz parçalı bulutlu sembolü, yaz nemli hava sembolü, yaz bulutlu sembolü, yaz kuru hava sembolü ve yaz güneşli sembolüne ilişkin ön-son test bilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Buna karşılık öğrencilerin ön test ile kıyaslandığı zaman son test yaz yağmur sembolü, yaz sağanak yağış sembolü ve yaz çisenti sembolü bilgi düzeylerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir artış meydana geldiği tespit edilmiştir. Benzer şekilde tüm sembollere ilişkin bilgi düzeyinde de ön test değerlerine kıyasla son test ölçümlerinde anlamlı bir artış gözlemlendiği tespit edilmiştir. Elde edilen bu bulgulara göre, eğitim programı sonrasında öğrencilerin yaz mevsimine ilişkin hava durumu sembollerine ait bilgi düzeylerinin genel anlamda yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır.

Literatürde yer alan benzer araştırmalarda da farklı öğretim yöntemlerinin öğrencilerin hava durumuna ilişkin bilgi düzeylerini arttırmaya yardımcı olduğu bulgularına ulaşılmıştır. Akbaş ve diğerleri (2012) tarafından yürütülen çalışmada 9. sınıf öğrencilerine iklim ve hava durumu konusunda verilen eğitimlerin iklim ve hava durumu konusundaki bilgi düzeyi üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmış, araştırma kapsamında öğrenciler deney ve kontrol grubu olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Deney grubunda yer alan öğrencilere iklim ve hava durumu bilgi düzeyini geliştirmeye yönelik eğitim programı uygulanmış, bu süreçte kontrol grubunda bulunan öğrenciler hava durumu konusunun ele alındığı herhangi bir eğitim programına katılmamıştır. Araştırmanın sonunda grupların ön test hava durumu ve iklim konusundaki bilgi düzeylerinin benzer seviyede olduğu, buna karşılık son test ölçümlerinde kontrol grubunda bulunan öğrenciler ile kıyaslandığı zaman deney grubunda yer alan öğrencilerin hava durumu ve iklim konusundaki bilgi düzeylerinde anlamlı bir artış gözlemlendiği rapor edilmiştir. Bunun yanında yapılan çalışmalarda öğrencilere uygulanan farklı öğretim yöntemlerinin coğrafya konusundaki bilgi

düzeyini de geliştirmeye yardımcı olduğu bulgularına ulaşılmıştır (Koçak ve Ünlü, 2013; Çelik, 2007).

Araştırmaya katılan öğrencilerin kış mevsimine ait hava durumu sembollerine ilişkin ön-son test puanları değerlendirildiği zaman, kış tipi sembolü, kış don sembolü, kış hortum sembolü, kış parçalı bulutlu sembolü, kış çiğ sembolü, kış bulutlu sembolü, kış fırtına sembolü, kış karla karışık yağmurlu sembolü, kış dolu sembolü, kış kırağı sembolü ve kış tüm semboller ön-son test bilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Buna karşılık öğrencilerin ön test ile kıyaslandığı zaman son test bilgi düzeylerinde istatistiksel açıdan anlamlı gelişmelerde gözlemlendiği belirlenmiştir. Ancak ön test ile kıyaslandığı zaman son test kış gök gürültülü sembolü, kış rüzgar sembolü, kış şimşek sembolü, kış yıldırım sembolü ve kış yağmur sembolü bilgi düzeylerinde anlamlı azalma, kış sis sembolü bilgi düzeylerinde ise anlamlı artış meydana geldiği görülmüştür. Elde edilen bu bulgulara göre öğrencilerin kış mevsimine ilişkin hava durumu sembolü bilgi düzeylerinin genel anlamda artış göstermediği, hatta birçok sembole ilişkin bilgi düzeylerinde azalma görüldüğü sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde öğretim programında kış hava durumu sembollerinin öğretime ilişkin kullanılan öğretim yöntemlerinin yetersiz olmasının yattığı düşünülebilir. Yapılan çalışmanın nisan ayında yapılmasının da öğrencilerin kış grafiklerine olan ilgi ve alakanın azalmasına yol açtığı söylenebilir. Coğrafi şartlardan ötürü Erzurum'da yaşayan bir çocuk kış mevsimiyle alakalı birçok hava olayını gözlemlerken, Isparta'da yaşayan bir çocuk ise kış ile alakalı bazı hava olaylarını gözleme şansına sahip olamayabilir.

Yapılan benzer çalışmalarda da öğrencilere hava durumu sembollerinin öğretiminde kullanılan yöntemlerin bazen yetersiz olduğu, bu nedenle hava durumuna ilişkin öğrenci bilgi düzeyinin yükseltilmesinde farklı öğretim yöntemlerinden yararlanılması gerektiği belirtilmiştir (Doğar ve Başibüyük, 2005).

5.2. Öneriler

Araştırmada elde edilen bulgular kapsamında konu ile ilgili olarak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir;

1. Araştırmada öğrencilerin yaz mevsimine ilişkin hava durumu sembolü bilgi düzeylerinde artış meydana gelirken kış mevsimine ilişkin hava durumu sembollerine ilişkin bilgi düzeylerinde herhangi bir değişim görülmediği, hatta bazı sembollere ilişkin bilgi düzeylerinde anlamlı azalma meydana geldiği görülmüştür. Bu noktada ilkokul öğrencilerinin hava durumu sembollerine ilişkin bilgi düzeylerinin geliştirilmesine yönelik farklı eğitim programları uygulanabilir.
2. Farklı eğitim programlarının ilkokul öğrencilerinin hava durumu sembolleri hakkındaki bilgi düzeyleri üzerine etkilerinin ele alındığı benzer çalışmalar yapılabilir. Böylece öğrencilerin hava durumu sembolleri konusundaki bilgi düzeylerini geliştirmeye yönelik yeni modeller ortaya konulabilir.
3. Çalışmayla alakalı ilgili literatür tarandığında ilkokul düzeyinde hava durumuyla alakalı çalışmaların yer almadığı tespit edilmiştir. İnsan hayatını doğrudan etkileyen bir konunun araştırmacılar tarafından daha fazla araştırılması tavsiye olunur.
4. Görsel medya veya sosyal medyada hava durumu grafiklerini algılama ile ilgili programların yapılmasına ağırlık verilebilir.
5. Okul öncesi ve ilkokul dönemi çocukları için hava durumu sembolleri ile ilgili çizgi filmler, tanıtımlar yapılması fayda sağlayabilir.
6. Okullarda Sosyal Bilgiler ve Hayat Bilgisi derslerinde mevsimler ilişkin kazanım ve öğrenim alanlarının arttırılması faydalı olabilir.
7. Derslerde interaktif öğrenmeye ilişkin EBA, Morpa Kampüs, Okulistik gibi kaynakların içerik geliştirmesi sağlanabilir.
8. Görsele dayalı okul öncesi ve ilkokul çocuklara yönelik akıllı telefon uygulamaları yapılabilir.

KAYNAKLAR

- AAP, (1995). Children, Adolescents and Television. (RE9538). *Policy Statement Pediatrics*, 96(4), 786-787.
- Adak, N. (2004). Bir sosyalizasyon aracı olarak televizyon ve şiddet. *BİLİG*, 30, 27-38.
- Akbaş, Y. Koca, H. ve Cin, M. (2008). Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin iklim ve hava durumu kavramıyla ilgili yanlışlarını gidermede kavramsal değişim yaklaşımının etkinliği. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 17(27), 23-42.
- Akbulut, N. T. (2006). *Yalıtılmış çocuk*. C. Bilgili. (Ed.). Medyada olmayanlar içinden İstanbul: Beta Yayınları.
- Akçalı, S. İ. (2009) *Tüketim Toplumunda Çocukluğun Yitişi*. (Edt. Selda İçin Akçalı), Nobel Yayınları: Ankara.
- Akçalı, S. İ. (2014). *Çocuk ve medya*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Akkor, A. G. ve Ertürk. Y. D. (2006). *Çocuğunuzu televizyona teslim etmeyin*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Akpınar, B. (2010). İlköğretim 1-5. sınıflar Türkçe öğretim programları görsel okuma ve sunu öğrenme alanının değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 34(154), 1-20.
- Aksoy, B. (2003). *İlköğretim sosyal bilgiler programında yer alan coğrafya konularının öğretim ilkeleri açısından değerlendirilmesi, konu alanı ders kitabı inceleme kılavuzu sosyal bilgiler*. Cemalettin Şahin (Ed.). s. 227-241, Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Akyol, H. (2006). *Yeni programa uygun Türkçe öğretimi yöntemleri*, Ankara: Kök Yayıncılık.
- Arslan, F. Ünal, A. S. Güler, H. ve Kardaş, K. (2006). Okul çağı çocuklarının televizyon izleme alışkanlıklarının incelenmesi. *Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 5(6), 391-401.

- Atay, M. ve Öncü, E. Ç. (2009). *Elektronik bakıcı; televizyon*. S.İ. Akçalı Editör. Çocuk ve medya. 3. Baskı. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Atabay, M. (2002). Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi S 29-30, Mayıs-Kasım 2002, s. 1-14
- Bandura, A. (1977). *Social Learninig Theory*. NJ: Prentice-Nall.
- Belton, T. (2005). *Television and Imagination*. 32(3), 267–294.
- Bilgin, N. (2006). Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi Teknikler ve Örnek Çalışmalar. (2.Basım) Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Bilici, İ. E. (2014). *Medya okuryazarlığı ve eğitimi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Bütün, E. (2010). *Medya okuryazarlığı dersine ilişkin öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri (Samsun ili örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Samsun.
- Cesur, S. ve Paker, O. (2007). Televizyon ve çocuk: Çocukların TV programlarına ilişkin tercihleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(19), 106-125.
- Çaplı, B. (1996). Çocuk ve televizyon. *Yeni Türkiye*. 12, 1334- 1337.
- Çelik, E. (2007). *Ortaöğretim coğrafya derslerinde bilgisayar destekli animasyon kullanımının öğrenci başarısına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- De Cocco, P. J. (1968). *The psychology of learning and instruction: educational psychology*. USA: Prentice-Hall, Inc.
- De Gaetano, G. (2003). Visual media and young children's attention spans. pennsylvania pathways newsletter, number 27, spring, <http://interact.uoregon.edu/Medialit/mlr/readings/articles/degaetano/visualmedia.htm> sayfasından erişilmiştir.
- Doğanay, H. ve Sever, R. (2011). *Genel ve fiziki coğrafya*. Ankara: Pegem Akademi.
- Doğar, Ç. ve Başbüyük, A. (2005). İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin hava ve iklim olaylarını anlama düzeyleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 29, 347.
- Erden, M ve Akman, Y. (2008). Eğitim Psikolojisi Gelişim ve Öğrenme. Ankara.

- Erdoğan, İ. ve Alemdar, K. (2005). “Popüler Kültür ve İletişim”. Ankara: Erk Yayınları.
- Erol, T. (1988). *Genel klimatoloji*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Ertürk, Y. D. (2011). *Çocukluk çağı gelişim dönemlerine göre medya kullanımı*. Mustafa Ruhi Şirin (Ed.), *Çocuk hakları ve medya el kitabı*. (s. 49-84). İstanbul: Çocuk Vakfı.
- Ertürk, Y. D. ve Gül, A.A. (2006). *Çocuğunuzu televizyona teslim etmeyin*. Ankara: Nobel Yayınları.
- European Commission (2010). *Approaches-existing and possible- to media literacy. european commission. chapter ı study on the current trends and approaches to media literacy in europe*. http://ec.europa.eu/culture/media/literacy/studies/index_en.htm sayfasından erişilmiştir.
- Fidan, N. (1996). *Eğitim Psikolojisi okulda öğrenme ve öğretme*. Ankara: Alkım Yayınları,
- Gavin, M. L. (2005). *How tv affects your child*. Nemours Foundation.
- Geçer, E. (2013). *Medya ve Popüler Kültür*. İstanbul: Metamorfoz Yayıncılık.
- Giddens, A. (2000). *Sosyoloji*. (Çev: Hüseyin Özel ve Cemal Güzel). Ankara: Ayraç Yayınevi.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayın.
- Güneş, F. (2013). Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2(1,) 1 – 17. Bartın.
- Gürson, P. (2010). *Medya okur-yazarlığı: neden gerekli*. <http://acikarsiv.atilim.edu.tr/browse/40/> sayfasından erişilmiştir.
- Hobbs, R. (2001). Improving reading comprehension by using media literacy activities. *Voices from the Middle*, 8(4), 44.
- İnal, K. (2009). *Medya okuryazarlığı el kitabı*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- İnceoğlu, Y. ve Akıner, N. (2011). *Çocuk Hakları Kavramı*. M.R. Şirin, (Ed.) *Çocuk Hakları ve Medya* İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

- İspir, B. ve İspir, N. (2008). Televizyon programı içeriği dereceleme sembollerinin kullanımı ve ebeveyn yönlendirmesi. *Selçuk İletişim*, 5(3), 176-183.
- İzbirak, R. (1992). *Coğrafya terimleri sözlüğü*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Kılınç, Y. (2013). Coğrafya Lisans Öğrencilerinin Hava Durumu Kavramını Algılamaları: Fenomenografik Bir Çalışma. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (27), 401-415.
- Koca, H. (2008). *Klimatoloji (iklim bilimi) genel coğrafya*. H. Yazıcı, ve M. K. Koca (Ed.), Ankara: Pegem Akademi.
- Kocadaş, B. (2005). Medya ve Kültür. *Bilig Dergisi*. S34. 1-13.
- Koçak, B. (2011). *İlköğretim yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerinin medya okuryazarlığı dersine ilişkin algıları*. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Koçak, M. ve Ünlü, M. (2013). Coğrafya öğretiminde probleme dayalı öğrenme yaklaşımının öğrenci performansı ve motivasyonu üzerine etkisi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (28), 526-543.
- Komisyon. (2007a). *İlköğretim Medya Okuryazarlığı Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu*, Ankara: MEB Yayınları.
- Kubey, R. (2004). Media literacy and the teaching of civics and social studies at the dawn of the 21st Century. *American Behavioral Scientist*, 48(1), 69-77.
- Kubey, R. and Donovan, B. W. (2001). *Media and the family, pp.323-341. in: handbook of children and the media* (Eds: D.G. Singer, J.L.Singer). First Edition. Sage Publications: Thousand Oaks CA.
- Marton, F. (1981). Phenomenography describing conceptions of the world around us. *Instructional Science*. (10), 177-200.
- MEB (2005). *İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzu* (1-5. sınıflar). Ankara: MEB Yayinevi.
- MEB (2006). *İlköğretim medya okuryazarlığı dersi öğretim programı ve kılavuzu*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- MEGEP (2008). *Gazetecilik radyo tv tarihi*. Ankara: MEB Yayınları.

- Mızrak, G. (2017). *Türkiye İklim Bölgeleri ve Haritası*. Ankara: https://books.google.com.tr/books?id=s2uADwAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=tr&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false sayfasından erişilmiştir.
- Mora, N. (2008). Medya ve kültürel kimlik. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(1), 2-14.
- Nas, R. (2000). *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi*. Bursa: Ezgi Kitapevi Yayınları.
- Okur, N. (2000). *Sosyolojik açıdan televizyonun toplum üzerindeki etkileri (Isparta uygulaması)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Özbey, Ç. (2007). *Özel eğitimde kavram ve beceri öğretimi*. İstanbul: Ya-Pa.
- Özdemir, S. (1998). *Medya Emperyalizmi ve Küreselleşme*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Özkan, R. (2004). Televizyonun eğitimdeki yeri ve televizyon dizilerinde verilmek istenen mesaj. *Millî Eğitim*, 162, 45-56.
- Öztuna, A. (2002). *Kavram haritalarının grup döngüsünde yapılandırılmasının başarıya ve kavram gelişimine etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Öztürk, C. ve Karayağız, G. (2007). Çocuk ve televizyon. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(2), 81-85.
- Pembecioğlu, N. (2006). *İletişim ve çocuk / iletişim ortamlarında çocuk ve reklam etkileşimi*. Ankara: Ebabil Yayınları.
- Postman, N. (2010). *Televizyon öldüren eğlence*. (O. AKINHAY Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Potter, W.J. (2005). *Media literacy*. Thousand Oaks and CA: Sage Publications.
- Poyraz, A. (Ed.). (2002). *Televizyon ve küçük çocuk*. Münih: Açılım Yayıncılık.

- RTÜK. (2005). *Televizyon programlarındaki şiddet içeriğinin, müstehçenliğin ve mahremiyet ihlallerinin izleyicilerin ruh sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri*. Ankara: RTÜK.
- RTÜK. (2006). *İlköğretim çağındaki çocukların televizyon izleme alışkanlıkları kamuoyu araştırması*. Ankara: RTÜK.
- RTÜK. (2007). *İlköğretim medya okuryazarlığı dersi öğretmen el kitabı*. Ankara: RTÜK.
- RTÜK. (2009). *Televizyon izleme eğilimleri araştırması-2*. Ankara: RTÜK.
- Sanalan, V. A., Sülün, A., Çoban, T.A. (2007). Görsel Okuryazarlık. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 33-47.
- Sanders, B. (1999). *Öküz'ün A'sı- elektronik çağda yazılı kültürün çöküşü ve şiddetin yükselişi*. Çev. (Tahir Şehnaz) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Scheibe, Cyndy ve Rogow, Faith (2008), 12 Basic Ways to Integrate Media Literacy and Critical Thinking into Any Curriculum, Tird Edition, Ithaca, project Look Sharp.
- Senemoğlu, N. (2007). *Kuramdan uygulamaya*. Ankara: Gönül Yayıncılık.
- SETA, (2012). Türkiye'nin en büyük gençlik araştırması <https://www.setav.org/turkiyenin-en-buyuk-genclik-arastirmasi/> sayfasından erişilmiştir.
- Singer, D. G, and Singer, J. L. (1998). *Çocuklarda yaratıcılığın gelişimi*. (Çev. N. Cihanşümül). İstanbul: Gendaş Yayınları.
- Sipahi, B., Yurtkoru, E.S. ve Çinko, M. (2008). Sosyal Bilimlerde SPSS ile Veri Analizi. İstanbul: BETA.
- Stokes, S. (2005). Visual literacy in teaching and learning: a literature perspective. *Electronic Journal for the Integration of Technology in Education*, 1(1), 10-18
- Şahin, S. (2004). *Coğrafya öğretiminde beş temel konu*. XII. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiriler, Ankara.

- Şeylan, S. (2008). *Medya okuryazarlığı ders uygulamalarında dünya üzerinde görülen aksaklıklar*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Şirin, M. R. (2011). *Çocuk hakları ve medya üzerine bir ön bakış. Çocuk hakları ve medya el kitabı*, 11.
- TUİK, (2015). http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1038 sayfasından erişilmiştir.
- Tokgöz, O. (2003). *Temel gazetecilik*. 4.Baskı. Ankara: İmge Yayınevi.
- Tunçel, H. (2002). Türk öğrencilerin zihin haritalarında İslam ülkeleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (12), 83-103.
- Türk Dil Kurumu (2014). *Güncel Türkçe sözlük*, Ankara: TDK.
- Türkeş, M. (2001). *Hava, iklim, şiddetli hava olayları ve küresel ısınma. Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü 2000 yılı Seminerleri*, Teknik Sunumlar, Seminerler Dizisi,187-205, Ankara.
- Tüzel, A. (2010). *Görsel Okuryazarlık*. Türklük Bilimi Araştırmaları S697. 691-705 <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tubar/issue/16968/177255> Erişim Tarihi: 12.06.2017.
- Ülgen, G. (2004). *Kavram geliştirme kuramlar ve uygulamalar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Ünlü, D. (2008). *Mesleki açık öğretim lisesi "coğrafya 1*. <http://yegitek.meb.gov.tr/www.cetinozbey.com/index.php?option=com---id---> sayfasından erişilmiştir.
- WHO (1988). *World health organization education for health-a manual on health education in primary health care, geneva*. www.greenstone.org/greenstone3/nzdl?a=d&d=HASH017e92b3f18409f89a3d013a.8.2&c=hdl&sib=1&ed=1&p.s=ClassifierBrowse&p.sa=&p.a=b&p.c=hdl sayfasından erişilmiştir.
- Yaşar, O. (2004). İlköğretim sosyal bilgiler derslerinde görsel materyal kullanımı ile coğrafya konularının eğitim ve öğretimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 163, 104-120.

Yetim, N. ve Yetim, Ü. (2008). *Medya Temsillerinde özne ve nesne olarak çocuk. Medya ve Çocuk Rehberi*. Konya: Eğitim Kitapevi Yayınları. 89-114.

Yörükoğlu, A. (1996). *Çocuk ve ruh sağlığı* 20. Basım. Ankara: Özgür Yayınları.

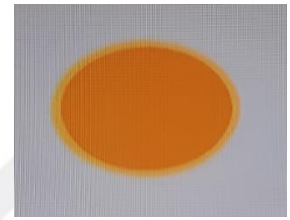

EK-1

**TRT Çocuk Kanalında Yayınlanan Hava Durumu Sembollerinin Algılanma
Düzeyi Görüşme Ön Test ve Son Test Formu**

Öğrencinin Cinsiyeti : Kız ()	Erkek ()	Yaz Sembolleri
TRT Çocuk İzliyorum: Evet ()	Hayır ()	Öğrenci No:

Yandaki grafik sence nedir?

.....

.....

.....olayı nasıl oluşur?

.....

.....

.....olayı ne zaman oluşur?

.....

.....

.....olayı nerede görülür?

.....

.....

EK- 2

**TRT Çocuk Kanalında Yayınlanan Hava Durumu Sembollerinin Algılanma
Düzeyi Görüşme Ön Test ve Son Test Formu**

Öğrencinin Cinsiyeti : Kız ()	Erkek ()	Yaz / Kış
Sembolleri		
TRT Çocuk İzliyorum: Evet ()	Hayır ()	Öğrenci No:

Yandaki grafik sence nedir?

.....

.....

.....**olayı nasıl oluşur?**

.....

.....

.....**olayı ne zaman oluşur?**

.....

.....

.....**olayı nerede görülür?**

.....

.....

EK-3

**TRT Çocuk Kanalında Yayınlanan Hava Durumu Sembollerinin Algılanma
Düzeyi Görüşme Ön Test ve Son Test Formu**

Öğrencinin Cinsiyeti : Kız ()	Erkek ()	Yaz / Kış Sembolleri
TRT Çocuk İzliyorum: Evet ()	Hayır ()	Öğrenci
No:		

Yandaki grafik sence nedir?

.....

.....

.....olayı nasıl oluşur?

.....

.....

.....olayı ne zaman oluşur?

.....

.....

.....olayı nerede görülür?

.....

.....

EK-4

**TRT Çocuk Kanalında Yayınlanan Hava Durumu Sembollerinin Algılanma
Düzeyi Görüşme Ön Test ve Son Test Formu**

Öğrencinin Cinsiyeti : Kız ()	Erkek ()	Yaz / Kış
Sembolleri		
TRT Çocuk İzliyorum: Evet ()	Hayır ()	Öğrenci No:

Yandaki grafik sence nedir?

.....

.....

..... olayı nasıl oluşur?

.....

.....

..... olayı ne zaman oluşur?

.....

.....

..... olayı nerede görülür?

.....

.....

EK-5

**TRT Çocuk Kanalında Yayınlanan Hava Durumu Sembollerinin Algılanma
Düzeyi Görüşme Ön Test ve Son Test Formu**

Öğrencinin Cinsiyeti : Kız ()	Erkek ()	Yaz Sembolleri
TRT Çocuk İzliyorum: Evet ()	Hayır ()	Öğrenci No:

Nemli Hava nedir? Yandaki boşluğa simgesini
çiziniz?

Nemli Hava olayı nasıl oluşur?

.....

.....

Nemli Hava ne zaman oluşur?

.....

.....

Nemli Hava nerede görülür?

.....

.....

EK-6

**TRT Çocuk Kanalında Yayınlanan Hava Durumu Sembollerinin Algılanma
Düzeyi Görüşme Ön Test ve Son Test Formu**

Öğrencinin Cinsiyeti : Kız ()	Erkek ()	Kış
Sembolleri		
TRT Çocuk İzliyorum: Evet ()	Hayır ()	Öğrenci No:

Yandaki grafik sence nedir?

.....

.....

.....olayı nasıl oluşur?

.....

.....

.....olayı ne zaman oluşur?

.....

.....olayı nerede görülür?

.....

.....

EK-7**TRT Çocuk Kanalında Yayınlanan Hava Durumu İle İlgili Öğrenci ve Veli Görüşleri**

Sevgili öğrencimiz ve saygıdeğer velimiz; yapılan çalışmanın amacı, çocukların izledikleri hava durumu bültenlerini ne kadar algıladıklarını ölçmektir. Hava durumunda çıkan sembollerin anlaşılır olma durumunu belirlemektir. Akademik çalışmaya katılımınızdan dolayı teşekkür ederim.

Öğrenci Cinsiyeti : Kız () Erkek () Öğrenci Adı Soyadı:

Öğrenci Görüşü *Aşağıdaki Bölüm öğrenci tarafından doldurulacaktır.*

1. TRT ÇOCUK kanalında hava durumu bültenini izledin mi?

Evet () Hayır ()

2. Hava durumu bülteninde hangi hava durumu simgeleri ile karşılaştın?

.....

3. Hava Durumu bültenini izledikten sonra merak ettiklerini ailene sordun mu?

Evet () Hayır ()

VELİ GÖRÜŞÜ *Aşağıdaki Bölüm veli tarafından doldurulacaktır.*

1. Çocuğunuz TRT ÇOCUK kanalında yayınlanan hava durumu bültenini izledi mi?

Evet () Hayır () Bilmiyorum ()

2. Çocuğunuz Hava Durumu ile ilgili size sorular sordu mu?

Evet () Hayır ()

3. Çocuğunuz size sorular sordu ise size sorduğu soruyu ve sizin cevabınızı kısaca yazarmısınız?

.....

Çocuğumun yapılan bu çalışmaya gönüllü olarak katılmasına razıyım.

Veli Adı-Soyadı / İmza

.....

EK-8

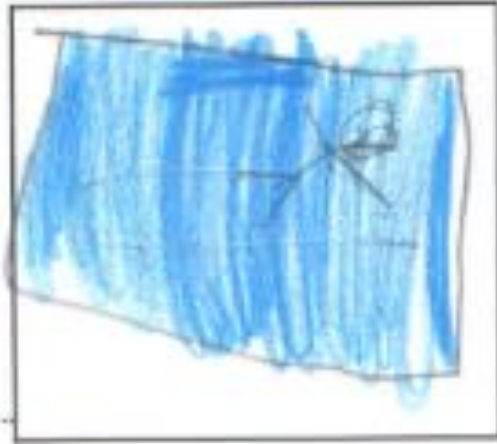
Öğrencilerin Yaptığı Uygulama Örnekleri

Şekil 1 : Sel-1

Şekil 2: Sel-2

Şekil 3 : Sel-3

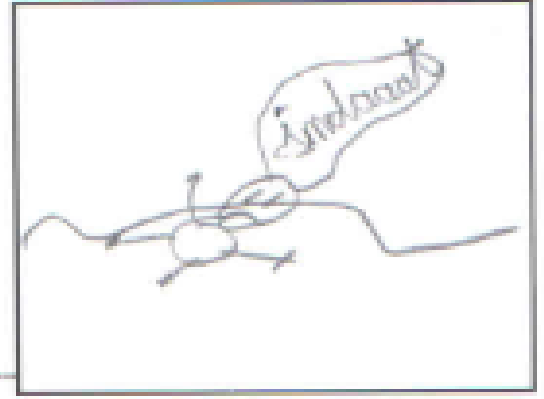
Şekil 4: Sel-4

EK-9

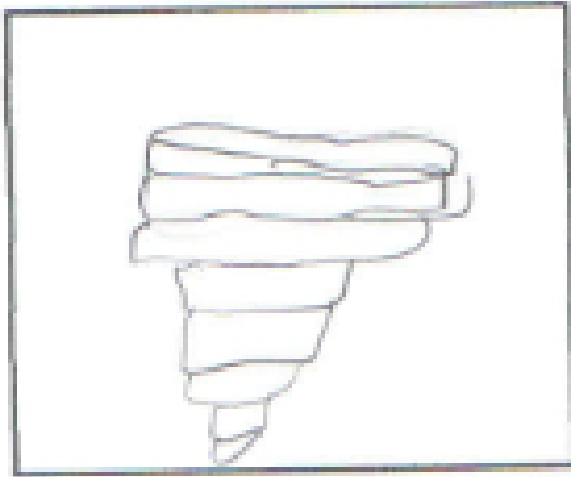
Öğrencilerin Yaptığı Uygulama Örnekleri

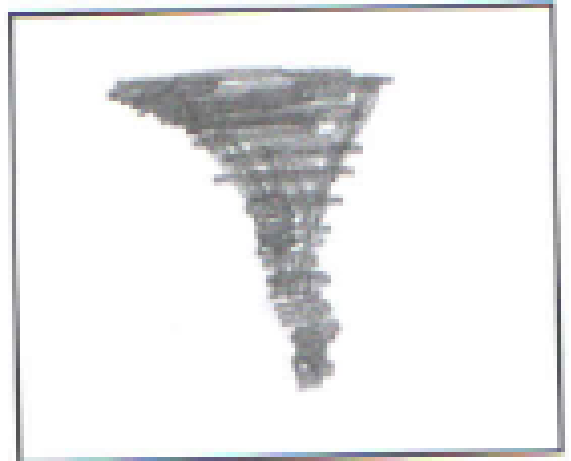
Şekil 5 : Sel-5

Şekil 6: Sel-6

Şekil 7: Hortum-1

Şekil 8: Hortum-2

EK-10

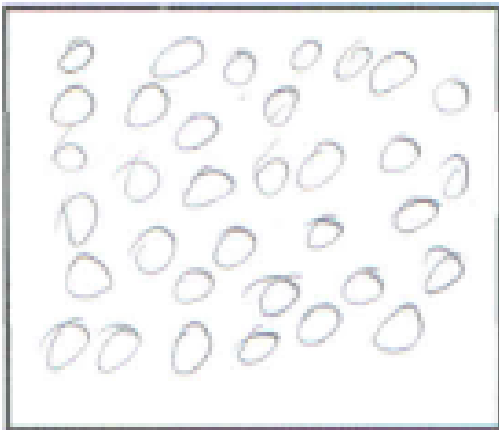
Öğrencilerin Yaptığı Uygulama Örnekleri

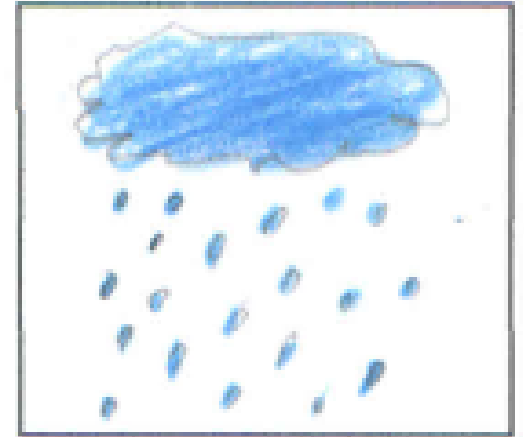
Şekil 9 : Gök Gürültüsü-1

Şekil 10: Gök Gürültüsü-2

Şekil 11 : Dolu-1

Şekil 12 : Dolu-2

EK-11

Öğrencilerin Yaptığı Uygulama Örnekleri

Şekil 13 : Nemli Hava

Şekil 14 : Yağmur

Şekil 15 : Sis-1

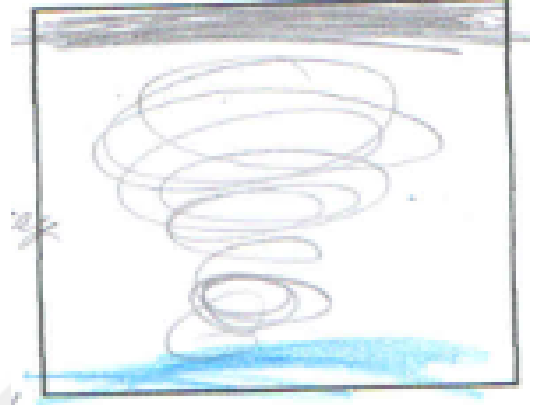
Şekil 16 : Sis-2

EK-12

Öğrencilerin Yaptığı Uygulama Örnekleri

Şekil 17 : Şimşek-1

Şekil 18: Hortum-3

EK-13

Velilerin Yaptığı Uygulama Örnekleri

TRT ÇOCUK KANALINDA YAYINLANAN HAVA DURUMU İLE İLGİLİ ÖĞRENCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİ

Sevgili öğrencimiz ve saygıdeğer velimiz; yapılan çalışmanın amacı, çocukların izledikleri hava durumu bültenlerini ne kadar algıladıklarını ölçmektir. Hava durumunda çıkan simgelerin anlaşılır olma durumunu belirlemektir. Akademik çalışmaya katılımınızdan dolayı teşekkür ederim.

Öğrenci Cinsiyeti : Kız () Erkek (X) Öğrenci Adı Soyadı:

Yaz Grafikleri 1. Gün

ÖĞRENCİ GÖRÜŞÜ Aşağıdaki Bölüm öğrencimiz tarafından doldurulacaktır.

1. TRT ÇOCUK kanalında hava durumu bültenini izledin mi?

Evet (X) Hayır ()

2. Hava durumu bülteninde hangi hava durumu simgeleri ile karşılaştın?

.....
.....

3. Hava Durumu bültenini izledikten sonra merak ettiklerini ailene sordun mu?

Evet (X) Hayır ()

VELİ GÖRÜŞÜ Aşağıdaki Bölüm öğrenci velisi tarafından doldurulacaktır.

1. Çocuğunuz TRT ÇOCUK kanalında yayınlanan hava durumu bültenini izledi mi?

Evet (X) Hayır () Bilmiyorum ()

2. Çocuğunuz Hava Durumu ile ilgili size sorular sordu mu?

Evet (X) Hayır ()

3. Çocuğunuz size sorular sordu ise size sorduğu soruyu ve sizin cevabınızı kısaca yazar mısınız?

Haziran ayında nereden bu kadar hava soğuk? Çünkü Haziran
Akbir Bölgesinde olmasına rağmen iç Anadolu Bölgesi'nin soğuk yağış-
lı havasını yaşıyor. Çocuklar ilkbahar mevsiminde yağar ve yağmur
yağdıkça insanlar böyle serin olmaya devam eder.
Çocuğumun yapılan bu çalışmaya gönüllü olarak katılmasına razıyım.

Veli Adı-Soyadı / İmza

EK-14

Velilerin Yaptığı Uygulama Örnekleri

TRT ÇOCUK KANALINDA YAYINLANAN HAVA DURUMU İLE İLGİLİ ÖĞRENCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİ

Sevgili öğrencimiz ve saygıdeğer velimiz; yapılan akademik çalışmanın amacı, çocukların izledikleri hava durumu simgelerini ne kadar algıladıklarını ölçmektir. Öğrencinin izlediği hava durumu bülteninde kafasına takılan sorunları tespit etmektir. Akademik çalışmaya katılımınızdan dolayı teşekkür ederim.

Öğrenci Cinsiyeti : Kız () Erkek (X) Öğrenci Adı Soyadı:

9. Gün

ÖĞRENCİ GÖRÜŞÜ Aşağıdaki Bölüm öğrencimiz tarafından doldurulacaktır.

1. TRT ÇOCUK kanalında hava durumu bültenini izledin mi?

Evet (X) Hayır ()

2. Hava durumu bülteninde hangi hava durumu simgeleri ile karşılaştın?

.....

.....

.....

3. Hava Durumu bültenini izledikten sonra merak ettiklerini ailene sordun mu?

Evet (X) Hayır ()

VELİ GÖRÜŞÜ Aşağıdaki Bölüm öğrenci velisi tarafından doldurulacaktır.

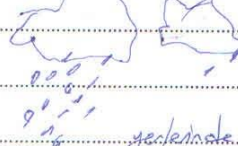
1. Çocuğunuz TRT ÇOCUK kanalında yayınlanan hava durumu bültenini izledi mi?

Evet (X) Hayır () Bilmiyorum ()

2. Çocuğunuz Hava Durumu ile ilgili size sorular sordu mu?

Evet (X) Hayır ()

3. Çocuğunuz size sorular sordu ise size sorduğu soruyu ve sizin cevabınızı kısaca yazar mısınız?

 Yer yer sağnak yağışlı ne demek?
Bültenin bazı şekillerinde yağışların bazı yerlerinde çok bazı yerlerinde az olacağı

Çocuğum yapılan bu çalışmaya gönüllü olarak katılmasına razıyım.

(EVET)

Veli Adı Soyadı / İmza

.....

EK-15

Velilerin Yaptığı Uygulama Örnekleri

TRT ÇOCUK KANALINDA YAYINLANAN HAVA DURUMU İLE İLGİLİ ÖĞRENCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİ

Sevgili öğrencimiz ve saygıdeğer velimiz; yapılan akademik çalışmanın amacı, çocukların izledikleri hava durumu simgelerini ne kadar algıladıklarını ölçmektir. Öğrencinin izlediği hava durumu bülteninde kafasına takılan sorunları tespit etmektir. Akademik çalışmaya katılımınızdan dolayı teşekkür ederim.

Öğrenci Cinsiyeti : Kız () Erkek () Öğrenci Adı Soyadı:

9. Gün

ÖĞRENCİ GÖRÜŞÜ Aşağıdaki Bölüm öğrencimiz tarafından doldurulacaktır.

1. TRT ÇOCUK kanalında hava durumu bültenini izledin mi?

Evet () Hayır ()

2. Hava durumu bülteninde hangi hava durumu simgeleri ile karşılaştın?

Bulutlu, sağanak yağışlı, parçalı bulutlu

3. Hava Durumu bültenini izledikten sonra merak ettiklerini ailene sordun mu?

Evet () Hayır ()

VELİ GÖRÜŞÜ Aşağıdaki Bölüm öğrenci velisi tarafından doldurulacaktır.

1. Çocuğunuz TRT ÇOCUK kanalında yayınlanan hava durumu bültenini izledi mi?

Evet () Hayır () Bilmiyorum ()

2. Çocuğunuz Hava Durumu ile ilgili size sorular sordu mu?

Evet () Hayır ()

3. Çocuğunuz size sorular sordu ise size sorduğu soruyu ve sizin cevabınızı kısaca yazar mısınız?

Çünkü neden her bölgenin hava durumu aynı değil? Burada yazın yağıştan Ankara'ya nite yağar? Benim cevabım her bölgenin bulunduğu yer ve selül bakımından iklim şartları farklıdır.

Çocuğum yapılan bu çalışmaya gönüllü olarak katılmasına razıyım.

Veli Adı Soyadı / İmza

.....

EK-16

Velilerin Yaptığı Uygulama Örnekleri

+

TRT ÇOCUK KANALINDA YAYINLANAN HAVA DURUMU İLE İLGİLİ ÖĞRENCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİ

Sevgili öğrencimiz ve saygıdeğer velimiz; yapılan akademik çalışmanın amacı, çocukların izledikleri hava durumu simgelerini ne kadar algıladıklarını ölçmektir. Öğrencinin izlediği hava durumu bülteninde kafasına takılan sorunları tespit etmektir. Akademik çalışmaya katılımınızdan dolayı teşekkür ederim.

Öğrenci Cinsiyeti : Kız () Erkek (X) Öğrenci Adı Soyadı:

15. Gün

ÖĞRENCİ GÖRÜŞÜ Aşağıdaki Bölüm öğrencimiz tarafından doldurulacaktır.

1. TRT ÇOCUK kanalında hava durumu bültenini izledin mi?

Evet (X) Hayır ()

2. Hava durumu bülteninde hangi hava durumu simgeleri ile karşılaştın?

3. Hava Durumu bültenini izledikten sonra merak ettiklerini ailene sordun mu?

Evet (X) Hayır ()

VELİ GÖRÜŞÜ Aşağıdaki Bölüm öğrenci velisi tarafından doldurulacaktır.

1. Çocuğunuz TRT ÇOCUK kanalında yayınlanan hava durumu bültenini izledi mi?

Evet (X) Hayır () Bilmiyorum ()

2. Çocuğunuz Hava Durumu ile ilgili size sorular sordu mu?

Evet (X) Hayır ()

3. Çocuğunuz size sorular sordu ise size sorduğu soruyu ve sizin cevabınızı kısaca yazar mısınız?

- Bulutlu ve Kapalı Hava - Hava tamamen kapalı olacak. Güneş'i tamamen bulutlarla kaplı olacak için güneşi hiç göremeyiz.

Çocuğum yapılan bu çalışmaya gönüllü olarak katılmasına razıyım.

Evet

Veli Adı Soyadı / İmza

.....

EK-17

Velilerin Yaptığı Uygulama Örnekleri

TRT ÇOCUK KANALINDA YAYINLANAN HAVA DURUMU İLE İLGİLİ ÖĞRENCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİ

Sevgili öğrencimiz ve saygıdeğer velimiz; yapılan çalışmanın amacı, çocukların izledikleri hava durumu bültenlerini ne kadar algıladıklarını ölçmektir. Hava durumunda çıkan simgelerin anlaşılır olma durumunu belirlemektir. Akademik çalışmaya katılımınızdan dolayı teşekkür ederim.

Öğrenci Cinsiyeti : Kız () Erkek () Öğrenci Adı Soyadı:

Gün : 1

ÖĞRENCİ GÖRÜŞÜ Aşağıdaki Bölüm öğrencimiz tarafından doldurulacaktır.

1. TRT ÇOCUK kanalında hava durumu bültenini izledin mi?

Evet () Hayır ()

2. Hava durumu bülteninde hangi hava durumu sembelleri ile karşılaştın?

Parçalı bulutlu, yağmurlu, güneşli

3. Hava Durumu bültenini izledikten sonra merak ettiklerini ailene sordun mu?

Evet () Hayır ()

VELİ GÖRÜŞÜ Aşağıdaki Bölüm öğrenci velisi tarafından doldurulacaktır.

1. Çocuğunuz TRT ÇOCUK kanalında yayınlanan hava durumu bültenini izledi mi?

Evet () Hayır () Bilmiyorum ()

2. Çocuğunuz Hava Durumu ile ilgili size sorular sordu mu?

Evet () Hayır ()

3. Çocuğunuz size sorular sordu ise size sorduğu soruyu ve sizin cevabınızı kısaca yazar mısınız?

Çiğ vs. yağış ne demek anne? diye sordu. Ben de çiğ sabahları yağmur demeli şeklinde söyledim. Çiğ de her tarafta sanki her yağmur gibi günden yağış sıklığı diye anlatmaya çalıştım. Sıs nasıl oluyor diye de sordu. Onu tam olarak izah edemedim.

Çocuğumun yapılan bu çalışmaya gönüllü olarak katılmasına razıyım.

Veli Adı-Soyadı / İmza

Evet

EK-18

Velilerin Yaptığı Uygulama Örnekleri

TRT ÇOCUK KANALINDA YAYINLANAN HAVA DURUMU İLE İLGİLİ ÖĞRENCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİ

Sevgili öğrencimiz ve saygıdeğer velimiz; yapılan akademik çalışmanın amacı, çocukların izledikleri hava durumu simgelerini ne kadar algıladıklarını ölçmektir. Öğrencinin izlediği hava durumu bülteninde kafasına takılan sorunları tespit etmektir. Akademik çalışmaya katılımınızdan dolayı teşekkür ederim.

Öğrenci Cinsiyeti : Kız () Erkek (X) Öğrenci Adı Soyadı:

4. Gün

ÖĞRENCİ GÖRÜŞÜ Aşağıdaki Bölüm öğrencimiz tarafından doldurulacaktır.

1. TRT ÇOCUK kanalında hava durumu bültenini izledin mi?

Evet (X) Hayır ()

2. Hava durumu bülteninde hangi hava durumu simgeleri ile karşılaştın?

Kapalı, yağmurlu, kulluklu

3. Hava Durumu bültenini izledikten sonra merak ettiklerini ailene sordun mu?

Evet (X) Hayır ()

VELİ GÖRÜŞÜ Aşağıdaki Bölüm öğrenci velisi tarafından doldurulacaktır.

1. Çocuğunuz TRT ÇOCUK kanalında yayınlanan hava durumu bültenini izledi mi?

Evet (X) Hayır () Bilmiyorum ()

2. Çocuğunuz Hava Durumu ile ilgili size sorular sordu mu?

Evet (X) Hayır ()

3. Çocuğunuz size sorular sordu ise size sorduğu soruyu ve sizin cevabınızı kısaca yazar mısınız?

Hava durumu simgelerinin anlamı konusunda yardımcı olundu. (Bulut ne anlama geliyor - Cevap hava kapalı yağış olabilir)

Çocuğum yapılan bu çalışmaya gönüllü olarak katılmasına razıyım.

Veli Adı Soyadı / İmza

.....

EK-19

Velilerin Yaptığı Uygulama Örnekleri

TRT ÇOCUK KANALINDA YAYINLANAN HAVA DURUMU İLE İLGİLİ ÖĞRENCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİ

Sevgili öğrencimiz ve saygıdeğer velimiz; yapılan akademik çalışmanın amacı, çocukların izledikleri hava durumu simgelerini ne kadar algıladıklarını ölçmektir. Öğrencinin izlediği hava durumu bülteninde kafasına takılan sorunları tespit etmektir. Akademik çalışmaya katılımınızdan dolayı teşekkür ederim.

Öğrenci Cinsiyeti : Kız () Erkek (X)

Öğrenci Adı Soyadı:

4. Gün

ÖĞRENCİ GÖRÜŞÜ Aşağıdaki Bölüm öğrencimiz tarafından doldurulacaktır.

1. TRT ÇOCUK kanalında hava durumu bültenini izledin mi?

Evet (X)

Hayır ()

2. Hava durumu bülteninde hangi hava durumu simgeleri ile karşılaştın?

Bulutlu, Yağsulu, Karlı günler.

3. Hava Durumu bültenini izledikten sonra merak ettiklerini ailene sordun mu?

Evet (X)

Hayır ()

VELİ GÖRÜŞÜ

Aşağıdaki Bölüm öğrenci velisi tarafından doldurulacaktır.

1. Çocuğunuz TRT ÇOCUK kanalında yayınlanan hava durumu bültenini izledi mi?

Evet (X)

Hayır ()

Bilmiyorum ()

2. Çocuğunuz Hava Durumu ile ilgili size sorular sordu mu?

Evet (X)

Hayır ()

3. Çocuğunuz size sorular sordu ise size sorduğu soruyu ve sizin cevabınızı kısaca yazarmısınız?

Mart ayı ilkbahar ayıdır. neden kar yağdı? diye sordu. Ancak Mart ayı ilkbahar ayıdır. fakat biz Akdeniz Bölgesinden çok İç Anadolu Bölgesi'nin etkisi altında olduğumuz ve İç Anadolu Bölgesi ise Karasal iklimi taşıdığı için anlatmaya çalıştım.

Çocuğum yapılan bu çalışmaya gönüllü olarak katılmasına razıyım.

Velî Adı Soyadı / İmza

.....

EK-20

Velilerin Yaptığı Uygulama Örnekleri

TRT ÇOCUK KANALINDA YAYINLANAN HAVA DURUMU İLE İLGİLİ ÖĞRENCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİ

Sevgili öğrencimiz ve saygıdeğer velimiz; yapılan akademik çalışmanın amacı, çocukların izledikleri hava durumu simgelerini ne kadar algıladıklarını ölçmektir. Öğrencinin izlediği hava durumu bülteninde kafasına takılan sorunları tespit etmektir. Akademik çalışmaya katılımınızdan dolayı teşekkür ederim.

Öğrenci Cinsiyeti : Kız (X) Erkek () Öğrenci Adı Soyadı:

6. Gün

ÖĞRENCİ GÖRÜŞÜ Aşağıdaki Bölüm öğrencimiz tarafından doldurulacaktır.

1. TRT ÇOCUK kanalında hava durumu bültenini izledin mi?

Evet (X) Hayır ()

2. Hava durumu bülteninde hangi hava durumu simgeleri ile karşılaştın?

Parçalı bulutlu, bulutlu, yağmurlu

3. Hava Durumu bültenini izledikten sonra merak ettiklerini ailene sordun mu?

Evet (X) Hayır ()

VELİ GÖRÜŞÜ Aşağıdaki Bölüm öğrenci velisi tarafından doldurulacaktır.

1. Çocuğunuz TRT ÇOCUK kanalında yayınlanan hava durumu bültenini izledi mi?

Evet (X) Hayır () Bilmiyorum ()

2. Çocuğunuz Hava Durumu ile ilgili size sorular sordu mu?

Evet (X) Hayır ()

3. Çocuğunuz size sorular sordu ise size sorduğu soruyu ve sizin cevabınızı kısaca yazar mısınız?

Parçalı bulutlu olduğunu nasıl anlıyorlar? Ne demek bu? diye sordu. Bende gökyüzüne bakarak bulutların aralıklı olarak görülmesi tamamen bulutlu değil de parça parça olması diye cevapladım.

Çocuğum yapılan bu çalışmaya gönüllü olarak katılmasına razıyım.

Evet.

Veli Adı Soyadı / İmza

.....

EK-21

Velilerin Yaptığı Uygulama Örnekleri

TRT ÇOCUK KANALINDA YAYINLANAN HAVA DURUMU İLE İLGİLİ ÖĞRENCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİ

Sevgili öğrencimiz ve saygıdeğer velimiz; yapılan akademik çalışmanın amacı, çocukların izledikleri hava durumu simgelerini ne kadar algıladıklarını ölçmektir. Öğrencinin izlediği hava durumu bülteninde kafasına takılan sorunları tespit etmektir. Akademik çalışmaya katılımınızdan dolayı teşekkür ederim.

Öğrenci Cinsiyeti : Kız () Erkek (X) Öğrenci Adı Soyadı:

5. Gün

ÖĞRENCİ GÖRÜŞÜ Aşağıdaki Bölüm öğrencimiz tarafından doldurulacaktır.

1. TRT ÇOCUK kanalında hava durumu bültenini izledin mi?

Evet (X) Hayır ()

2. Hava durumu bülteninde hangi hava durumu simgeleri ile karşılaştın?

Bulutlu, parçalı bulutlu ve yağmurlu vardı.

3. Hava Durumu bültenini izledikten sonra merak ettiklerini ailene sordun mu?

Evet (X) Hayır ()

VELİ GÖRÜŞÜ Aşağıdaki Bölüm öğrenci velisi tarafından doldurulacaktır.

1. Çocuğunuz TRT ÇOCUK kanalında yayınlanan hava durumu bültenini izledi mi?

Evet (X) Hayır () Bilmiyorum ()

2. Çocuğunuz Hava Durumu ile ilgili size sorular sordu mu?

Evet (X) Hayır ()

3. Çocuğunuz size sorular sordu ise size sorduğu soruyu ve sizin cevabınızı kısaca yazarmısınız?

Hava durumu nasıl biliyorlar? Meteoroloji sitesi bilim dalı yapar.
Çok yazınle kendilerine ait bazı makinelerde hava tahmini yapmaya
çalışılıyor.

Çocuğum yapılan bu çalışmaya gönüllü olarak katılmasına razıyım.

Evet

Veli Adı Soyadı / İmza

EK-22

Velilerin Yaptığı Uygulama Örnekleri

TRT ÇOCUK KANALINDA YAYINLANAN HAVA DURUMU İLE İLGİLİ ÖĞRENCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİ

Sevgili öğrencimiz ve saygıdeğer velimiz; yapılan akademik çalışmanın amacı, çocukların izledikleri hava durumu simgelerini ne kadar algıladıklarını ölçmektir. Öğrencinin izlediği hava durumu bülteninde kafasına takılan sorunları tespit etmektir. Akademik çalışmaya katılımınızdan dolayı teşekkür ederim.

Öğrenci Cinsiyeti : Kız () Erkek () Öğrenci Adı Soyadı:

7. Gün

ÖĞRENCİ GÖRÜŞÜ Aşağıdaki Bölüm öğrencimiz tarafından doldurulacaktır.

1. TRT ÇOCUK kanalında hava durumu bültenini izledin mi?

Evet () Hayır ()

2. Hava durumu bülteninde hangi hava durumu simgeleri ile karşılaştın?

Bulutlu parçalı bulutlu, yağmurlu, sisli.

3. Hava Durumu bültenini izledikten sonra merak ettiklerini ailene sordun mu?

Evet () Hayır ()

VELİ GÖRÜŞÜ Aşağıdaki Bölüm öğrenci velisi tarafından doldurulacaktır.

1. Çocuğunuz TRT ÇOCUK kanalında yayınlanan hava durumu bültenini izledi mi?

Evet () Hayır () Bilmiyorum ()

2. Çocuğunuz Hava Durumu ile ilgili size sorular sordu mu?

Evet () Hayır ()

3. Çocuğunuz size sorular sordu ise size sorduğu soruyu ve sizin cevabınızı kısaca yazarmısınız?

Neden ilkbaharın yağmur yağar?
Çünkü sıcak olan ağaçların sulanması gerekir. Çünkü
ve biriyemi? ya da hazırlamak için.

Çocuğum yapılan bu çalışmaya gönüllü olarak katılmasına razıyım.

Veli Adı Soyadı / İmza

.....

EK-23

Velilerin Yaptığı Uygulama Örnekleri

TRT ÇOCUK KANALINDA YAYINLANAN HAVA DURUMU İLE İLGİLİ ÖĞRENCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİ

Sevgili öğrencimiz ve saygıdeğer velimiz; yapılan çalışmanın amacı, çocukların izledikleri hava durumu bültenlerini ne kadar algıladıklarını ölçmektir. Hava durumunda çıkan simgelerin anlaşılır olma durumunu belirlemektir. Akademik çalışmaya katılımınızdan dolayı teşekkür ederim.

Öğrenci Cinsiyeti : Kız () Erkek () Öğrenci Adı Soyadı:

Gün : 1

ÖĞRENCİ GÖRÜŞÜ Aşağıdaki Bölüm öğrencimiz tarafından doldurulacaktır.

1. TRT ÇOCUK kanalında hava durumu bültenini izledin mi?

Evet () Hayır ()

2. Hava durumu bülteninde hangi hava durumu simgeleri ile karşılaştın?

Uleesi parçalı bulutlu oldu.

3. Hava Durumu bültenini izledikten sonra merak ettiklerini ailene sordun mu?

Evet () Hayır ()

VELİ GÖRÜŞÜ Aşağıdaki Bölüm öğrenci velisi tarafından doldurulacaktır.

1. Çocuğunuz TRT ÇOCUK kanalında yayınlanan hava durumu bültenini izledi mi?

Evet () Hayır () Bilmiyorum ()

2. Çocuğunuz Hava Durumu ile ilgili size sorular sordu mu?

Evet () Hayır ()

3. Çocuğunuz size sorular sordu ise size sorduğu soruyu ve sizin cevabınızı kısaca yazar mısınız?

Neden her yer parçalı bulutlu diye sordu. Bunda bahar aylarına yaklaştığımız için havaların ısınmaya başladığını söyledim.

Çocuğumun yapılan bu çalışmaya gönüllü olarak katılmasına razıyım.

Veli Adı Soyadı / İmza

.....

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Yaşar ÖZMEN

Doğum Yeri ve Tarihi: ISPARTA, 1987

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi :

- Süleyman Demirel Üniversitesi, Burdur Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Bölümü

Yüksek Lisans Öğrenimi :

- Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Ana Bilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Tezli Yüksek Lisans Programı

Bilimsel Faaliyetleri:

- 14. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu'nda sunulmuş 1 bildiri (21-23 Mayıs 2015- Bartın Üniversitesi)

İş Deneyimi:

Çalıştığı Kurumlar: Milli Eğitim Bakanlığı

İletişim:

E-Posta Adresi: ysrozmen@gmail.com

Tarih: 10/11/2019

